

TAPIOLA-YHTIÖT

VUOSIKERTOMUS 1998

 TAPIOLA

SISÄLTÖ

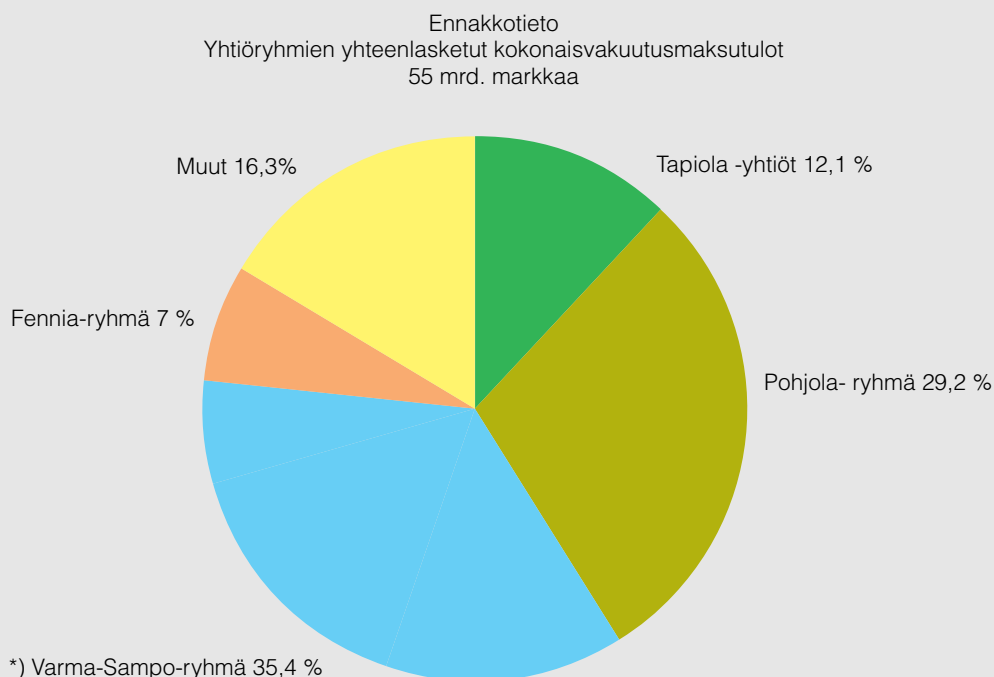
Avaintietoja Tapiolasta	2
Pääjohtajan katsaus	4
1 Vahinko-Tapiola	7
Toimintakertomus	10
Tuloslaskelma	19
Tase	26
2 Eläke-Tapiola	43
Toimintakertomus	46
Tuloslaskelma	55
Tase	60
3 Henki-Tapiola	75
Toimintakertomus	78
Tuloslaskelma	85
Tase	90
4 Yritysten Henki-Tapiola	107
Toimintakertomus	110
Tuloslaskelma	115
Tase	120
Yhteiskunnallinen tulonjako	136
Henkilöstöraportti	137
Tapiolan varautuminen riskeihin	140
Ympäristöraportti	142
Neuvottelukuntien jäsenet	144
Organisaatio	151
Toimistot ja palvelupisteet	154
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	157
Lukijan opas	162

Kaikkien Tapiola-ryhmään kuuluvien yhtiöiden viralliset tilinpäätökset ovat nähtävissä Tapiola-yhtiöiden pääkonttorissa, Revontulentie 7, Espoo.

Vuosikertomuksia voi tilata Tapiola-yhtiöiden tiedotusosastolta
puh. (09) 4531 tai faksi (09) 453 2920.

TÄMÄ ON TAPIOLA

ENSIVAKUUTUKSEN MARKKINAOSUUDET 1998

*) Eläke-Fennian tilinpäätöksessä oleva rakennejärjestelyn alainen osa Eläke-Varman eläkevakuutuskantaa, joka on siirtynyt Varma-Sampoon 1.7.1998 sisältyy tähän.

Tapiola on keskinäinen vakuutusyhtiöryhmä, jonka omistavat sen asiakkaat. Tapiola-yhtiöiden toiminnan ylijäämä käytetään asiakashyvityksiin, alennuksiin ja vakavaraisuuden kartuttamiseen. Keskinäisessä vakuutusyhtiössä vakavaraisuuden kasvattamiseenkin käytettävät varat kertyvät täysimääräisesti vakuutusnottajien hyväksi, koska he yhtiön asiakaina ovat myös sen omistajia.

TAPIOLAN ARVOT

Tapiolan toiminta-ajatuksena on vakuutusnottajien omistamana edistää asiakkaidensa taloudellista turvaa. Tätä toiminta-ajatusta tukevat Tapiolan arvot,

asiakkaiden etu, yrittäjähenkisyys ja eettinen toiminta. Asiakkaiden omistamassa yhtiössä on luonnollista toimia yrittäjähenkisesti eettisten periaatteiden mukaisesti.

Asiakkaiden edun käsitteeseen sisältyy keskinäisyyteen kuuluvaa yhteisöllistä ajattelua, mutta myös yksilön vastuuta.

Yrittäjähenkisyys edellyttää, että tapiolalaiset sekä yksilönä että yhteistyössä tavoittelevat hyviä tuloksia toimimalla muuttuvissa tilanteissa valppaasti, vastuullisesti ja oma-aloitteisesti ylläpitäen ammattitaitoaan, laatu- ja tietoisuuttaan ja kustannustehokkuutta.

Lakien, sääntöjen ja sopimusten noudattamisen lisäksi eettisyyttä on se, että toiminta on avointa, luo-

tettavaa ja oikeudenmukaista ja että asiakkaita, työtovereita ja muita sidosryhmiä kohdellaan samoin kuin omaa itseäkin toivotaan kohdeltavan. Eettisten arvojen korostaminen toiminnassa merkitsee huolenpitoa ja vastuunottoa ja ihmisten arvostamista.

TAPIOLA-RYHMÄN YHTIÖT

Tapiola-yhtiöt on vahinko-, henki- ja eläkevakuutus-toimintaa harjoittava vakuutusyhtiöryhmä. Se perustettiin 18.6.1982, jolloin edeltäjyhtiöiden hallintoneuvostot päättivät fuusioitumisesta. Tapiolana yhtiöryhmä on toiminut vuodesta 1984.

Tapiola on maan kolmanneksi suurin vakuutusyhtiöryhmä, johon kuuluu neljä vakuutus-toimintaa harjoittavaa yhtiötä. Yhtiöt ovat Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola eli Vahinko-Tapiola, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola eli Eläke-Tapiola, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola eli Henki-Tapiola ja Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola eli Yritysten Henki-Tapiola.

VAHINKO-TAPIOLA

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan toimialaan kuuluvat kaikki vapaaehtoiset ja lakisääteiset vahinkovakuutukset.

Vahinko-Tapiolan konserniin sisältyy lakkautettujen jälleenvakuutus-sopimusten hoitoyhtiö Alma Vakuutus Oy ja ryhmän atk-palveluja hoitava Tieto-Tapiola Oy.

Vahinko-Tapiolan tulos vuonna 1998 oli erittäin hyvä. Markkinaosuus ja maksutulo kasvoivat. Sekä vahinkosuhte että liikekulusuhte paranivat. Sijoitus-toiminnan tulos oli hyvä ja yhtiö kasvatti vakavaraisuuttaan entisestään.

ELÄKE-TAPIOLA

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan toimialaan kuuluvat lakisääteiset työeläke- ja yrittäjäeläkevakuutukset.

Eläke-Tapiolan tulos vuodelta 1998 oli erittäin hyvä. Markkinaosuus kasvoi ja vakavaraisuus vahvistui.

HENKI-TAPIOLA JA YRITYSTEN HENKI-TAPIOLA

Tapiolan henkivakuutusyhtiöissä hoidetaan yksilölliset eläkevakuutukset, ryhmäeläkevakuutukset, yksilölliset henkivakuutukset, vapaamuotoiset ryhmähenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset.

Henki-Tapiolan tulos 1998 oli hyvä ja sen konserniin kuuluvan Yritysten Henki-Tapiolan tulos hyvin tyydyttävä. Henki-Tapiolan kertaluonteinen maksutulo laski, kun taas jatkuvamaksuiset lajit kasvoivat. Liikekustannussuhde hieman heikkeni. Molempien henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta vahvistettiin. Markkinaosuus laski, koska eläkesäätiöiden purkamisia yhtiöön ei ollut.

TAPIOLAN YHTEISTYÖKUMPPANIT

Kotimaassa Tapiola on yhteistyössä Keskinäisen Vakuutusyhtiön Turvan kanssa. Sopimuksen mukaan Turva myy asiakkailleen omien vahinkovakuutuksiansa ohella Tapiolan työeläkevakuutuksia ja vapaaehtoisia henki- ja eläkevakuutuksia.

Pohjoismaissa Tapiolalla on yhteistyökumppani kussakin maassa. Yhteistyötä tietojenvaihdon ja projektien muodossa tehdään ruotsalaisen Länsförsäkringar Wasan, norjalaisen Gjensidige NORin ja tanskalaisten Almindelige Brandin ja Östifternen kanssa.

Tapiolan muut merkittävimmät ulkomaiset yhteistyökumppanit ovat Euroopan suurimpiin vakuutusyhtiöihin kuuluvat sveitsiläinen Winterthur ja italialainen Generali. Baltiassa toimivia kumppaneita ovat Salva ja Alte Leipziger sekä Venäjällä Ingosstrakh.

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

JÄLLEEN ENNÄTYSVUOSI

Tapiola-ryhmän yhtiöiden yhteenlaskettu realisoitunut tulos, 1,1 miljardia markkaa vuodelta 1998, on ryhmän historian paras. Miljardin markan raja rikkoutui nyt ensimmäistä kertaa ja kaikki ryhmän yhtiöt kasvattivat tulostaan. Vakuutusmaksutulo kasvoi Tapiola-ryhmässä 8,3 prosenttia 6,8 miljardiin markkaan. Liikevaihto nousi 11,8 prosenttia 9,6 miljardiin markkaan oltuaan edellisenä vuonna 8,6 miljardia markkaa. Myös markkinaosuuksien kehitys oli kokonaisuutena myönteistä.

Kasvuun tähtäävän strategian toteutusta jatkettiin laajalla rintamalla koko organisaatiossa. Helmikuun 1998 alussa muodostetun, asiakaslähtöisyyden lisäämiseen tähtäävän myynti-, markkinointi- ja alueellisten palvelujen yksikön toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. Alueorganisaation myyntitulokset ylittivät tavoitteet kaikkien Tapiolan yhtiöiden kohdalla. Toimintojen alueelliseen hajautukseen liittyvät suunnitelmat ovat täsmennyksessä kuluvan kevään aikana. Samoin elektronisen kaupan kehittäminen etenee.

Keskeinen osa asiakaslähtöisyyden kehittämistä on työ, jota tehdään yritysasiakaspalvelun sekä yksityisasiakaspalvelun johtoryhmissä. Asiakkaalle on olennaista eheä palvelukokonaisuus, vaikka taustalla ovatkin juridisina yksikköinä sekä vahinko-, henkietä eläkeyhtiöt. Asiakas voi jättää Tapiolan huoleksi tarkoituksenmukaisen kokonaisvakuutusturvan ylläpitämisen.

Yhtiöryhmän maksutulosta 76,8 prosenttia tulee yritysiltä, joten lisäarvon tuottaminen yritysasiakaille on keskeinen painopiste. Tämä tapahtuu kehittämällä yritysille suunnattua palvelukokonaisuutta

Yritys Tapiola -nimen alla. Omistaja-asiakasedut taas konkretisoivat keskinäisyyttä yksityistalouksille. Tällä on ollut positiivinen vaikutus asiakaspysyvyyteen. Tapiolan omistaja-asiakkaiden lukumäärä kasvoi vuonna 1998 viidelläkymmenellä tuhannella.

Verkottuminen on nähty Tapiolassa uutena mahdollisuutena. Laajentaakseen etutarjontaansa S-ryhmä kilpailutti eri vakuutusyhtiöitä. Voitettuaan kilpailun Tapiola voi lisätä tarjontaansa yli puolelle miljoonalle kotitaloudelle, jotka S-ryhmän jäseninä voivat kartuttaa bonuskertymänsä nyt myös Tapiolan vahinkovakuutusten maksuilla.

Yhteistyö Vakuutusyhtiö Turvan kanssa on jatkunut hyvässä hengessä. Turvan oma vahinkovakuutustarjonta täydentyy Tapiolan eläke- ja henkivakuutuksilla. Ammattiliittojen kanssa Turvan ja Tapiolan yhteistyö on käynnistynyt lupaavasti. Yhä useampi ammattiliitto on myös liittynyt Turvan takuupääoman omistajien joukkoon Tapiola-yhtiöiden rinnalle.

Asiakkaitaan eli omistajiaan Tapiola-yhtiöt on palkinnut kymmenvuotiskaudella 1989-1998 yhteensä noin 2,7 miljardilla markalla. Lakisäätteisten vakuutusten alennukset olivat yhteensä 1,2 miljardia markkaa, henkivakuutusten indeksikorotukset ja asiakashyvytykset 1,1 miljardia markkaa ja sopimusalennukset ja omistaja-asiakasedut yhteensä 350 miljoonaa markkaa.

Koko vakuutusalan kehitys vuonna 1998 oli myös suotuisa. Kansantalouden kasvu sekä säästämiskäyttämisen ja sosiaaliturvassa tapahtuneet muutokset tu-

AVAINLUVUT

TAPIOLAN YHTIÖRYHMÄÄN KUULUVIEN KONSERNIEN YHTEENLASKETUT LUVUT

	1998	1997	Muutos	
	Mmk	Mmk	Mmk	%
Liikevaihto	9 631	8 611	1 020	11,8
Kokonaisvakuutusmaksutulo	6 793	6 272	520	8,3
Korvauskulut	5 949	5 542	406	7,3
Liikekulut	571	512	59	11,5
Sijoitukset, kirjanpitoarvoin	32 782	29 408	3 375	11,5
Sijoitukset, käyvin arvoin	37 717	33 116	4 602	13,9
Oma pääoma	589	386	203	52,4
Varaukset	161	290	-129	-44,5
Vakuutustekninen vastuuvélka	33 739	30 846	2 893	9,4
Taseen loppusumma	35 553	32 442	3 111	9,6

kivat alan volyymin kasvua. Hyvä tulos- ja vakavaraisuuskehitys perustui paljolti osakemarkkinoiden kehitykseen.

Maailmantaloudessa käynnissä olevat suuret muutokset ovat heijastuneet myös suomalaiseen vakuutus-toimintaan ja saattaneet koetukselle vakuutusjärjestelmään liittyneen harmonian. Lakisääteispainotteisella järjestelmällämme on laajat yhteiskunnalliset sidokset ja yhtiömuodosta riippumatta toiminta on viime vuosiin asti tapahtunut paljolti keskinäisyyden eli asiakaslähtöisyyden periaatteiden pohjalta. Yhtiöiden

hallintoelimet sekä alan valvojat ovat joutuneet näissä muutoksissa vaatimaan testiin.

Sijoitustoiminnassa Tapiola-ryhmä pidättäytyi osakeostoista alkuvuonna 1998 mutta valmistautui lisäämään ostoja kurssien mahdollisesti laskiessa. Tämä osoittautui onnistuneeksi ratkaisuksi. Jatkossa Tapiola-ryhmän niin kuin koko finanssisektorinkin suuri haaste on riskienhallinta sijoitustoiminnassa. Se korostuu varojen ns. uudelleensijoitusongelmana tilanteessa, jossa markkinahäiriöiden mahdollisuus on suuri.

Pyrittäessä lisäämään työeläkeyhtiöiden osakesijoituksia tulisi välttää mekanismeja, jotka lisäävät sijoitustoiminnan syklistyyttä. Näin ei valitettavasti näytä ajattelu etenevän laskuperustekorona eikä osakkeiden kurssivaihtelurajojen määräytymisen suhteen. Lisäksi kahden työeläkeyhtiön painoarvo Suomen markkinoilla on niin suuri, että keskiarvomenetelmää käytettäessä niiden toiminta paljolti määrittää muitakin yhtiöitä koskevat normit, mikä heikentää toimintapuitteiston ennustettavuutta.

Tapiola-ryhmän yhtiöt ovat kyenneet luomaan itselleen hyvän vakavaraisuustason ja pitämään vakuutustoiminnan hyvässä kunnossa. Sijoitusriskien kattamiseen vaadittavaa riskipääomaa ei kuitenkaan voida keskinäisissä vahinko- ja henkivakuutusyhtiöissä kartuttaa verotuksellisesti neutraalilla tavalla osakeyhtiöihin verrattuna. Tilanteen muuttamiseen tähtäävää edunvalvontatyötä on aktivoitu.

Kaikki yhtiöt palvelevat viime kädessä omistajiaan. Vakuutustoiminnan ja erityisesti lakisääteisten vakuutusten luonteeseen sopii, että asiakkaat omistavat yhtiön. Pienillä markkinoilla on kilpailun toimivuuden kannalta myös tärkeää, että asiakkaiden ohjauksessa olevan vakuutustoiminnan rooli on riit-

tävän suuri. Tapiola, Ruotsin Länsförsäkringar Wasa, Norjan Gjensidige NOR ja Tanskan Almindelige Brand sekä Östifterne tähtäävät yhteistoimintansa kehittämässä siihen, että keskinäisyys pohjoismaisilla erittäin keskittyneillä markkinoilla kykenee ylläpitämään tervettä kilpailua.

Pohjoismainen yhteistyö on Tapiolalle luonteva tie edetä myös kansainvälisen kilpailukyvyn varmistamisessa. Sama näyttää olevan laajemminkin kehityksen suunta. Tapiolan strategiana on olla keskinäisyyden perusyksikkö Suomessa, mikä merkitsee asiakkaiden roolin, myös omistajaroolin korostumista.

Esitän lämpimät kiitokseni asiakkaillemme, omistajillemme meitä kohtaan osoittamastanne luottamuksesta, joka on ilmennyt asiakaskuntamme huomattavana kasvuna. Työskentelemme määrätietoisesti asiakaslähtöisyyden parantamiseksi toiminnassamme. Kiitän lämpimästi myös Tapiola-yhtiöiden henkilöstöä erinomaisesti työstä ja sen tuloksista. Panostamme pitkäjänteisesti toimintaan, jolla turvataan yhtiöryhmän henkisen pääoman karttuminen. Se on palvelualalla menestymisen ydin ja haaste johtamiskulttuurin kehittämiseksi. Tapiola-yhtiöiden hallintoa haluan kiittää merkittävästä tuesta toiminnallemme.

Tapiolassa 22.3.1999

Asmo Kalpala

Tapiola-yhtiöt, Pääjohtaja

KESKINÄINEN
VAKUUTUSYHTIÖ
TAPIOLA

VUOSIKERTOMUS 1998

VAHINKOVAKUUTUKSEN KASVU VOIMISTUI

Suomen vahinkovakuutustoiminnan kasvuvauhti kiihtyi selvästi vuonna 1998. Koko vahinkovakuutusalan ensivakuutuksen maksutulo nousi 11,9 %. Vahinko-Tapiolan kasvu oli hieman alan keskimääräistä kehitystä nopeampaa eli 13,2 %.

Vahinko-Tapiolan tulostaso oli erittäin hyvä, historian paras. Vahinkosuhte parani, sijoitustoiminnan tuotot kasvoivat selvästi ja liikekulut pystyttiin pitämään tavoitetasossaan. Yhtiön liikevoitto oli 16,8 % liikevaihdosta. Vahinko-Tapiolan ensivakuutuksen markkinaosuus nousi 13,2 %:iin vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten yhteenlasketusta maksutulosta.

Yhtiön perustrategian mukaista kehittämistä jatkettiin uudistamalla organisaatorakennetta ja toiminnallisia prosesseja laadun ja tuottavuuden parantamiseksi. Yksityisasiakkaiden osalta tärkeimpiä painopistealueita oli omistaja-asiakasohjelman käytäntöön soveltaminen ja tunnetuksi tekeminen. Vuonna 1998 käynnistyi myös merkittävä verkostoyhteistyösopimus S-ryhmän kanssa. Tapiolan Säästökasko autovakuutuksen tuoteuutuutena sai asiakkaiden keskuudessa erittäin hyvän vastaanoton. Omistaja-asiakasohjelma ja tuoteuudistukset ovat yhdessä laatuponnistelujen kanssa lisänneet selvästi asiakasuskollisuutta ja varmistavat osaltaan markkinaosuuden kasvua.

Uusi yritysten vakuutus antoi hyvän mahdollisuuden tarkentaa yritysten omaisuusvakuutuskantaa ja tarvestaavuutta. Riskikartoitusten käyttöä lisättiin vakuutusten oikean mitoittamisen varmistamiseksi. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen muuttuneen kilpailutilanteen johdosta vahvistettiin asiantuntijavoimavaroja ja palveluosaamista.

Tämä näkyikin uusien tapaturmavakuutusten myynnin kasvuna. Tapaturmavakuutuslain muutokset 1.1.1999 tekivät mahdolliseksi yhtiökohtaisen hinnoittelun ja vapauttivat ulkomaisten yhtiöiden pääsyn Suomen markkinoille.

Ulkomainen kilpailu yritysten vakuutuksista lisääntyy yritysten kansainvälistyessä ja meklariverkon kehittyessä. Yksityistalouksien vakuutuksissa, joissa paikallinen palvelu on tärkeää, ei rajojen yli tapahtuva kilpailu todennäköisesti voimistu yhtä suurena määrin. Tästä kertovat myös muualta Euroopasta saadut kokemukset. Kilpailu tulee saamaan uusia yllättäviä piirteitä hinnoitteluperiaatteiden muuttuessa, erilaisten verkostoitumisten lisääntyessä ja sähköisen vakuutuskaupan ja -palvelun yleistyessä. Myynti- ja palvelukanavat tulevat monipuolistumaan, toimimaan integroituna kokonaisuutena ja liittymään asiakassuhteen elinkaareen entistä käytännöllisemmällä ja tarvittaessa vastaavammalla tavalla.

Tärkeimpiä lähiajan tehtäviä ovat asiakaspalvelun, laadun, henkilöstön osaamisen, toimintaa tukevan tietotekniikan ja alueellisten valmiuksien edelleenkehittäminen.

PERTTI HEIKKALA

TOIMITUSJOHTAJA

VAHINKO-TAPIOLA

HALLINTO JA TILINTARKASTAJAT

VAHINKO-TAPIOLAN HALLINTONEUVOSTO

Toimikausi vaihtuu yhtiökokouksessa

Jarno Mäki	1997-2000
puheenjohtaja, fil. kand. maanviljelijä, Hausjärvi	
Pekka Weckman	1996-1999
varapuheenjohtaja, teollisuusneuvos, Vierumäki	
Vesa Ekroos	1996-1999
hallituksen puheenjohtaja, Espoo	
Martti Haaman	1997-2000
teollisuusneuvos, Helsinki	
Veikko Hannus	1998-2001
hitaaja, Kajaani	
Tuomo Herrala	1998-2001
kauppaneuvos, Lappeenranta	
Arto Hiltunen	1997-2000
toimitusjohtaja, Porvoo	
Heikki Ikonen	1997-2000
maanviljelijä, Nurmes	
Kari Jalas	1998-2001
valtiotieteen tohtori, Helsinki	
Matti Kavetvu	1997-2000
vuorineuvos, Helsinki	
Markku Koskinen	1997-2000
johtaja, Järvelä	
Raimo Leivo	1998-2001
toimitusjohtaja, Tampere	
Jorma Lilja	1996-1999
toimitusjohtaja, Helsinki	
Pekka Luukkainen	1998-2001
oikeustieteen kandidaatti, Helsinki	
Matti Oksanen	1996-1999
toimitusjohtaja, Espoo	
Markku Olkinuora	1997-2000
toimitusjohtaja, Österskär	
Seppo Paatelainen	1998-2001
toimitusjohtaja, Seinäjoki	
Reino Penttilä	1997-2000
maanviljelijä, Nurmo	

Pirkko Rantanen-Kervinen	1996-1999
toimitusjohtaja, Vantaa	
Juhani Sormaala	1998-2001
toimitusjohtaja, Helsinki	
Jorma Vaajoki	1997-2000
toimitusjohtaja, Kauniainen	
Erkki Varis	1996-1999
toimitusjohtaja, Rauma	
Olli Vuorio	1998-2001
poliisipäällikkö, Vihti	

VAHINKO-TAPIOLAN TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset tilintarkastajat

Mauno Tervo , ekonomi, KHT
SVH PricewaterhouseCoopers Oy , KHT-yhteisö, jonka päävastuullisena tilintarkastajana
Ulla Holmström , diplomiekonomi, KHT
Varatilintarkastajat
Jari Miikkulainen , kauppatieteiden maisteri, KHT
Mirja Tonteri , ekonomi, KHT

VAHINKO-TAPIOLAN HALLITUS

Asmo Kalpala
hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja
Pertti Heikkala
hallituksen varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja
Juhani Heiskanen
varatoimitusjohtaja, myynti-, markkinointi- ja alueelliset palvelut, varajäsen 31.1.1998 asti, varsinainen jäsen 1.2.1998 alkaen
Pentti Koskinen , johtaja, aktuaaripalvelut
Tom Liljeström , toimitusjohtaja
Varajäsenet
Per-Olof Bergström
varatoimitusjohtaja, vahinkovakuutus
Antti Calonius
johtaja, suurasiakaspalvelu, kansainvälinen ensivakuutus ja jälleenvakuutus
Jari Eklund , johtaja, sijoituspalvelut
Markku Paakkanen , johtaja, talouspalvelut 1.2.1998 alkaen

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

VUODELTA 1998

Vahinko-Tapiolalle vuosi 1998 oli menestyksellinen sekä taloudellisesti että toiminnallisesti. Yhtiön tulos oli erittäin hyvä ja vastuunkantokyky pysyi korkealla tasolla.

VAKUUTUSTOIMINTA

ENSIVAKUUTUS Ensivakuutuksen kokonaismaksutulo oli 1 740 miljoonaa markkaa. Kasvua edellisestä vuodesta oli 13,2 %. Ensivakuutuskorvauksia yhtiö maksoi yhteensä 1 190 miljoonaa markkaa, mikä on 8,9 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Ensivakuutuksen vahinkosuhte oli 85,8 %, edellisenä vuonna 83,2 %.

Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista olivat 16 miljoonaa markkaa, edellisenä vuonna 24 miljoonaa markkaa.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kokonaismaksutulo kasvoi 27,0 prosenttia 401 miljoonaan markkaan. Lajin kokonaismaksutuloon sisältyi kertaluonteinen 88 miljoonan markan vastuuvälkatäydennyksiä vastaava erä. Vakuutusmaksuihin sisältyvä asiakasetu pidettiin edelleen 5 prosentissa. Lajin kannattavuus koheni edellisestä vuodesta ja oli tyydyttävä. Muun tapaturmavakuutuksen kannattavuus heikkeni, mutta oli edelleen tyydyttävä.

Liikennevakuutuksen kokonaismaksutulo kasvoi 15,8 prosenttia 386 miljoonaan markkaan. Lajin kannattavuus säilyi edellisen vuoden tasolla, ja vahinkosuhte oli 101,3 %.

Autovakuutuksen kokonaismaksutulo kasvoi 8,0 prosenttia 294 miljoonaan markkaan. Lajin kannattavuus säilyi varsin tyydyttävänä.

Palo- ja omaisuusvakuutusten sekä vastuu- ja oikeusturvavakuutusten ryhmän kokonaismaksutulo oli 551 miljoonaa markkaa, mikä on 7,0 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Kannattavuus oli varsin tyydyttävä.

Kotivakuutusten kokonaismaksutulo oli 224 miljoonaa markkaa ja kannattavuus oli hyvä. Maatilavakuutusten maksutulo kasvoi 120 miljoonaan markkaan oltuaan edellisenä vuonna 119 miljoonaa markkaa. Maa-

tilavakuutusten kannattavuus oli myöskin hyvä. Yritys- ja kiinteistövuokutusten maksutulo oli 227 miljoonaa markkaa ja kannattavuus heikkeni epätydyttäväksi. Varsinaisia suurvahinkoja ei sattunut.

JÄLLEENVAKUUTUS Tulevan kotimaisen ja ulkomaisen jälleenvakuutuksen kokonaismaksutulo oli 124 miljoonaa markkaa ja vakuutustekninen kate ennen sijoitustoiminnan nettotuottoa +27 miljoonaa markkaa.

Kotimaisen jälleenvakuutuksen maksutulo oli 100 miljoonaa markkaa eli sama kuin edellisenä vuonna. Kotimaisen jälleenvakuutuksen vakuutustekninen kate ennen sijoitustoiminnan nettotuottoa oli +12 miljoonaa markkaa.

Ulkomaisen jälleenvakuutuksen merkitsemisessä yhtiö on edelleen ollut hyvin pidettyväinen, ja maksutulo oli 24 miljoonaa markkaa. Vakuutustekninen kate ennen sijoitustoiminnan nettotuottoa +14 miljoonaa markkaa.

JÄLLEENVAKUUTTAJAN OSUUS Yhtiö välttyi suurvahingoilta, minkä seurauksena jälleenvakuuttajien saama tulos oli 12 miljoonaa markkaa, edellisenä vuonna 17 miljoonaa markkaa.

VASTUUVELKA Korvausvastuu kasvoi 201 miljoonaa markkaa. Vahinkokehityksen lisäksi korvausvastuuta kasvatti omaisuusvakuutusten, oikeusturva-, vastuu- muu tapaturma- ja eräiden muiden lajien vastuuvälän laskentasääntöjen tarkistus yhteensä 32 miljoonalla markalla.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan tulos oli 513 miljoonaa markkaa oltuaan vuotta aikaisemmin 370 miljoonaa markkaa. Tämä on 29,0 % omalla vastuulla olevista maksutuotoista. Vastaava luku oli 23,3 % vuonna 1997.

Osinkotuotot kasvoivat 40 miljoonasta markasta 62 miljoonaan markkaan.

Nettokorkotuottoja kertyi 260 miljoonaa markkaa, nettomyyntivoittoja 197 miljoonaa markkaa ja kiinteistöjen nettotuottoja 47 miljoonaa markkaa.

Osakkeiden ja rahoitusmarkkinavälineiden arvonalennuksia tehtiin yhteensä noin 61 miljoonalla markalla, kun vastaava luku oli edellisvuonna 20 miljoonaa markkaa. Arvonalennuksista kohdistui osakkeisiin 56 miljoonaa markkaa ja rahoitusmarkkinavälineisiin 5 miljoonaa markkaa.

Arvonalennusten palautuksia oli 13 miljoonaa markkaa, kun vastaava luku oli edellisvuonna 23 miljoonaa markkaa.

Sijoitusten määrä oli kertomusvuoden päättyessä kirjanpitoarvoin laskettuna 5 497 miljoonaa markkaa ja käyvin arvoin 7 346 miljoonaa markkaa.

Sijoitustoiminnassa kasvatettiin ulkomaisten sijoitusten, erityisesti osakkeiden osuutta.

Yhtiön hallitus päätti 23.11.1998 myöntää Keskinäiselle Henkivakuutusyhtiölle Tapiolalle 130 miljoonan markan pääomalainan, jonka laina-aika on 10 vuotta.

LIIEKULUT JA ORGANISAATIO

Tuloslaskelman liikekulut olivat 366 miljoonaa markkaa eli 33 miljoonaa markkaa enemmän kuin edellisvuonna. Liikekulujen suhde maksutuottoihin oli 20,7 %, kun vastaava luku vuonna 1997 oli 20,9 %.

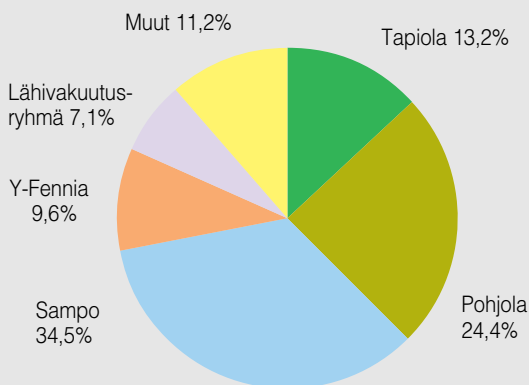
Kokonaisliikekulut, jotka sisältävät poistoja 21 miljoonaa markkaa, on jaettu toiminnoille. Sijoitustoiminnan kulut sisältävät sekä välilliset että välittömät kulut.

Tilikauden aikana yhtiön henkilöstö hoiti koko Tapiola-yhtiöryhmän tehtäviä. Yhtiön henkilöstö toimitusjohtajaa ja varatoimitusjohtajaa lukuun ottamatta on työsuhteessa paitsi yhtiöön myös Keskinäiseen Henkivakuutusyhtiöön Tapiolaan ja Keskinäiseen Eläkevakuutusyhtiöön Tapiolaan. Liikekulut jaetaan eri kirjanpitovelvollisten kesken menonsiirtona aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Maksetut palkat ja palkkiot hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle olivat yhteensä 2 853 710,00 markkaa. Muut maksetut palkat ja palkkiot olivat 184 555 694,32 markkaa, eli yhteensä 187 409 404,32 markkaa.

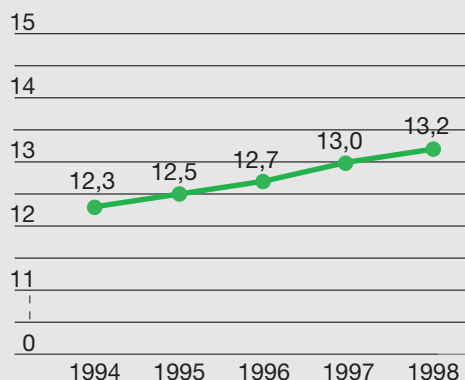
Vahinkovakuutuksen ensivakuutuksen markkinaosuudet 1998

Yhtiöiden ja vakuutusyhdistysten yhteenlasketut kokonaisvakuutusmaksutulot 13,2 mrd. markkaa

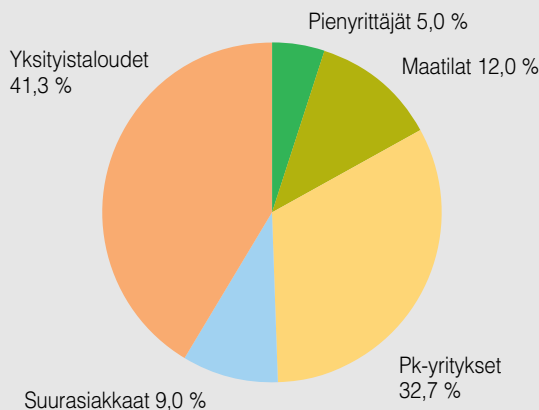

Vahinko-Tapiolan ensivakuutuksen markkinaosuuskehitys

Vakuutusyhdistysten maksutulo on mukana.

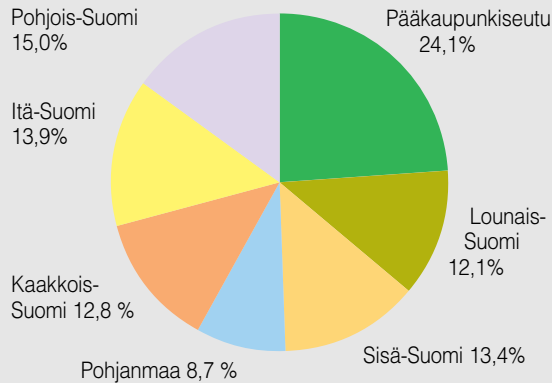

Vahinko-Tapiolan maksutulon jakauma asiakasryhmittäin 1998

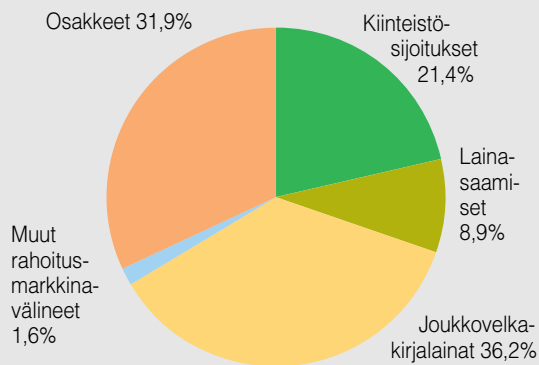
Vahinko-Tapiolan maksutulon jakauma alueittain 1998

Asiakkaan kotikunnan mukaan sisältäen myös suurasiaakkaat

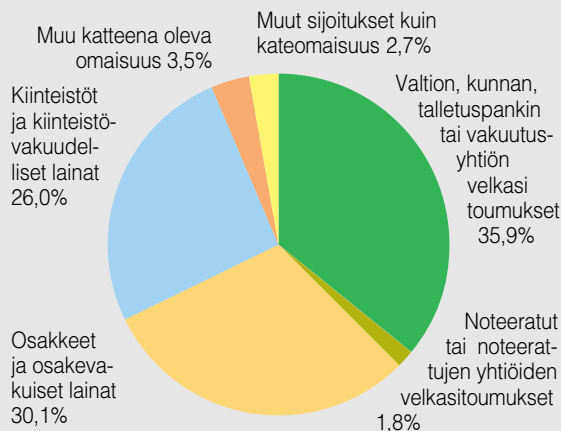
Vahinko-Tapiolan sijoitusten jakauma

Käypä arvo 31.12.1998 Mmk 7 346

Vahinko-Tapiolan sijoitusten jakauma sijoitusriskin mukaan

Käypä arvo 31.12.1998

Kuutio kertoo yhtiön sijoitusten riskiprofiilin. Vastuvelkaa kattava omaisuus ja muut sijoitukset kuin kateomaisuus on ryhmitelty tässä sijoitusriskin mukaan.

TILIKAUDEN TULOS

Liikevaihto vuodelta 1998 oli 2 617 miljoonaa markkaa ja liikevoitto 442 miljoonaa markkaa eli 16,9 prosenttia liikevaihdosta, edellisvuonna 14,2 %. Tulos on erittäin hyvä. Kokonaisvakuutusmaksutulo kasvoi 12,0 %.

Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta oli 67 miljoonaa markkaa tappiollinen. Valuuttakurssien vaikutus vakuutustekniseen katteeseen oli +2,0 miljoonaa markkaa ja sijoitustoiminnan tuottoihin -0,6 miljoonaa markkaa, joten valuuttakurssien nettovaikutus yhtiön tulokseen oli +1,4 miljoonaa markkaa. Vakuutusmaksutuottoihin suhteutetut kokonaiskorvauskulut eli vahinkosuhte oli edellisen vuoden tavoin 83,0 %. Liikekulut huomioiva yhdistetty kulusuhde laski vastaavasti 104,0 %:sta 103,7 %:iin.

Tasoitusmäärä kasvoi 229 miljoonalla markalla 2 180 miljoonaan markkaan.

Käyvin arvoin laskettu toimintapääoma oli vuoden lopussa 2 307 miljoonaa markkaa ja vakavaraisuuspääoma 4 488 miljoonaa markkaa. Kaikkiaan vakavaraisuuspääoma kasvoi 645 miljoonaa markkaa. Yhtiön vakavaraisuutta kuvaava vastuunkantokyky oli 254 %, edellisellä vuonna 242 %.

Yhtiön omaisuuden käyvät arvot on laskettu varovaisuuden periaatetta noudattaen tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa tarkemmin selostetulla tavalla.

Poistot, yhteensä 25 miljoonaa markkaa, kirjattiin suunnitelman mukaisina. Elinkeinoverolain sallimat poistot on tehty täysimääräisinä.

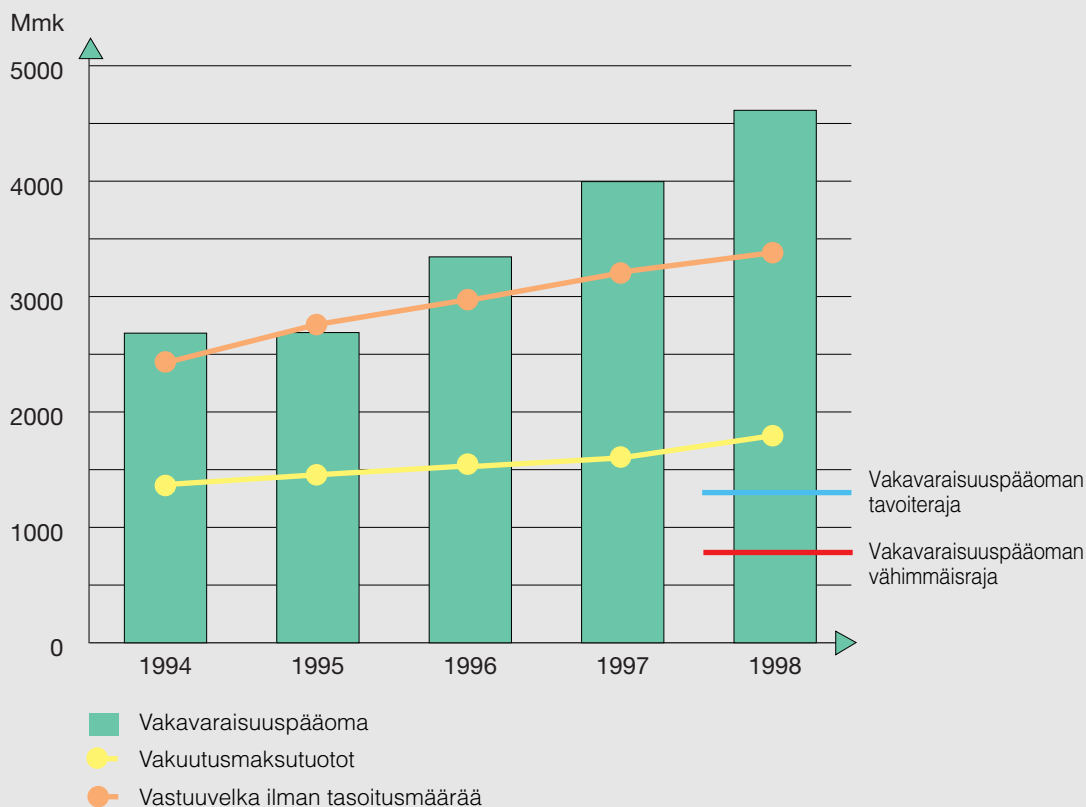
Lakisääteisten vahinkovakuutusten yhteistakuuerän kasvu oli 2,7 miljoonaa markkaa.

Käyttörahostosta on tilivuoden aikana lahjoitettu yleishyödyllisiin tarkoituksiin 328 500,00 markkaa.

Yhtiön osuus Tapiola-yhtiöiden henkilöstörahoon h.r.sirrettävästä voittopalkkiosta on 3 248 276,00 markkaa. Se on laskettu ennakkomäärän mukaisena ja sisältyy tuloslaskelmassa muihin kuluihin. Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitto 151 765 115,29 markkaa käytetään siten, että varmuusrahastoon siirretään 151 500 000,00 markkaa ja käyttörahastoon 265 115,29 markkaa.

Taseen loppusumma on 6 225 918 943,16 markkaa, edellisellä vuonna 5 634 273 879,39 markkaa.

VAHINKO-TAPIOLAN VAKAVARAISUUSPÄÄOMA

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan konserniin kuuluvat emoyhtiön lisäksi tytäryhtiöt Alma Vakuutus Oy, Tapiola Safety Oy, Tietotyö Oy, Aura-Karelia Oy, Tieto-Tapiola Oy ja Tapiolan Arvo-Osuus Oy sekä 50 asunto- ja kiinteistöyhtiötä.

Osakkuusyhtiöitä ovat Vakuutusneuvonta Aura Oy, Vakuutusneuvonta Pohja Oy, Kehitysyhtiö Botnia Oy ja Suomen Vahinkotarkastus Oy.

Konsolidoimattomana osakkuusyhtiönä konser-

nin ulkopuolella on Työväen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva.

VAKUUTUSTOIMINTA

VAKUUTUSMAKSUTULO Konsernin kokonaismaksutulo oli 1 863 miljoonaa markkaa. Lisäystä edellisvuodesta on 11,6 %. Ensivakuutuksen osuus kokonaismaksutulosta oli 1 740 miljoonaa markkaa.

KORVAUSKULUT Konsernin korvauskulut olivat 1 464 miljoonaa markkaa. Tästä määrästä maksettu-

VAHINKO-TAPIOLAN KONSERNIN TUNNUSLUKUJA

	1998	1997	1996	1995	1994
YHTIÖN KOKO					
Kokonaisvakuutusmaksutulo, Mmk	1 863	1 669	1 572	1 524	1 479
Liikevaihto, Mmk	2 628	2 227	2 162	1 906	1 971
VAHINKOKEHITYS					
Vahinkosuhte %	82,8	85,2	81,9	83,6	83,5
TOIMINNAN TEHOKKUUS					
Liikekulusuhte %	20,7	21,1	20,0	22,1	20,1
TULOSKEHITYS					
Yhdistetty kulusuhte %	103,5	106,2	101,9	105,7	103,6
Liikevoitto, Mmk	442	302	316	131	194
Liikevoitto % liikevaihdosta	16,8	13,6	14,6	6,9	9,8
Voitto/Tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja, Mmk	213	35	153	-19	-0,1
Oman pääoman tuotto %	17,7	20,0	46,1	8,6	-1,9
Kokonaispääoman tuotto %	9,3	9,9	14,2	5,5	4,9
VAKAVARAISUUS					
Vakavaraisuuspääoma, Mmk	4 614	3 996	3 344	2 688	2 683
Vakavaraisuuspääoma % vastuuvlasta	136,9	126,7	112,4	97,4	108,8
Vastuunkantokyky %	260,9	251,4	220,6	184,5	192,1
Omavaraisuusaste %	29,5	27,3	24,4	17,6	17,3

Käsitteiden määritelmät ja tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty Lukijan oppaassa sivulla 162.

jen korvausten osuus oli 1 308 miljoonaa markkaa eli 5,9 prosenttia edellisvuotista enemmän.

JÄLLEENVAKUUTUS Konsernin tulevan jälleenvakuutuksen kokonaismaksutulo oli 123 miljoonaa markkaa. Vähennystä edellisestä vuodesta oli 10 miljoonaa markkaa. Jälleenvakuutuksen osuus konsernin kokonaismaksutulosta oli 6,6 %.

Tulevan jälleenvakuutuksen maksetut korvaukset olivat 119 miljoonaa markkaa. Vähennystä oli 15,0 prosenttia.

JÄLLEENVAKUUTTAJAN OSUUS Jälleenvakuuttajien saama tulos oli 11 miljoonaa markkaa, edellisellä vuonna -10 miljoonaa markkaa.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan nettotuotot oli 509 miljoonaa markkaa. Vastaavat nettotuotot edelliseltä vuodelta oli 399 miljoonaa markkaa. Myyntivoittojen määrä oli 269 miljoonaa markkaa ja myyntitappioiden määrä 73 miljoonaa markkaa.

Konsernin emoyhtiön hallitus päätti 23.11.1998 myöntää Keskinäiselle Henkivakuutusyhtiölle Tapi-

olalle 130 miljoonan markan pääomalainan, jonka laina-aika on 10 vuotta.

LIIEKULUT

Konsernin liikekulut olivat yhteensä 366 miljoonaa markkaa eli 9,3 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Palkat ja palkkiot kasvoivat 10,5 % .

Vahinko-Tapiolan ja konsernin yhteenlaskettu henkilömäärä oli toimintavuoden aikana keskimäärin 1 703, missä lisäystä edellisvuodesta on 45.

TILIKAUDEN TULOS

Poistot, yhteensä 74 miljoonaa markkaa, kirjattiin suunnitelman mukaisina, ja ne sisältävät liikearvon poistoja yhteensä 0,3 miljoonaa markkaa. Poistoeron lisäys oli 3 miljoonaa markkaa. Luottotappiovaraus muista saamista tehtiin täysimääräisenä.

Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset taseesta on jaettu laskennalliseen verovelkaan, vähemmistöosuuteen ja omaan pääomaan.

Konsernin voitto tilikaudelta oli 153 793 867,89 markkaa, josta vähemmistön osuus oli 625 975,66 markkaa. Taseen loppusumma oli 6 481 106 449,89 markkaa.

VAHINKO-TAPIOLAN KONSERNIN TULOSANALYYSI

Mmk	1998	1997	1996	1995	1994
Vakuutusmaksutuotot	1 769	1 590	1 516	1 456	1 397
Korvauskulut	-1 464	-1 354	-1 241	-1 217	-1 167
Liikekulut	-366	-335	-304	-322	-281
Yhteistakuuerän muutos	-3	-	-	-	-
VAKUUTUSTEKNINEN KATE ENNEN TASOITUSMÄÄRÄN MUUTOSTA	-65	-99	-29	-83	-51
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut	509	399	357	218	247
Muut tuotot ja kulut	3	2	-13	-3	-2
Osuus osakkuusyritysten voitoista ja tappioista	1	1	0	-1	0
LIIKEVOITTO	442	302	316	131	194
Tasoituserien muutos	-229	-267	-153	-149	-194
Sijoitusten arvonkorotukset ja niiden oikaisut	-	-	-10	-	-
VOITTO TAI TAPPIO ENNEN SATUNNAISERIÄ, VARAUKSIA JA VEROJA	213	35	153	-19	0
Satunnaiset tuotot	-	67	127	193	0
Satunnaiset kulut	-	-67	-159	-210	0
VOITTO TAI TAPPIO ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	213	35	122	-36	0

KIINTEISTÖKANNAN ARVOT, TUOTOT JA TYHJILLÄÄN OLEVAT TILAT 31.12.1998

KIINTEISTÖKANTA, 1 000 mk

Käypä arvo	2 049 395
Kirjanpitoarvo ja lainat	1 387 930
Arvostusero	661 465

Kiinteistö- tyyppi	Käypäarvo 1 000 mk	Käypäarvo mk/m ²	Nettotuotto 1 000 mk	Nettotuotto %	Potentiaalinen nettotuotto *) %	Vuokrattava huoneistoala m ²	Tyhjyysaste %
Toimitilakiinteistöt							
Liike- ja toimistokiinteistöt							
- ulkopuolisille vuokratut	644 662	8 913	34 769	5,4	5,8	72 331	4,6
- omassa käytössä olevat **)	284 409	8 107	23 228	8,2	8,2	35 083	0,0
Teollisuuskkiinteistöt	160 320	3 998	7 971	5,0	5,5	40 097	1,1
Hotellit	261 160	7 363	21 115	8,1	8,1	35 471	2,0
Yhteensä	1 350 551	7 381	87 083	6,4	6,7	182 982	2,4
Asuinkiinteistöt ***)	428 185	6 152	20 962	4,9	5,1	69 596	3,4
Muut kiinteistöt ja tilat							
Rakenteilla olevat ja							
kesken vuotta hankitut	212 258						
Tontit ilman rakennuksia	17 949						
Metsät	4 215						
Kiinteistösijoitusyhtiöiden osakkeet	36 237						
Yhteensä	270 659					26 272	
KIINTEISTÖKANTA	2 049 395					278 850	

*) Potentiaaliseen nettotuottoon on lisätty tyhjien tilojen laskennallinen
bruttovuokra, joka on keskimäärin

46 mk/m²/kk

***) Omassa käytössä olevien tilojen laskennallinen bruttovuokra on keskimäärin

80 mk/m²/kk

***) Asuinkiinteistöjen nettotuottoihin on lisätty valtion maksamaa korkotukea
(Tämän lisäksi rakenteilla olevat kohteet ovat saaneet korkotukea)

1 385 000 mk

203 000 mk

Toimitilakiinteistöjä oli keskimäärin tyhjänä vuoden aikana

3,6 %

RAHOITUSLASKELMA

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Varojen lähteet:				
Tulorahoitus				
Voitto (Tappio) ennen korkokuluja, satunnaiseriä, varauksia ja veroja	213 086	41 870	212 733	35 219
Satunnaiset tuotot ja kulut	-	-	-37	-
Oikaisuerät:				
Vastuuvelan muutokset	463 816	442 862	446 738	480 227
Sijoitusten arvonalennukset ja arvonkorotukset	47 671	-3 116	43 954	-226
Poistot	24 613	21 146	74 008	55 871
	749 186	502 762	777 396	571 091
Pääomarahoitus				
Vähemmistöosuuden lisäys	-	-	692	57 702
Vapaaehtoiset varaukset	-	-	-33 779	1 443
Oman pääoman lisäys	-	-	26 858	-
	-	-	-6 229	59 145
Varojen lähteet yhteensä	749 186	502 762	771 167	630 236
Varojen käyttö:				
Voitonjako				
Verot	59 464	34 956	59 529	34 967
Takuupääoman korko	630	840	630	840
Muu voitonjako	329	189	329	189
	60 423	35 985	60 487	35 996
Sijoitukset				
Sijoitusten lisäys (netto)	631 250	355 829	564 449	509 057
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden lisäys(netto)	30 096	22 022	72 487	23 332
	661 346	377 851	636 936	532 389
Pääoman palautukset				
Oman pääoman vähennys	-	-	-	9 979
Varojen käyttö yhteensä	721 768	413 836	697 423	578 364
Liikepääoman lisäys/vähennys	27 417	88 927	73 744	51 872
Liikepääoman muutos				
Saamisten muutos	55 764	13 241	46 427	-11 912
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	10 471	1 383	18 674	-2 641
Siirtosaamisten muutos	-63 651	17 880	-63 488	17 016
Jälleenvakuutustallettevelkojen muutos	15	31	150	153
Velkojen muutos	19 182	29 179	104 656	20 137
Siirtovelkojen muutos	5 637	27 213	-32 674	29 119
Liikepääoman lisäys/vähennys	27 417	88 927	73 744	51 872

TULOSLASKELMA

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni		
	1998	1997	1998	1997	
Vakuutustekninen laskelma:					
Vakuutusmaksutuotot					
Vakuutusmaksutulo	*1	1 846 897	1 638 738	1 846 802	1 645 210
Jälleenvakuuttajien osuus		-43 257	-36 826	-43 497	-40 883
		1 803 640	1 601 912	1 803 305	1 604 327
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-33 832	-14 463	-33 832	-14 463
Jälleenvakuuttajien osuus		-688	-141	-688	-141
		-34 520	-14 604	-34 520	-14 604
		1 769 120	1 587 308	1 768 785	1 589 723
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset		-1 289 131	-1 204 994	-1 308 299	-1 235 082
Jälleenvakuuttajien osuus		18 488	13 040	24 558	44 977
		-1 270 643	-1 191 954	-1 283 742	-1 190 105
Korvausvastuun muutos		-201 091	-127 006	-179 355	-162 717
Jälleenvakuuttajien osuus		3 447	580	-1 211	-1 075
		-197 644	-126 426	-180 566	-163 792
		-1 468 287	-1 318 380	-1 464 308	-1 353 897
Yhteistakuuerän muutos		-2 694	-	-2 694	-
Liikekulut	3	-365 628	-332 328	-366 476	-335 151
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		-67 489	-63 400	-64 693	-99 325
Tasoitusmäärän muutos		-228 958	-267 082	-228 958	-267 082
Vakuutustekninen kate	2	-296 447	-330 482	-293 651	-366 407
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:					
Sijoitustoiminnan tuotot	4	787 269	515 126	797 598	566 904
Sijoitustoiminnan kulut	4	-274 126	-144 913	-288 690	-167 661
		513 143	370 213	508 908	399 243
Muut tuotot					
Konsernireservin vähennys		-	-	-	6
Muut tuotot		393	5 133	1 198	5 160
		393	5 133	1 198	5 166
Muut kulut					
Konserniliikearvon poisto		-	-	-326	-586
Muut kulut		-4 004	-2 994	-4 072	-3 045
		-4 004	-2 994	-4 398	-3 631
Välittömät verot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden verot		-59 517	-35 120	-58 443	-35 131
Aikaisempien tilikausien verot		53	164	12	164
Laskennallisen verovelan muutos		-	-	-1 098	-
		-59 464	-34 956	-59 529	-34 967
Osuus osakkuusyritysten voitosta verojen jälkeen		-	-	677	848
Voitto varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen		153 621	6 914	153 205	252

*Viittaus liitetiedon numeroon

TULOSLASKELMA

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Vakuutusmaksutulo	-	14 407	-	14 407
Maksetut korvaukset	-	20 343	-	20 343
Tasoituserien muutos	-	32 603	-	32 603
	-	67 353	-	67 353
Satunnaiset kulut				
Yhteistakuuerien muutos	-	-67 353	-	-67 353
Muut	-	-	-37	-
	-	-67 353	-37	-67 353
	0	0	-37	0
Voitto satunnaiserien jälkeen	153 621	6 914	153 168	252
Poistoeron lisäys	-279	-278	0	-2 195
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	-1 577	83 485	0	83 664
	- 1 856	83 207	0	81 469
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta	151 765	90 121	153 168	81 720
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-	-	626	-177
Tilikauden voitto/Konsernin voitto tilikaudelta	151 765	90 121	153 794	81 543

TULOSLASKELMAN LIITTEET

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
1 Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
Kotimaasta	1 739 830	1 536 490	1 739 963	1 536 490
Jälleenvakuutus	123 513	126 533	123 418	133 004
Kokonaisvakuutusmaksutulo	1 863 343	1 663 023	1 863 248	1 669 495
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	-16 446	-24 285	-16 446	-24 285
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	1 846 897	1 638 738	1 846 802	1 645 210
Vakuutusmaksuvero ja muut siirtotulot				
Vakuutusmaksuvero	-260 931	-243 788	-260 931	-243 788
Palosuojelumaksu	-5 513	-5 526	-5 513	-5 526
Liikenneturvallisuusmaksu	-4 925	-4 937	-4 925	-4 937
Työturvallisuusmaksu	-5 531	-5 194	-5 565	-5 194
Valtiolle perittävä sairaanhoitomaksu	-41 055	-37 869	-41 154	-37 869
Yhteensä	-317 955	-297 314	-317 955	-297 314

KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ TAPIOLA

1 000 mk

Emoyhtiö

2 Vakuutusluokkaryhmäkohtainen tulos

Vakuutus- luokkaryhmä		Kokonaismak- sutulo ennen luottotappioita ja jälleenva- kuuttajien osuutta	Kokonaismak- sutuotot ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Korvaus- kulut ennen jälleenva- kuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenva- kuuttajien palkkioita ja voitto- osuuksia	Jälleenva- kuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen sijoitus- toiminnan netto- tuottoa
Lakisääteinen tapaturma	98	401 470	396 326	-371 728	-36 661	-85	-12 149
	97	315 904	307 996	-307 576	-29 621	-116	-29 318
	96	276 666	267 227	-248 370	-30 669	-123	-11 935
Muu tapaturma ja sairaus	98	71 925	69 849	-48 535	-24 758	-111	-3 556
	97	64 754	63 954	-41 838	-22 350	-118	-352
	96	63 284	65 098	-40 047	-22 088	-130	2 833
Moottori- ajoneuvonvastuu	98	385 657	357 324	-361 750	-74 727	-312	-79 465
	97	333 078	316 852	-318 155	-62 084	-360	-63 747
	96	308 804	290 796	-345 031	-41 967	-365	-96 567
Maa-ajoneuvot	98	294 133	284 133	-215 101	-58 883	-487	9 663
	97	272 451	265 186	-195 169	-50 960	-500	18 558
	96	255 057	255 155	-172 311	-43 000	-522	39 321
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikkuva kalusto ja kuljetus	98	34 298	34 152	-14 411	-6 600	-1 505	11 635
	97	33 981	33 155	-16 099	-7 866	235	9 424
	96	30 133	30 158	-20 189	-3 709	-1 832	4 428
Palo- ja muu omaisuusvahinko	98	411 660	406 114	-288 965	-95 815	-14 747	6 587
	97	402 318	396 367	-285 017	-99 103	-12 163	85
	96	395 827	405 040	-260 913	-110 055	-20 345	13 726
Vastuu	98	97 097	96 510	-94 344	-25 639	4 185	-19 288
	97	72 291	73 472	-47 245	-19 622	-3 036	3 568
	96	66 225	64 819	-53 163	-7 886	-2 909	861
Luotto ja takaus	98	1 375	1 202	8 516	-110	-337	9 270
	97	1 328	2 016	8 835	-172	-279	10 400
	96	2 565	2 722	4 419	-266	381	7 256
Oikeusturva	98	25 849	27 941	-34 068	-8 431	0	-14 558
	97	26 400	25 983	-22 071	-7 952	0	-4 039
	96	24 966	24 911	-14 803	-2 651	0	7 457
Muut	98	16 366	15 606	-11 274	-2 839	-1 218	275
	97	13 985	13 601	-3 865	-2 409	-1 341	5 985
	96	13 770	14 343	-3 154	-1 513	-1 536	8 139
ENSIVAKUUTUS	98	1 739 830	1 689 156	-1 431 661	-334 464	-14 618	-91 586
YHTEENSÄ	97	1 536 490	1 498 581	-1 228 201	-302 139	-17 678	-49 436
	96	1 437 297	1 420 269	-1 153 563	-263 804	-27 381	-24 480
Jälleenvakuutus	98	123 513	123 909	-58 561	-40 950	2 393	26 791
	97	126 533	125 694	-103 800	-36 985	1 128	-13 964
	96	131 599	129 776	-90 210	-44 664	2 020	-3 078
YHTEENSÄ	98	1 863 343	1 813 065	-1 490 222	-375 413	-12 225	-64 795
	97	1 663 023	1 624 275	-1 332 001	-339 125	-16 550	-63 400
	96	1 568 896	1 550 045	-1 243 773	-308 468	-25 361	-27 558
Yhteistakuuerän muutos	98						-2 694
	97						-
	96						-
Tasoituspäämäärän muutos	98						-228 958
	97						-267 082
	96						-153 013
VAKUUTUS- TEKNINEN KATE	98						-296 447
	97						-330 482
	96						-180 571

1 000 mk

Konserni

2 Vakuutusluokkaryhmäkohtainen tulos

Vakuutus- luokkaryhmä		Kokonaismak- sutulo ennen luottotappioita ja jälleenva- kuuttajien osuutta	Kokonaismak- sutuotot ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Korvaus- kulut ennen jälleenva- kuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenva- kuuttajien palkkioita ja voitto- osuuksia	Jälleenva- kuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen sijoitus- toiminnan netto- tuottoa
Lakisääteinen tapaturma	98	401 470	396 326	-371 728	-36 463	-85	-11 951
	97	315 904	307 996	-307 576	-30 524	-116	-30 221
	96	276 666	267 227	-248 370	-30 669	-123	-11 935
Muu tapaturma ja sairaus	98	71 925	69 849	-48 535	-24 624	-111	-3 422
	97	64 754	63 954	-41 838	-23 031	-118	-1 033
	96	63 284	65 098	-40 047	-22 088	-130	2 833
Moottori- ajoneuvonvastuu	98	385 657	357 324	-361 750	-74 323	-312	-79 061
	97	333 078	316 852	-318 155	-63 976	-360	-65 639
	96	308 804	290 796	-345 031	-41 967	-365	-96 567
Maa-ajoneuvot	98	294 133	284 133	-215 101	-58 564	-487	9 981
	97	272 451	265 186	-195 169	-52 513	-500	17 005
	96	255 057	255 155	-172 311	-43 000	-522	39 321
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikkuva kalusto ja kuljetus	98	34 298	34 152	-14 411	-6 565	-1 505	11 671
	97	33 981	33 155	-16 099	-8 106	235	9 184
	96	30 133	30 158	-20 189	-3 709	-1 832	4 428
Palo- ja muu omaisuusvahinko	98	411 660	406 114	-288 965	-95 297	-14 747	7 105
	97	402 318	396 367	-285 017	-102 123	-12 163	-2 935
	96	395 827	405 040	-260 913	-110 055	-20 345	13 726
Vastuu	98	97 097	96 510	-94 344	-25 500	4 185	-19 149
	97	72 291	73 472	-47 245	-20 220	-3 036	2 970
	96	66 225	64 819	-53 163	-7 886	-2 909	861
Luotto ja takaus	98	1 375	1 202	8 516	-110	-337	9 270
	97	1 328	2 016	8 835	-177	-279	10 395
	96	2 565	2 722	4 419	-266	381	7 256
Oikeusturva	98	25 849	27 941	-34 068	-8 385	0	-14 512
	97	26 400	25 983	-22 071	-8 194	0	-4 282
	96	24 966	24 911	-14 803	-2 651	0	7 457
Muut	98	16 366	15 606	-11 274	-2 823	-1 218	290
	97	13 985	13 601	-3 865	-2 483	-1 341	5 912
	96	13 770	14 343	-3 154	-1 513	-1 536	8 139
ENSIVAKUUTUS	98	1 739 830	1 689 156	-1 431 661	-332 655	-14 618	-89 777
YHTEENSÄ	97	1 536 490	1 498 581	-1 228 201	-311 348	-17 678	-58 645
	96	1 437 297	1 420 269	-1 153 563	-263 804	-27 381	-24 480
Jälleenvakuutus	98	123 418	123 814	-56 119	-43 608	3 692	27 778
	97	133 004	132 165	-169 599	-31 063	27 816	-40 680
	96	131 599	129 776	-90 210	-44 664	2 020	-3 078
YHTEENSÄ	98	1 863 248	1 812 970	-1 487 780	-376 263	-10 926	-61 999
	97	1 669 494	1 630 747	-1 397 799	-342 411	10 139	-99 325
	96	1 568 896	1 550 045	-1 243 773	-308 468	-25 361	-27 558
Yhteistakuuerän muutos	98						-2 694
	97						-
	96						-
Tasoisuudsmäärän muutos	98						-228 958
	97						-267 082
	96						-153 013
VAKUUTUS- TEKNINEN KATE	98						-293 651
	97						-366 407
	96						-180 571

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
3. Liikekulerittelyt				
3.1 Kokonaisliikekulut toimintoittain				
Maksetut korvaukset	68 706	66 986	70 571	68 599
Liikekulut	365 628	332 328	366 476	335 151
Sijoitustoiminnan kulut	25 284	28 954	70 204	10 109
Muut kulut	4 004	2 994	4 398	3 631
Yhteensä	463 621	431 262	511 649	417 490
3.2 Toimintokohtaiset poistot				
Maksetut korvaukset	705	793	705	793
Liikekulut	19 124	16 778	37 075	30 467
Sijoitustoiminnan kulut	696	699	4 976	706
Muut kulut	-	-	2 601	1 828
Yhteensä	20 525	18 270	45 357	33 795
3.3 Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	161 279	149 263	209 822	192 364
Luontoisetujen raha-arvo	6 101	5 724	7 421	6 997
Eläkekulut	23 366	25 520	30 570	32 487
Muut henkilösivukulut	15 545	14 846	22 617	20 695
Yhteensä	206 290	195 353	270 430	252 542
josta hallitukselle, hallintoneuvostolle ja toimitusjohtajalle suoritettava määrä	2 854	1 541	3 266	1 999
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	1 420	1 392	1 703	1 678
3.4 Tuloslaskelman erä liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	28 896	24 627	28 896	24 046
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	34 545	30 301	34 418	31 063
Muut vakuutusten hankintamenot	140 697	113 684	141 152	114 268
	204 137	168 611	204 466	169 377
Vakuutusten hoitokulut	89 014	96 374	90 301	97 479
Hallintokulut	82 261	74 139	81 495	75 554
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot	-9 785	-6 796	-9 785	-7 260
Yhteensä	365 628	332 328	366 476	335 151

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
4 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely				
Sijoitustoiminnan tuotot:				
Tuotot sijoituksista konserniyrityksiin				
Osinkotuotot	4 167	-	-	-
Korkotuotot	1 177	995	-	-
	5 343	995	-	-
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Konserniyritykset				
Korkotuotot	17 299	16 139	-	-
Muut tuotot	1 414	1 414	-	-
	18 713	17 553	-	-
Muut yritykset				
Korkotuotot	315	6 130	315	6 428
Muut tuotot	140 578	119 452	156 563	149 391
	140 893	125 582	156 878	155 819
	159 606	143 135	156 878	155 819
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	57 726	40 028	57 764	40 122
Korkotuotot	271 395	205 754	280 216	216 173
Muut tuotot	10 237	15 593	13 253	38 392
	339 358	261 375	351 233	294 687
Yhteensä	504 308	405 504	508 111	450 507
Palautuneet arvonalennukset	13 540	22 736	20 066	29 511
Myyntivoitot	269 421	86 886	269 421	86 886
Yhteensä	787 269	515 126	797 598	566 904
Sijoitustoiminnan kulut:				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Konserniyritykset	-70 407	-61 397	-	-
Muut yritykset	-42 571	-46 684	-87 393	-86 068
	-112 978	-108 081	-87 393	-86 068
Kulut muista sijoituksista	-19 791	-8 143	-27 770	-4 044
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Konserniyritykset	-320	-302	-	-
Muut yritykset	-3 177	-2 655	-8 295	-7 974
	-3 496	-2 957	-8 295	-7 974
Yhteensä	-136 265	-119 181	-123 458	-98 086
Arvonalennukset ja poistot				
Arvonalennukset	-61 211	-19 620	-64 019	-29 285
Rakennusten suunnitelmapoistot	-4 088	-2 804	-28 651	-36 981
	-65 299	-22 424	-92 670	-66 266
Myyntitappiot	-72 561	-3 308	-72 561	-3 309
Yhteensä	-274 126	-144 913	-288 690	-167 661
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	513 143	370 213	508 908	399 243
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	513 143	370 213	508 908	399 243
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	15 235	10 426	15 235	10 426

TASE

1 000 mk		Emoyhtiö		Konserni	
		1998	1997	1998	1997
VASTAAVAA					
Aineettomat hyödykkeet					
	Konserniliikearvo	-	-	750	1 193
	Muut pitkävaikutteiset menot	9 53 427	47 703	61 819	50 976
		53 427	47 703	62 569	52 169
Sijoitukset					
	Kiinteistösijoitukset	5 6			
	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	907 370	865 706	1 322 942	1 256 763
	Lainasaamiset konserniyrityksiltä	343 439	280 766	-	-
		1 250 809	1 146 472	1 322 942	1 256 763
Sijoitukset konserniyrityksiin ja yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus					
	Konserniyritysten osakkeet ja osuudet	7 21 114	19 182	-	-
	Konserniyritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset konserniyrityksiltä	650	650	-	-
	Muut osakkeet ja osuudet	7 39 171	38 686	40 649	38 234
		60 935	58 518	40 649	38 234
Muut sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet	7 1 281 497	867 247	1 282 931	871 150
	Rahoitusmarkkinavälineet	2 524 477	2 562 317	2 547 251	2 612 156
	Kiinnelainasaamiset	100 551	110 031	100 551	110 031
	Muut lainasaamiset	8 205 532	94 261	205 532	94 261
	Talletukset	70 789	71 173	167 083	190 211
	Muut sijoitukset	-	3 437	6 375	5 408
		4 182 847	3 708 466	4 309 723	3 883 215
Jälleenvakuutustalletesaamiset					
		2 805	4 449	12 209	15 466
		5 497 396	4 917 905	5 685 523	5 193 679
Saamiset					
	Ensivakuutustoiminnasta	12			
	Vakuutuksenottajilta	331 096	278 985	331 096	278 985
	Jälleenvakuutustoiminnasta	28 060	35 436	40 090	55 096
	Muut saamiset	154 861	143 832	137 674	128 353
		514 017	458 253	508 861	462 434
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
	Kalusto	9 17 962	14 263	63 053	46 578
	Muut aineelliset hyödykkeet	-	-	3 209	2 954
		17 962	14 263	66 262	49 532
	Rahat ja pankkisaamiset	28 149	17 678	42 820	24 146
	Muu omaisuus	2 730	2 581		
		48 841	34 523	109 082	73 678
Siirtosaamiset					
	Korot ja vuokrat	88 941	147 876	89 198	148 895
	Muut siirtosaamiset	23 297	28 014	25 875	29 665
		112 238	175 890	115 073	178 560
		6 225 919	5 634 274	6 481 106	5 960 519

TASE

1 000 mk		Emoyhtiö		Konserni	
VASTATTAVAA		1998	1997	1998	1997
Oma pääoma	10				
Sidottu					
Pohjarahasto		40 879	40 879	40 879	40 879
Takuupääoma		10 500	10 500	10 500	10 500
Arvonkorotusrahasto	10	3 208	3 208	11 560	8 560
		54 587	54 587	62 940	59 940
Vapaa					
Vararahasto		100	100	172	172
Varmuusrahasto		274 910	185 800	274 910	185 800
Käyttörahasto		827	774	827	774
Muut vapaat rahastot		-	-	6	-
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus		-	-	23 728	-
Konsernin edellisten tilikausien tappio		-	-	-24 684	-16 231
Tilikauden voitto		151 765	90 121	153 794	81 543
		427 602	276 795	428 752	252 058
		482 189	331 382	491 692	311 998
Vähemmistöosuus		-	-	60 365	60 299
Varaukset	11				
Kertynyt poistoero		23 902	23 623	-	26 800
Vapaaehtoiset varaukset		6 590	5 013	-	6 979
		30 492	28 636	-	33 779
Vakuutustekninen vastuovelka					
Vakuutusmaksuvastuu		582 261	548 429	582 261	548 429
Jälleenvakuuttajien osuus		-2 762	-3 450	-2 762	-3 450
		579 499	544 979	579 499	544 979
Korvausvastuu	14	2 728 353	2 527 263	2 821 268	2 641 913
Jälleenvakuuttajien osuus	14	-24 197	-20 751	-31 206	-32 417
		2 704 156	2 506 512	2 790 062	2 609 496
Tasoisuusmäärä		2 180 125	1 951 167	2 180 125	1 951 167
Yhteistakuuerä		70 047	67 353	70 047	67 353
		5 533 827	5 070 011	5 619 733	5 172 995
Jälleenvakuutustallettevelat		-	15	716	866
Velat	12				
Jälleenvakuutustoiminnasta		7 754	19 949	62 634	107 840
Eläkelainat		-	-	716	770
Laskennallinen verovelka		-	-	10 556	-
Muut velat		65 075	72 062	79 661	149 613
		72 829	92 011	153 567	258 223
Saadut ennakot ja siirtovelat		106 582	112 219	155 033	122 359
		6 225 919	5 634 274	6 481 106	5 960 519

TASEEN LIITTEET

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
5 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
Sijoitukset 31.12.1998						
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	187 338	187 495	391 565	954 956	997 707	1 650 299
Konserniyhtiöosakkeet	369 699	394 640	735 036	-	-	-
Muut kiinteistöosakkeet	314 904	325 235	442 235	314 904	325 235	442 235
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	343 439	343 439	343 439	-	-	-
	<u>1 215 380</u>	<u>1 250 809</u>	<u>1 912 275</u>	<u>1 269 860</u>	<u>1 322 942</u>	<u>2 092 534</u>
Konserniyritykset						
Osakkeet ja osuudet	21 114	21 114	21 114	-	-	-
Lainasaamiset	650	650	650	-	-	-
	<u>21 764</u>	<u>21 764</u>	<u>21 764</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Yritykset, joissa on merkittävä omistusosuus						
Osakkeet ja osuudet	39 171	39 171	39 171	40 649	40 649	40 649
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	1 281 497	1 281 497	2 285 111	1 282 931	1 282 931	2 286 716
Rahoitusmarkkinavälineet	2 524 477	2 524 477	2 707 538	2 547 251	2 547 251	2 707 538
Kiinnelainasaamiset	100 551	100 551	100 551	100 551	100 551	100 551
Muut lainasaamiset	205 532	205 532	205 532	205 532	205 532	205 532
Talletukset	70 789	70 789	70 789	167 083	167 083	167 083
Muut sijoitukset	-	-	-	6 375	6 375	6 375
	<u>4 182 847</u>	<u>4 182 847</u>	<u>5 369 522</u>	<u>4 309 723</u>	<u>4 309 723</u>	<u>5 473 795</u>
Jälleenvakuutustalletesaamiset	2 805	2 805	2 805	12 209	12 209	12 209
	<u>5 461 967</u>	<u>5 497 396</u>	<u>7 345 537</u>	<u>5 632 441</u>	<u>5 685 523</u>	<u>7 619 187</u>
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta (+/-)	-36 507			-36 677		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		4 245			4 245	
Muita arvonkorotuksia		<u>31 184</u>			<u>48 837</u>	
		<u>35 429</u>			<u>53 082</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>1 848 141</u>			<u>1 933 664</u>

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
5 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
Sijoitukset 31.12.1997						
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	183 141	183 298	384 918	900 153	939 804	1 550 899
Konserniyhtiöosakkeet	340 508	365 449	667 227	-	-	-
Muut kiinteistöosakkeet	306 513	316 959	431 144	306 513	316 959	431 144
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	280 766	280 766	280 766	-	-	-
	1 110 928	1 146 472	1 764 055	1 206 666	1 256 763	1 982 043
Konserniyritykset						
Osakkeet ja osuudet	19 182	19 182	19 182	-	-	-
Lainasaamiset	650	650	650	-	-	-
	19 832	19 832	19 832	-	-	-
Yritykset, joissa on merkittävä omistusosuus						
Osakkeet ja osuudet	38 686	38 686	38 686	38 234	38 234	38 234
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	867 247	867 247	1 661 053	871 150	871 150	1 664 955
Rahoitusmarkkinavälineet	2 562 317	2 562 317	2 730 517	2 612 156	2 612 156	2 785 087
Kiinnelainasaamiset	110 031	110 031	110 031	110 031	110 031	110 031
Muut lainasaamiset	94 261	94 261	94 261	94 261	94 261	94 261
Talletukset	71 173	71 173	71 173	190 211	190 211	190 211
Muut sijoitukset	3 437	3 437	3 437	5 408	5 408	5 408
	3 708 466	3 708 466	4 670 472	3 883 215	3 883 215	4 849 953
Jälleenvakuutustalletesaamiset	4 449	4 449	4 449	15 466	15 466	15 466
	4 882 361	4 917 905	6 497 494	5 143 581	5 193 679	6 885 696
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta (+/-)	-49 442			-49 737		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		4 245			4 245	
Muita arvonkorotuksia		<u>31 299</u>			<u>45 852</u>	
		<u>35 544</u>			<u>50 097</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>1 579 589</u>			<u>1 692 017</u>

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni	
6 Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.1998					
	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Laina- saamiset konserni- yrityksiltä	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet
Hankintameno 1.1.	143 019	975 849	280 766	887 993	690 158
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-53	-	-	-53	-
Lisäykset	8 227	39 157	100 965	82 632	16 320
Vähennykset	-	-1 575	-38 291	-	-
Hankintameno 31.12.	151 194	1 013 430	343 439	970 572	706 478
Arvonkorotukset 1.1.	158	35 387	-	158	10 446
Vähennykset	-	-115	-	-	-115
Arvonkorotukset 31.12.	158	35 272	-	158	10 331
Kertyneet suunnitelmapoistot/arvonlennukset 1.1.	-42 767	-245 939	-	-166 251	-165 740
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	53	-	-	53	-
Suunnitelmapoistot/arvonlennukset ja palautuneet arvonlennukset	-4 030	-	-	-35 711	3 053
Kertyneet suunnitelmapoistot/arvonlennukset 31.12.	-46 744	-245 939	-	-201 910	-162 687
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen/ arvonlennusten jälkeen 31.12.	104 607	802 763	343 439	768 820	554 122
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-23 774			-26 800	
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-234			-2 790	
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	-24 008			-29 591	
Rakennusten arvo kokonais- poistojen jälkeen 31.12.	<u>80 599</u>			<u>739 229</u>	

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni	
6 Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.1997					
	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Laina- saamiset konserni- yrityksiltä	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet
Hankintameno 1.1.	141 982	973 043	242 925	560 283	829 871
Siirrot	-	-	27 297	-	-196 140
Lisäykset	1 037	3 272	24 516	331 336	56 894
Vähennykset	-	-467	-13 972	-3 627	-467
Hankintameno 31.12.	143 019	975 849	280 766	887 993	690 158
Arvonkorotukset 1.1.	158	35 387	-	158	28 073
Vähennykset	-	-	-	-	-17 627
Arvonkorotukset 31.12.	158	35 387	-	158	10 446
Kertyneet suunnitelmapoistot/arvonlennukset 1.1.	-39 962	-245 939	-	-64 296	-222 816
Suunnitelmapoistot/arvonlennukset ja palautuneet arvonalennukset	-2 805	-	-	-101 955	116 317
Lisäykset	-	-	-	-	-59 241
Kertyneet suunnitelmapoistot/arvonlennukset 31.12.	-42 767	-245 939	-	-166 251	-165 740
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen/ arvonlennusten jälkeen 31.12.	100 410	765 296	280 766	721 899	534 864
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-23 560			-24 605	
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-214			-2 195	
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	-23 774			-26 800	
Rakennusten arvo kokonais- poistojen jälkeen 31.12.	76 636			695 099	

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	1998	1997	1998	1997
Jäljellä oleva hankintameno	111 435	112 818	109 665	111 473
Kirjanpitoarvo	111 553	112 936	109 783	111 473
Käypä arvo	281 341	274 456	278 852	281 645
Konserniyritykset				
Yritysten lukumäärä	50	50		
Tilikauden tappio/voitto yhteensä	-4 577	8 005		
Yritysten oma pääoma yhteensä	425 044	426 208		

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
7 Sijoitukset konserniyrityksiin ja yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus, sekä muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet				
	1998	1997	1998	1997
Konserniyritysten osakkeet ja osuudet				
Alkuperäinen hankintameno 1.1.	61 182	61 137	-	-
Lisäykset	1 932	45	-	-
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-42 000	-42 000	-	-
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	21 114	19 182	-	-
Konserniyritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkina-				
välineet ja lainasaamiset konserniyrityksiltä				
Alkuperäinen hankintameno 1.1.	650	-	-	-
Siirrot	-	650	-	-
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	650	650	-	-
Muut osakkeet ja osuudet				
Alkuperäinen hankintameno 1.1.	39 086	39 086	39 447	37 375
Lisäykset	1 984	-	3 102	1 259
Vähennykset	-1 500	-	-1 500	-
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-400	-400	-400	-400
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	39 171	38 686	40 649	38 234
Yhteensä	60 935	58 518	40 649	38 234

	Kpl	Omistus- osuus %	Osuus äänistä %	Nimellis- arvo 1000 mk	Emoyhtiö Kirjanpito- arvo 1998 1000 mk	Tilikauden voitto/tappio 1000 mk	Oma pääoma 1000 mk
Konserniyrityksen osakkeet ja osuudet							
Aura-Karelia Oy	100	100,00	100,00	5	61	-2	62
Alma Vakuutus Oy	1300000	100,00	100,00	13 000	10 200	3 889	12 105
Tapiola Safety Oy	15	100,00	100,00	15	15	0	16
Tapiolan Arvo-osuus Oy	3000	60,00	60,00	3 000	3 000	62	4 632
Tieto-Tapiola Oy	506	51,11	51,11	1 012	2 853	92	5 068
Tietotyö Oy	4000	100,00	100,00	5 000	4 986	288	9 823
					21 114		
Muut osakkeet ja osuudet							
Vakuutusneuvonta Aura Oy	50	33,30	33,30	5	5	0	28
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	50	33,30	33,30	5	5	0	28
Kehitysyhtiö Botnia Oy	40	25,00	25,00	400	0	-869	471
Suomen Vahinkotarkastus Oy	5000	50,00	50,00	5 000	5 195	3 092	12 108
Työväen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva ¹⁾	3828	85,00	43,60	38 280	33 966	7 751	48 008
					39 171		

¹⁾ Takuupääoma

SUURIMMAT OSAKEOMISTUKSET

Muut sijoitukset	Emo			Konserni		
	Kpl	Kirjanpito- arvo 1000 mk 31.12.1998	Käypä arvo 1000 mk 31.12.1998	Kpl	Kirjanpito- arvo 1000 mk 31.12.1998	Käypä arvo 1000 mk 31.12.1998
Nokia Oyj	302 000	15 626	187 240	302 200	15 626	187 240
YIT-Yhtymä Oyj	4 066 930	87 258	178 945	4 066 930	87 258	178 945
Raision Tehtaat Oyj	2 550 000	13 611	140 800	2 550 000	13 611	140 800
Tieto Corporation	528 000	5 491	119 856	528 000	5 491	119 856
Orion Oyj	801 816	55 342	97 709	801 816	55 342	97 709
JOT Automation Oyj	353 400	2 621	74 567	353 400	2 621	74 567
Instrumentarium Oyj	350 860	37 997	73 199	350 860	37 997	73 199
Kesko Oyj	809 000	56 537	61 484	809 000	56 537	61 484
Huhtamäki Oyj	318 441	47 081	61 144	318 441	47 081	61 144
Helsingin Puhelin Oyj	52 070	33 975	53 445	52 070	33 975	53 445
Metsä-Serla Oyj	1 271 000	35 338	53 035	1 271 000	35 338	53 035
Mc Donald's Corp.	122 000	31 413	47 755	122 000	31 413	47 755
Cultor Oyj	896 800	39 419	46 634	896 800	39 419	46 634
Metra Oyj	512 000	42 196	45 371	512 000	42 196	45 371
Lassila & Tikanoja Oyj	358 940	23 739	44 868	358 940	23 739	44 868
Kone Oyj	72 382	34 566	42 705	72 382	34 566	42 705
Asko Oyj	462 500	16 189	40 099	462 500	16 189	40 099
Lännen Tehtaat Oyj	614 000	39 910	39 910	614 000	39 910	39 910
Tamro Oyj	1 641 500	36 098	36 113	1 641 500	36 098	36 113
Sonera Oyj	369 000	16 605	33 210	369 000	16 605	33 210
Sanoma Oy	1 934	5 534	32 105	1 934	5 534	32 105
Munters Ab	708 000	27 772	31 059	708 000	27 772	31 059
Valmet Oyj	422 200	27 108	28 710	422 200	27 108	28 710
Kemira Oyj	713 500	23 726	26 043	713 500	23 726	26 043
Fortum Oyj	811 163	14 002	25 146	811 163	14 002	25 146
Muut		512345	663960		513 779	665 564
Yhteensä		1 281 497	2 285 111		1 282 931	2 286 716

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
8. Muut sijoitukset				
8.1 Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltyinä				
Pankkitakaus	3 923	13 459	3 923	13 459
Vakuutuskirja	37 864	36 371	37 864	36 371
Muu vakuus	163 745	44 431	163 745	44 431
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	205 532	94 261	205 532	94 261

8.2 Pääomalainojen yhteismäärä

Muut lainasaamiset	1)	130 000	-	130 000	-
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä		130 000	-	130 000	-

1) Lainan saaja: Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola
Lainaehdot: Lainalle maksetaan korkoa vain lainansaajayhtiön voitonjakokelpoisista varoista.

9 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset 31.12.1998

	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Konser- niliike- arvo	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	91 600	105 175	196 775	96 180	1 942	151 357	249 480
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-14 629	-1 841	-16 470	-14 651	-	-1 841	-16 492
Hankinnat	18 609	11 723	30 332	26 057	-	46 799	72 856
Myynnit ja romutukset	-	-326	-326	-	-117	-449	-566
Hankintameno 31.12.	95 580	114 731	210 311	107 587	1 825	195 865	305 277
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-43 897	-90 912	-134 809	-45 204	-750	-104 779	-150 733
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	14 629	1 841	16 470	14 651	-	1 841	16 492
Suunnitelmapoistot	-12 885	-7 698	-20 583	-15 214	-326	-29 874	-45 415
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-42 153	-96 769	-138 922	-45 767	-1 076	-132 813	-179 656
Hankintameno suunnitelma- poistojen jälkeen 31.12.	53 427	17 962	71 388	61 819	750	63 053	125 622
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 1.1.	-	151	151	-	-	151	151
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-	-45	-45	-	-	-45	-45
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	-	105	105	-	-	105	105
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	53 427	18 067	71 494	61 819	750	63 159	125 728

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni			
	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Konser- niliike- arvo	Kalusto	Yhteensä
9 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset 31.12.1997							
Hankintameno 1.1.	105 658	100 098	205 756	123 292	17 377	145 903	286 574
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-30 774	-	-30 774	-46 046	-15 435	-13 725	-75 206
Hankinnat	16 716	5 635	22 351	18 934	-	19 839	38 772
Myyntit ja romutukset	-	-558	-558	-	-	-660	-660
Hankintameno 31.12.	91 600	105 175	196 775	96 180	1 942	151 357	249 480
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-62 441	-84 799	-147 240	-77 756	-15 599	-98 542	-191 897
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	30 774	-	30 774	46 046	15 435	13 725	75 206
Suunnitelmapoistot	-12 230	-6 113	-18 343	-13 494	-586	-19 962	-34 042
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-43 897	-90 912	-134 809	-45 204	-750	-104 779	-150 733
Hankintameno suunnitelma- poistojen jälkeen 31.12.	47 703	14 263	61 966	50 976	1 193	46 578	98 747
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 1.1.	-	215	215	-	-	215	215
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-	-65	-65	-	-	-65	-65
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	-	151	151	-	-	151	151
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	47 703	14 414	62 117	50 976	1 193	46 728	98 879

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
10 Oman pääoman muutokset				
Sidottu				
Pohjarahasto	40 879	40 879	40 879	40 879
Takuupääoma	10 500	10 500	10 500	10 500
Arvonkorotusrahasto	3 208	3 208	8 560	8 560
Lisäykset	-	-	3 000	-
	3 208	3 208	11 560	8 560
	54 587	54 587	62 940	59 940
Vapaa				
Vararahasto	100	100	172	100
Lisäykset	-	-	-	72
Vähennykset	-	-	-1	-
	100	100	172	172
Varmuusrahasto	185 800	67 800	185 800	67 800
Edellisen tilikauden voitosta siirretty	89 110	118 000	89 110	118 000
	274 910	185 800	274 910	185 800
Käyttörahasto	774	760	774	760
Edellisen tilikauden voitosta siirretty	381	203	381	203
Käytetty yleishyödyllisiin tarkoituksiin	-329	-189	-329	-189
	827	774	827	774
Muut vapaat rahastot	-	-	-	-
Lisäykset	-	-	6	-
	-	-	6	-
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	-	-	-	-
Lisäykset	-	-	23 728	-
	-	-	23 728	-
Konsernin edellisten tilikausien tappio/voitto	-	-	-16 231	43 039
Siirretty voittovaroista	-	-	-8 578	-49 219
Kohdistettu	-	-	125	-10 051
	-	-	-24 684	-16 231
Edellisen tilikauden voitto	90 12	119 043	81 543	69 823
Yhtiökokouksen päätöksellä siirretty:				
Takuupääoman korko	-630	-840	-630	-840
Varmuusrahastoon	-89 110	-118 000	-89 110	-118 000
Käyttörahastoon	-38	-203	-381	-203
Siirretty voittovaroihin	-	-	8 578	49 219
	0	0	0	0
Tilikauden voitto	151 765	90 121	153 794	81 543
	427 602	276 795	428 752	252 058
	482 189	331 382	491 692	311 998

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Arvonkorotusrahaston erittely				
Arvonkorotusrahasto 1. 1.	3 208	3 208	8 560	8 560
Lisäykset	-	-	3 000	-
Arvonkorotusrahasto 31.12.	3 208	3 208	11 560	8 560
josta käyttöomaisuuteen liittyvää	3 208	3 208	11 560	8 560
11 Varaukset				
Kertynyt poistoero 1.1.	23 623	23 345	26 800	24 605
Lisäykset	338	320	2 790	2 195
Vähennykset	-59	-42	-	-
Kertynyt poistoero 31.12.	23 902	23 623	29 591	26 800
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus 1.1.	5 013	5 631	5 013	5 631
Lisäykset	1 577	-	1 577	-
Vähennykset	-	-618	-	-618
Luottotappiovaraus 31.12.	6 590	5 013	6 590	5 013
Siirtymävaraus 1.1.	-	82 867	-	82 867
Vähennykset	-	-82 867	-	-82 867
Siirtymävaraus 31.12.	-	0	-	0
Asuintalovaraus 1.1.	-	-	1 966	208
Lisäykset	-	-	138	1 758
Vähennykset	-	-	-585	-
Asuintalovaraus 31.12.	-	-	1 519	1 966
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä 31.12.	6 590	5 013	8 109	6 979
Varaukset yhteensä	30 492	28 636	37 700	33 779
Jaettu				
Omaan pääomaan			-26 587	-
Vähemmistöosuuteen			-556	-
Laskennalliseen verovelkaan			-10 556	-
			0	33 779
Poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista laskettu verovelka	8 538	8 018	0	9 458
Verokanta	28 %	28 %	28 %	28 %

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
12 Saamiset ja velat konserni- ja osakkuusyrietykset				
12.1 Saamisten erittely				
Saamiset konserniyrietyksiltä				
Jälleenvakuutustoiminnasta	100	100		
Muut saamiset	32 371	25 596		
12.1 Velkojen erittely				
Velat konserniyrietyksille				
Muut velat	11 095	9 531		
13 Vastuut				
Annetut kiinnitykset				
Omien velkojen vakuudeksi	-	-	64 010	60 700
Kiinnityksiä vastaavat lainat	-	-	52 918	56 721
Annetut pantit				
Omien sitoumusten vakuudeksi	2 310	7 703	9 745	16 162
Vastuun määrä	2 263	7 578	9 529	15 917
Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset				
Kohde-etuus	-	14 551	-	-
Käypä arvo	-	16 000	-	-
Osakejohdannaiset				
Termiinisopimukset,				
kohde-etuus	9 611	-	9 611	-
käypä arvo	5 600	-	5 600	-
Muut vastuusitoumukset				
Merkintäsitoumukset	38 357	694	38 357	694

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
14 Korvausvastuu				
Emoyhtiö				
Korvausvastuusta vähennetyt riidattomat regressisaamiset				
Lakisääteinen tapaturma	8 097	5 994	8 097	5 994
Tytäryhtiö				
Korkoutus				
Ulkomainen jälleenvakuutus				
Keskimääräinen korvausten selviämisaika			7,2 vuotta	8,7 vuotta
Korkokanta				
Korvausvastuu				
Ennen korkoutusta				
Korvausvastuu			92 862	114 588
Jälleenvakuuttajien osuus			7 008	11 666
Nettovastuu				
Korvausvastuu			92 862	114 588
Jälleenvakuuttajien osuus			7 008	-11 666

15 Johdon lainat

Rahalainat eivät ylitä 1 000 000,00 mk.

16 Johdon eläkesitoumukset

Yhtiön johdolle sekä yhtiöön työsuhteessa oleville hallituksen jäsenille on eläkeiksi sovittu 60-63 vuotta.

VAKAVARAISUUSTUNNUSLUVUT

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Toimintapääoma				
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	482 189	330 752	491 692	311 368
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	30 492	28 636	-	33 779
Laskennallinen verovelka	-	-	10 556	-
Omaisuuksien käyrien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	1 848 141	1 579 589	1 933 664	1 692 017
Kuluksi merkitsemättömät vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet (-)	-53 427	-47 703	-62 569	-52 169
	2 307 395	1 891 274	2 373 343	1 984 996
Vakuutusyhtiölain 11 luvun 2 §:n toimintapääomavaatimus	319 492	311 973	331 836	316 518
Runsaavahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuovelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	2 180 125	1 951 167	2 180 125	1 951 167
Tasoitusmäärä suhteessa täyteen määräänsä (%)	123,0	114,0	123,0	114,0
Toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin 12 edeltävältä kuukaudelta (%)	254,0		260,9	
- vuodelta 1997	242,0		251,4	
- vuodelta 1996	222,0		220,6	
- vuodelta 1995	184,0		184,5	
- vuodelta 1994	191,0		192,1	
Toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuovelkaan vähennettynä tasoitusmäärällä (%)	134,0		136,9	
- vuodelta 1997	123,0		126,7	
- vuodelta 1996	115,0		112,4	
- vuodelta 1995	100,0		97,4	
- vuodelta 1994	111,0		108,8	

EHDOTUS VOITON KÄYTTÄMISESTÄ

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitto 151 765 115,29 mk käytetään seuraavasti:

Varmuusrahastoon siirretään	151 500 000,00
Käyttörahaan siirretään	265 115,29
	<u>151 765 115,29</u>

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Sidottu oma pääoma		
Pohjarahasto	40 879 314,40	
Takuupääoma	10 500 000,00	
Arvonkorotusrahasto	3 207 589,10	54 586 903,50
	<u>54 586 903,50</u>	
Vapaa oma pääoma		
Vararahasto	100 000,00	
Varmuusrahasto	426 410 000,00	
Käyttörahaan siirretään	1 091 794,69	427 601 794,69
	<u>427 601 794,69</u>	<u>427 601 794,69</u>
		<u>482 188 698,19</u>

Espoossa 7. päivänä huhtikuuta 1999

Asmo Kalpala

Pertti Heikkala

Juhani Heiskanen

Pentti Koskinen

Tom Liljeström

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan osakkaille

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT Mauno Tervo on suorittanut valvontatilintarkastuksen, josta on annettu erillinen 13. huhtikuuta 1999 päivätty kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvos-

ton ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka emoyhtiön osalta osoittaa voittoa 151 765 115,29 markkaa, on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys voiton käsittelystä on lainmukainen.

Espoossa 21. päivänä huhtikuuta 1999

Mauno Tervo
KHT

SVH PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
Ulla Holmström
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 1998 hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konserni-

tilinpäätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 22. 4. 1999

Jarno Mäki
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

KESKINÄINEN
ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ
TAPIOLA

VUOSIKERTOMUS 1998

ELÄKEVAKUUTUSTOIMINNASSA PANOSTETAAN ASIAKASYHTEYKSIIN

Vuoden 1998 aikana Suomen työeläkevakuutustoiminta keskittyi entisestäänkin. Eläke-Tapiolassa vietiin loppuun lain vaatimat muutokset, joista viimeisimpänä toteutettiin sijoitustoiminnan eriyttäminen. Järjestelyt toteutettiin suunnitellulla tavalla ilman mittavia kustannusvaikutuksia. Vakavaraisuustavoitteet saavutettiin ja Eläke-Tapiolan vakavaraisuus nousi yhtiön oman tavoitevyöhykkeen puolivälin yläpuolelle.

Eläke-Tapiolan tulos oli erittäin hyvä ja markkinaosuus kasvoi. Uusia asiakkaita saatiin kaikissa kokoluokissa. Erityisesti YEL-vakuutusten myynti kasvoi ennätysvauhtia. Liikekuluvertailussa Eläke-Tapiola on edelleen alan tehokkain yhtiö.

Toiminnan kehittäminen asiakaskeuseen suuntaan eteni Yritys Tapiola -konseptin käyttöönoton myötä. Tapiolan asiakasyritys saa nyt kaikki tarvitsemansa vakuutuspalvelut yhden yhteyspäällikön kautta. Asiakas säästää aikaa omaan liiketoimintaansa yritysytyspäällikön toimissa yhteistyökumppanina kaikissa vakuutusasioissa. Yhteyspäällikön on myös helppompaa tuottaa asiakkaalle lisäarvoa, kun hän tuntee asiakkaan kokonaistilanteen. Vuoden mittaan järjestettiin asiakkaille myös useita koulutustilaisuuksia, joissa käytiin läpi yrityksille tärkeää vakuutustietoa.

Heinäkuussa 1998 tuli voimaan määräaikalaki osa-aikaeläkkeen ikärajan alenemisesta 58 vuodesta 56 vuoteen. Tämä on lisännyt huomattavasti osa-aikaeläkehakemuksia sekä ennakkokyselyjä. Myös kuntoutushakemukset ja työkyvyttömyyshakemusten yhteydessä selvitettävät kuntoutusasiat ovat edelleen merkittävästi nousseet. Muiden eläkehakemusten määrässä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

Eläke-Tapiolan TEL-alennusten kilpailukykyinen taso jatkui. Tavoitteena on hyvä, vakaa ja ennakoitavissa oleva alennuspolitiikka myös tulevaisuudessa. Sijoitusten hajautusta euroalueelle jatkettiin sekä osake- että obligaatiosalkun osalta. Muut sijoitukset olivat enimmäkseen dollarimääräisiä. Syksyllä tarjoutui mahdollisuus edullisiin osakeostoihin Suomessa, kun taas ulkomaisten etenkin Yhdysvaltojen osakemarkkinoiden hintataso koettiin kalliiksi. Kiinteistöihin sijoitettiin edelleen, joskin pienemmässä määrin kuin edellisinä vuosina.

Eläkevakuutuksiin liittyvien vuosi-ilmoitusten ja muun tiedonsiirron nopeuttamiseksi yhä suurempi osa yrityksistä korvasi lomakkeet Tapiolan Internet – yhteydellä. Tulevaisuudessa näyttää siltä, että Internet muodostuu pääsääntöiseksi kanavaksi asiakkaan ja Tapiolan välisessä tiedonsiirrossa.

Työkykyä ylläpitävän toiminnan konsultointia asiakasyrityksissä jatkettiin. Eriytyisen hyvää palautetta saatiin sellaisesta yhteistyöstä asiakasyritysten kanssa, missä paneuduttiin työpaikan vuorovaikutussuhteiden oppimiseen ja työn kokonaisvaltaiseen kehittämiseen.

TOM LILJESTRÖM

TOIMITUSJOHTAJA

ELÄKE-TAPIOLA

HALLINTO JA TILINTARKASTAJAT

ELÄKE-TAPIOLAN HALLINTONEUVOSTO

Toimikausi vaihtuu yhtiökokouksessa

Ilkka Brotherus	1998-2001
puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Hausjärvi	
Antti Oksanen	1998-2001
varapuheenjohtaja, vuorineuvos, Espoo	
Hannu Aho	1996-1999
maanviljelijä, Perho	
Veikko Autio	1996-1999
kauppaneuvos, Turku	
Reino Hanhinen	1998-2001
vuorineuvos, Espoo	
Risto Ikäheimo	1997-2000
kehitysjohtaja, Helsinki	
Olli Karkkila	1997-2000
toimitusjohtaja, Säkylä	
Raimo Kivimäki	1996-1999
valmistuspäällikkö, Helsinki	
Jarmo Koski	1996-1999
II sihteeri, Helsinki	
Eero Kurri	1997-2000
toimitusjohtaja, Helsinki	
Veikko Laine	1997-2000
toimitusjohtaja, Riihimäki	
Leo Laukkanen	1996-1999
toimitusjohtaja, Mikkeli	
Rauno Lehtimäki	1996-1999
toimitusjohtaja, Hämeenlinna	
Pentti Levo	1998-2001
puheenjohtaja, Helsinki	
Erkki Luhta	1998-2001
johtaja, Vaasa	
Paavo Mäkinen	1998-2001
toiminnanjohtaja, Järvenpää	
Maria-Liisa Nevala	1998-2001
pääjohtaja, Helsinki	
Erkki Niemi	1996-1999
toimitusjohtaja, Lahti	
Siiri Nuutinen	1997-2000
päälouottamusmies, Helsinki	
Risto Pieviläinen	1996-1999
sosiaalis sihteeri, Helsinki	
Heikki Pitkänen	1997-2000
johtaja, Helsinki	
Olli Saariaho	1998-2001
tutkimuspäällikkö, Helsinki	

Matti Salminen	1997-2000
vuorineuvos, Turku	
Tuomo Saloniemi	1998-2001
agronomi, Nummi	
Samuli Sorsa	1997-1998
toimitusjohtaja, Mikkeli	
Mikko Suotsalo	1997-2000
toimitusjohtaja, Helsinki	
Jouko Vehmas	1997-2000
toimitusjohtaja, Kouvola	
Mauri Waenerberg	1996-1999
päsihteeri, Helsinki	

ELÄKE-TAPIOLAN TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset tilintarkastajat

Mauno Tervo , ekonomi, KHT
SVH PricewaterhouseCoopers Oy , KHT-yhteisö, jonka päävastuullisena tilintarkastajana
Ulla Holmström , diplomiekonomi, KHT
Varatilintarkastajat
Jari Miikkulainen , kauppatieteiden maisteri, KHT
Mirja Tonteri , ekonomi, KHT

ELÄKE-TAPIOLAN HALLITUS

Asmo Kalpala , hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja
Pertti Heikkala , hallituksen varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja
Esa Härmälä , puheenjohtaja
Eeva-Liisa Inkeroinen , johtaja
Pauli Leimio , toimitusjohtaja
Tom Liljeström , toimitusjohtaja, 30.9.1998 asti
Ismo Luimula , ekonomisti
Maj-Len Remahl , puheenjohtaja
Seppo Salisma , toimitusjohtaja, 31.12.1998 asti
Veikko Simpanen , sosiaalis sihteeri, 1.1.1999 alkaen
Risto Suominen , toimitusjohtaja, 1.1.1999 alkaen
Matti Sutinen , toimitusjohtaja
Aino Toikka , henkilöstöjohtaja
Pauli Torkko , varatoimitusjohtaja
Riitta Työläjäarvi , asiamies, 31.12.1998 asti
Varajäsenet
Antti Calonius , johtaja, 31.12.1998 asti
Kari Kaukinen , asiantuntijalääkäri
Seppo Maskonen , toimitusjohtaja
Alpo Mustonen , johtaja, 30.9.1998 asti
Pekka Rinne , maanviljelysneuvos
Seppo Salisma , toimitusjohtaja, 1.1.1999 alkaen

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1998

Eläkevakuustoinnassa tapahtui vuonna 1998 merkittäviä rakennemuutoksia, joiden seurauksena kahdella suurimmalla Eläke-Tapiolan kilpailijalla on noin 70 prosentin markkinaosuus. Kilpailijoiden vahvistumisesta huolimatta Eläke-Tapiola saavutti hyvän tuloksen siirtoliikkeessä. Vakavaraisuus vahvistui edelleen ja ylitti tavoitevyöhykkeen puolivälin.

Vuonna 1998 TEL-vakuutusten maksutaso oli edellisvuoden tavoin keskimäärin 21,5 prosenttia, johon sisältyy työntekijöiden 4,7 prosenttiyksikön maksuosuus. YEL-vakuutusten maksutaso nousi 0,4 prosenttiyksiköä eli 21,1 prosenttiin.

ELÄKE-TAPIOLAN VAKUUTUSKANNAN KEHITYS:

	Lukumäärä	Muutos %
	31.12.1998	
TEL-vakuutettuja	137 317	+ 7,1
YEL-vakuutettuja	32 262	+ 2,9
TEL-lisäeläkevakuutettuja	6 782	+ 0,1
YEL-lisäeläkevakuutettuja	79	+ 1,3
Maksettavia TEL-eläkkeitä	68 301	+ 2,8
Maksettavia YEL-eläkkeitä	15 873	+ 2,5
Eläkehakemuksia v. 1998	6 787	+ 5,3

VAKUUTUSTOIMINTA

VAKUUTUSMAKSUTULO Eläke-Tapiolan kokonaismaksutulo oli 3 993 miljoonaa markkaa, eli 15,9 prosenttia enemmän kuin lakisääteisten työeläkevakuutusten maksutulo vuonna 1997.

Yhtiön markkinaosuus kasvoi selvästi.

Luottotappiot saamatta jääneistä vakuutusmaksuista olivat 30 miljoonaa markkaa eli 44 miljoonaa mark-

kaa vähemmän kuin vuonna 1997. Luottotappioista TEL-vakuutusten osuus on 28 miljoonaa markkaa ja YEL-vakuutusten 2 miljoonaa markkaa. Maksutappioiden alenemasta selittyy TEL-maksutappioiden pienenemisellä 16 miljoonaa markkaa. Loppuosa maksutappioiden pienenemisestä johtuu siitä, että YEL:n osalta pääsääntöisesti ei enää synny maksutappioita kirjauskäytännön muutoksesta johtuen.

MAKSETUT ELÄKKEET Eläke-Tapiola maksoi eläkkeitä yhteensä 3 197 miljoonaa markkaa. Kasvua edellisestä vuodesta oli 288 miljoonaa markkaa eli 9,9 %.

Vuoden 1998 TEL- ja YEL-eläkkeiden indeksikorotukset olivat yli 65-vuotiaille 1,7 % ja alle 65-vuotiaille 1,9 %.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 1 095 miljoonaa markkaa, mikä oli 3,3 % enemmän kuin vuonna 1997. Korko- ja muut tuotot kuluilla vähennettynä olivat 1 092 miljoonaa markkaa, mikä on 8,2 % yli edellisen vuoden tason.

Myyntivoittoja oli 28 miljoonaa markkaa, myyntitappioita 71 miljoonaa markkaa, joten myyntivoittojen ja tappioiden nettovaikutus oli -43 miljoonaa markkaa. Edellisenä vuonna nettomyyntivoitot olivat 18 miljoonaa markkaa.

Sijoitusten arvonalennuserä oli 38 miljoonaa markkaa, josta osakkeisiin kohdistui 32 miljoonaa markkaa ja rahamarkkinavälineisiin 6 miljoonaa markkaa.

Sijoitusten arvonalennusten palautukset olivat 11 miljoonaa markkaa.

Sijoitusten määrä oli kirjanpitoarvoin laskettu-

na vuoden päättyessä 18 750 miljoonaa markkaa ja käyvin arvoin 20 497 miljoonaa markkaa.

LIIEKULUT

Tuloslaskelman liikekulut ovat 84 miljoonaa markkaa, eli 18 miljoonaa markkaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Kokonaisliikekuluissa on huomioitu kirjatut poistot, 9 miljoonaa markkaa, ja toimintokohtainen osa liikekuluista on siirretty korvaus- ja sijoituskuluihin. Palkkojen ja palkkioiden ryhmä oli 7,9 prosenttia suurempi kuin edellisellä vuonna. Vakuutusten hankintamenojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 18,6 %.

Lakisääteiset maksut olivat 8 miljoonaa markkaa, mikä vastaa yhtiön osuutta Eläketurvakeskuksen kustannuksista.

Yhtiön henkilöstö on pääosin työsuhteessa paitsi yhtiöön myös Keskinäiseen Vakuutusyhtiöön Tapiolaan ja Keskinäiseen Henkivakuutusyhtiöön Tapiolaan. Yhtiön toimitusjohtaja, johtaja ja sijoitustoiminnan johtoryhmän jäsenet sekä muut sijoituspäätöksiä tekevät ja niitä valmistelevat henkilöt ovat työsuhteessa vain yhtiöön. Yhteisin resurssein tuotetuista palveluista maksetut erät sisältyvät yhtiön liikekuluja vastaaviin eriin samalla tavoin kuin jos henkilö olisi ollut suoraan Eläke-Tapiolan palveluksessa.

Maksetut palkat ja palkkiot hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle olivat 1 928 930,00 markkaa. Muut palkat ja palkkiot olivat yhteensä 39 515 345,32 markkaa. Maksetut palkat ja palkkiot olivat yhteensä 41 444 275,32 markkaa.

TILIKAUDEN TULOS

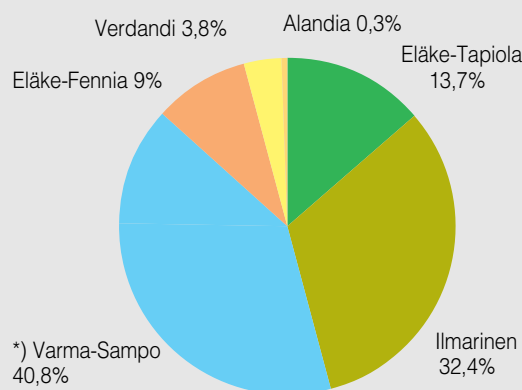
Yhtiön 484 miljoonan markan tulosta voidaan pitää erittäin hyvänä. Vastaava kokonaistulos vuonna 1997 oli 454 miljoonaa markkaa.

Varsinaista vakuutustoimintaa kuvaava riskiliikkeen tulos on 249 miljoonaa, edellisellä vuonna 194 miljoonaa markkaa. Maksutappioliikkeen tulos oli voitollinen 44 miljoonaa markkaa. Muu riskiliikkeen tulos oli 205 miljoonaa markkaa, edellisellä vuonna 167 miljoonaa markkaa.

Kustannustehokkuutta kuvaava kustannusliike oli 38 miljoonaa markkaa voitollinen, kun se edellisellä vuotena oli 35 miljoonaa markkaa voitollinen. Kun

Eläkevakuutusyhtiöiden markkinaosuudet 1998

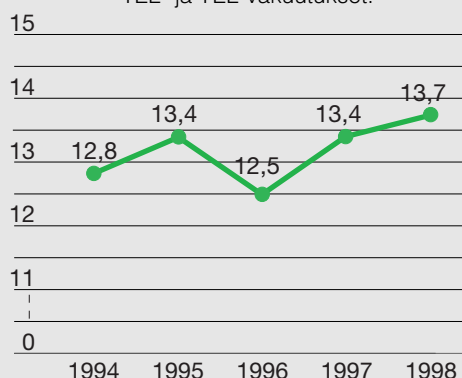
Ennakkotieto, TEL- ja YEL-vakuutukset
Yhtiöiden yhteenlasketut maksutulot 28,9 mrd. markkaa

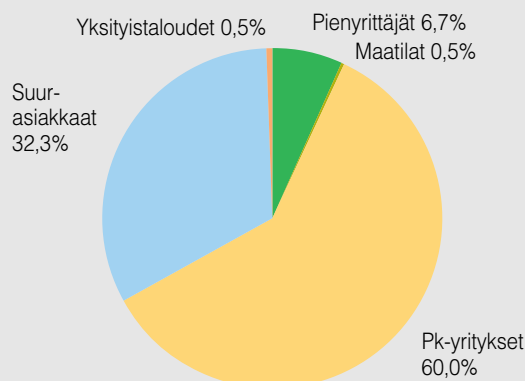
*) Eläke-Fennian tilinpäätöksessä oleva rakennejärjestelyn alainen osa Eläke-Varman eläkevakuutuskantaa, joka on siirtynyt Varmasampon 1.7.1998 sisältyy tähän.

Eläke-Tapiolan markkinaosuuskehitys

TEL- ja YEL-vakuutukset.

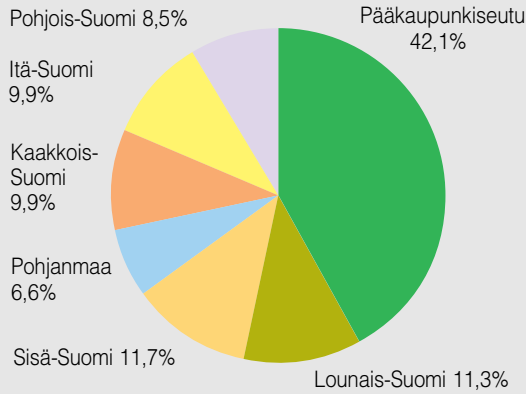

Eläke-Tapiolan maksutulon jakauma asiakasryhmittäin 1998

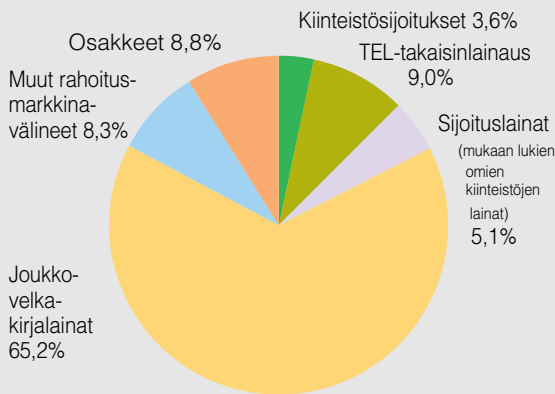
Eläke-Tapiolan maksutulon jakauma alueittain 1998

Asiakkaan kotikunnan mukaan sisältäen myös suurasiaakkaat

Eläke-Tapiolan sijoitusten jakauma

Käypä arvo 31.12.1998 Mmk 20 497

Eläke-Tapiolan sijoitusten jakauma sijoitusriskin mukaan

Käypä arvo 31.12.1998

Kuvio kertoo yhtiön sijoitusten riskiprofilin. Vastuuelkaa kattava omaisuus ja muut sijoitukset kuin kateomaisuus on ryhmitelty tässä sijoitusriskin mukaan.

arvonlennukset ja niiden palautukset otetaan huomioon, oli sijoitustoiminnan tulos 197 miljoonaa markkaa, edellisenä vuotena 225 miljoonaa markkaa.

Kustannusliikkeen ja sijoitustoiminnan tulos yhteensä oli siis 235 miljoonaa markkaa voitollinen, kun se edellisvuonna oli 260 miljoonaa markkaa voitollinen. Tuloksesta varataan asiakkaille maksualennuksiin 99 miljoonaa markkaa.

Yhtiön toimintapääoma on 18,1 % vastuuelasta, josta on vähennetty tietyt asetuksessa määrätyt erät. Yhtiön sijoitusjakauman perusteella määräytyvä vakavaraisuusraja on puolestaan 5,6 % edellä mainitusta vastuuelasta, joten yhtiön vakavaraisuus on yli 3,2-kertainen vaatimukseen nähden. Yhtiön korkea vakavaraisuus mahdollistaa asiakkaille hyvät maksunalennukset myös tulevina vuosina.

Asiakkaiden maksualennuksiin käytettävä ositettu lisävuokausvastuu oli vuoden lopussa suuruudeltaan 319 miljoonaa markkaa, ja vuoden 1999 TEL-vakuutusmaksualennuksiin käytetään noin 165 miljoonaa markkaa. Laskuperustekoron ja rahastokoron erotuksesta ja tuloksesta yhteensä siirrettiin osittamattomaan lisävuokausvastuuseen 568 miljoonaa markkaa vakavaraisuutta kasvattamaan. Osittamaton lisävuokausvastuu oli vuoden 1998 lopussa 1 391 miljoonaa markkaa.

Omaisuuksien käyvät arvot on laskettu varovaisuuden periaatetta noudattaen tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa tarkemmin selostetulla tavalla.

Poistot, yhteensä 9 miljoonaa markkaa, kirjattiin suunnitelman mukaisina. Elinkeinoverolain sallimat poistot on tehty täysimääräisinä. Luottotappiovaraus tehtiin maksimimääräisenä. Supistuneen lainakannan takia se kuitenkin purkautui 51 miljoonaa markkaa.

Yhtiön osuus Tapiola-yhtiöiden henkilöstörähoon h.r. siirrettävästä voittopalkkioerästä on 817 863,00 markkaa. Se on laskettu ennakkomäärän mukaan ja sisältyy tuloslaskelmassa muiden kulujen erään.

Tilinpäätös osoittaa 3 562 466,47 markan suuruisen ylijäämää. Hallitus ehdottaa ylijäämän käytettäväksi siten, että varmuusrahastoon siirretään 3 560 000,00 markkaa ja käyttörahastoon 2 466,47 markkaa. Taseen loppusumma on 20 379 322 620,49 markkaa, edellisellä vuonna 18 645 147 880,58 markkaa.

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Eläke-Tapiolan konserniin sisältyy emoyhtiön Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan lisäksi 42 asunto- ja kiinteistöyhtiötä tytäryhtiöinä.

Tilikauden aikana yhtiöön on tullut kolme uutta tytäryhtiötä ja yksi tytäryhtiö on poistunut konsernista.

Osakkuusyhtiöitä olivat Tapiolan Arvo-osuus Oy, Vakuutusneuvonta Aura Oy, Vakuutusneuvonta Pohja Oy ja Suomen Metsäsijoitus.

VAKUUTUSTOIMINTA

VAKUUTUSMAKSUTULO Konsernin kokonaisvakuutusmaksutulo oli 3 993 miljoonaa markkaa, missä oli kasvua 15,9 %.

MAKSETUT ELÄKKEET Konsernin maksamat eläkkeet olivat yhteensä 3197 miljoonaa markkaa. Lisäystä edellisvuodesta oli 9,9 %.

SIOJITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 1 083 miljoonaa markkaa, missä kasvua oli 2,4 %. Arvonlennuksia tehtiin 45 miljoonaa markkaa. Arvonlennuksia palautui 21 miljoonaa markkaa, ja myyntivoittoa

kirjattiin 28 miljoonaa markkaa ja myyntitappioita 73 miljoonaa markkaa.

Sijoitusten määrä oli kirjanpitoarvoin laskettuna vuoden lopussa 18 966 miljoonaa markkaa ja käypä arvo 20 732 miljoonaa markkaa.

LIIEKULUT

Konsernin liikekulut olivat 84 miljoonaa markkaa ja lakisääteiset maksut 8 miljoonaa markkaa.

Palkat ja palkkiot kasvoivat yhteensä 7,9 %.

TILIKAUDEN TULOS

Konsernin toiminnallinen tulos oli erittäin hyvä, 484 miljoonaa markkaa. Poistot, yhteensä 44 miljoonaa markkaa, kirjattiin suunnitelman mukaisina ja sisältävät konsernin liikearvon poiston 0,2 miljoonaa markkaa. Poistoeron lisäys oli 2 miljoonaa markkaa. Pienentyneen lainakannan seurauksena luottotappiovarausta purettiin 51 miljoonalla markalla. Varaus on tehty täysimääräisenä.

Konsernin tappio tilikaudelta oli 2 642 746,38 markkaa, ja taseen loppusumma on 20 546 822 952,44 markkaa.

ELÄKE-TAPIOLAN TUNNUSLUKUJA

	1998	1997	1996	1995	1994
YHTIÖN KOKO					
Kokonaisvakuutusmaksutulo, Mmk	3 992	3 444	3 151	3 010	2 659
Liikevaihto, Mmk	5 303	4 628	4 323	4 153	3 689
Vastuuvelan määrä, Mmk	20 071	18 322	16 486	15 124	13 734
Taseen loppusumma, Mmk	20 379	18 645	16 925	15 673	14 297
TEL-palkkasumma, Mmk	16 808	15 155	13 688	12 712	11 652
YHTIÖN TEHOKKUUS					
Liikekulut, Mmk	99	90	78	79	78
% kuormitustulosta	72,7	72,0	73,6	74,1	72,2
% vakuutusmaksutulosta	2,5	2,7	2,6	2,7	3,0

ELÄKE-TAPIOLAN TULOKSEN ERITTELY

Mmk	1998	1997	1996	1995	1994
Maksun hoitokustannusosat	134	123	110	105	106
Muut tuotot	4	3	3	4	4
Toimintokohtaiset liikemenot ilman poistoja	-91	-85	-76	-75	-75
Poistot käyttöomaisuudesta	-8	-5	-3	-4	-3
Verot	0	0	-1	-1	-1
Muut kulut	-1	-1	-4	-1	-1
HOITOKUSTANNUSTULOS	38	35	30	28	31
Suorat tuotot	1 265				
Sijoitustoiminnan liikekulut	-10				
Myyntivoitot	28				
Palautuneet arvonalennukset	11				
Myyntitappiot	-71				
Arvonalennukset	-38				
Poistot	0				
Suorat kulut	-89				
Verot	-2				
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1 094	1 051	1 045	1 021	872
Muut korkoerät	52	70	55	77	111
Vastuuvellalle hyvitetävä korko	-948	-896	-917	-878	-901
SIJOITUSTOIMINNAN TULOS	197	225	183	220	82

ELÄKE-TAPIOLAN TULOSANALYYSI

Mmk	1998	1997	1996	1995	1994
YLIJÄÄMÄN LÄHTEET					
Riskiliikkeen tulos	249	194	191	141	-38
Sijoitustoiminnan tulos	197	225	183	220	82
Hoitokustannustulos	38	35	30	28	31
YLIJÄÄMÄ YHTEENSÄ	484	455	404	389	74
Arvostuserojen muutos	742	87	400	445	-47
YHTEENSÄ	1 226	541	804	834	27

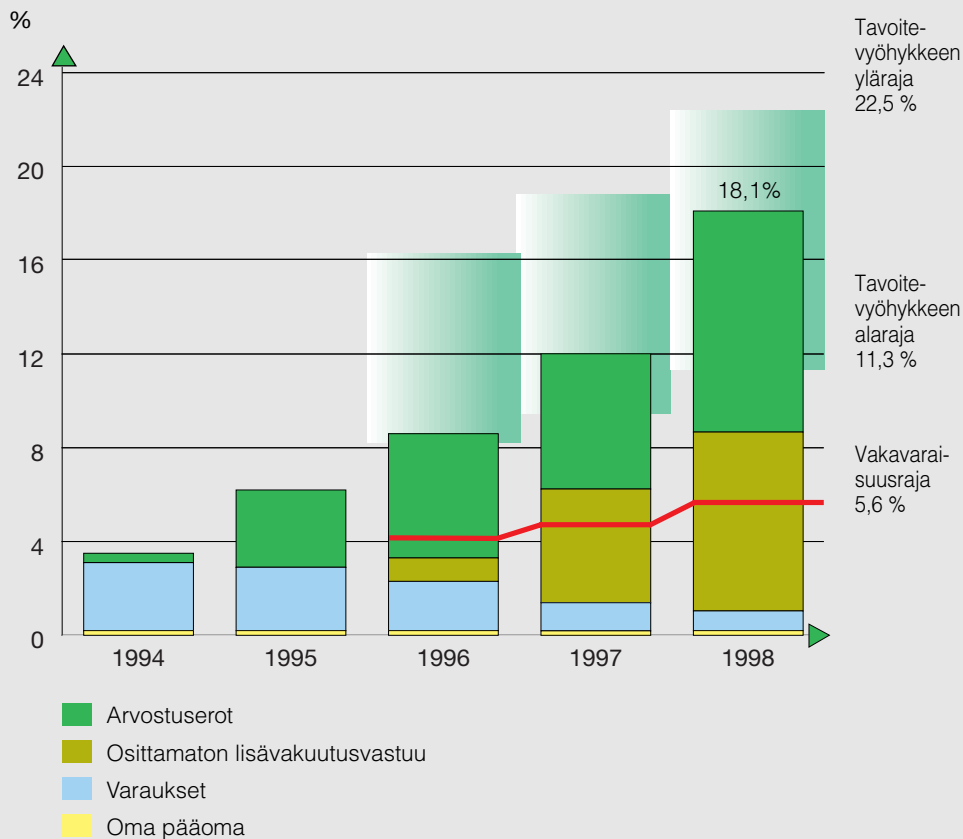
TULOKSEN KÄYTTÖ

VAKAVARAIKUUDEN LISÄYKSEEN

Tasotusvastuuseen	249	194	191	206	-38
Varauksiin	-51	-132	-72	14	46
Osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen	183	286	169	-	-
Omaan pääomaan	4	3	3	3	3
Arvostuserojen muutos	742	87	400	445	-47
SIIRTO ASIAKASHYVITYKSIIN	99	103	113	166	64
YHTEENSÄ	1 226	541	804	834	27

Vuosien 1994-1997 riskiliikkeen tulos on lopullinen

ELÄKE-TAPIOLAN VAKAVARAISUUDEN KEHITTYMINEN SUHTEESSA VASTUUVELKAAN

Kuvio kertoo, että Eläke-Tapiolan vakavaraisuus ylittää yhtiön oman tavoitevyöhykkeen puolivälin

ELÄKE-TAPIOLAN VAKAVARAISUUS

Mmk	1998	1997	1996	1995	1994
TOIMINTAPÄÄOMA					
Varaukset	153	204	336	408	394
Osittamaton lisävarausvastuu	1 391	823	169	-	-
Oma pääoma	36	33	30	27	24
Arvostuserot	1 720	978	878	495	56
TOIMINTAPÄÄOMA YHTEENSÄ	3 301	2 038	1 403	930	473
TASOITUSVASTUU	908	648	465	175	91
OSITETTU LISÄVAKUUTUSVASTUU					
Ositettu lisävarausvastuu 1.1.	325	313	259	163	258
Tilivuonna maksetut hyvitykset	-105	-91	-59	-70	-149
Siirto asiakashyvityksiin	99	103	113	166	64
Ositettu lisävarausvastuu 31.12.	319	325	313	259	173
Siirto% palkkasummasta	0,59	0,68	0,82	1,30	0,55
Jatkuvaa työsuhdetta kohti, mk	724	780	940	1 440	580

SIJOITUSTOIMINNAN TUOTOT 1.1.-31.12.1998

Sijoitus Mmk	Suorat tuotot	Arvonmuutos tulos- laskel- malla	Yh- teen- sä	Kirja- arvo keski- määrä vuoden aikana)	Tuotto- % kirja- arvolle	Arvostus erojen muutos	Sijoitus- tuotot yhteensä	Käypä arvo (keski- määrä vuoden aikana)	Tuotto- % käyvälle arvolle
Lainasaamiset	191	0	191	3 215	5,9	0	191	3 215	5,9
Lyhytaikaiset sijoitukset	53	-1	52	1 532	3,4	0	52	1 532	3,4
Joukkovelkakirja-lainat	837	-4	833	11 529	7,2	502	1 335	12 481	10,7
Osakkeet ja osuudet	30	-71	-42	947	-4,4	221	180	1 297	13,8
Kiinteistö-sijoitukset	48	2	50	1 056	4,7	16	66	1 132	5,8
SIJOITUKSET YHTEENSÄ	1 159	-75	1 084	18 280	5,9	739	1 823	19 657	9,3
Muulla tavoin katettu			63						
Verot			-2						
SIJOITUSTUOTOT YHTEENSÄ			1 145						
Vastuuvelan vaatima korko			948						
SIJOITUSTOIMINNAN YLIJÄÄMÄ			197						

KIINTEISTÖKANNAN ARVOT, TUOTOT JA TYHJILLÄN OLEVAT TILAT 31.12.1998

KIINTEISTÖKANTA, 1000 mk

Käypä arvo	1 383 184
Kirjanpitoarvo ja lainat	1 299 953
Arvostusero	83 231

Kiinteistö- tyyppi	Käypäarvo 1 000 mk	Käypäarvo mk/m ²	Nettotuotto 1 000 mk	Nettotuotto %	Potentiaalinen nettotuotto *) %	Vuokrattava huoneistoala m ²	Tyhjyysaste %
Toimitilakiinteistöt							
Liike- ja toimistokiinteistöt							
- ulkopuolisille vuokratut	402 994	8 789	27 547	6,8	7,0	45 853	1,3
- omassa käytössä olevat **)	36 558	7 891	3 105	8,5	8,5	4 633	0,0
Teollisuuskiinteistöt	108 508	3 550	7 917	7,3	7,3	30 565	0,0
Yhteensä	548 060	6 762	38 569	7,0	7,2	81 051	0,7
Asuinkiinteistöt ***)	288 516	7 407	21 416	7,4	7,6	38 954	2,1
Muut kiinteistöt ja tilat							
Rakenteilla olevat ja kesken vuotta hankitut							
Tontit ilman rakennuksia	42 393						
Kiinteistösijoitusyhtiöiden osakkeet	52 432						
Yhteensä	546 608					44 447	
KIINTEISTÖKANTA	1 383 184					164 452	

*) Potentiaaliseen nettotuottoon on lisätty tyhjen tilojen laskennallinen

bruttovuokra, joka on keskimäärin

50 mk/m²/kk

***) Omassa käytössä olevien tilojen laskennallinen bruttovuokra on keskimäärin

70 mk/m²/kk

****) Asuinkiinteistöjen nettotuottoihin on lisätty valtion maksamaa korkotukea

6 479 000 mk

(Tämän lisäksi rakenteilla olevat kohteet ovat saaneet korkotukea)

447 000 mk

Toimitilakiinteistöjä oli keskimäärin tyhjänä vuoden aikana

1,1 %

RAHOITUSLASKELMA

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Varojen lähteet:				
Tulorahoitus				
Tappio (Voitto) ennen korkokuluja, satunnaiseriä, varauksia ja veroja	-46 126	-127 235	-49 922	-129 961
Oikaisuerät:				
Vastuuvelan muutokset	1 749 356	1 835 727	1 749 356	1 835 727
Pakollisen vastuuvajauksen muutos	57 790	46 030	57 790	46 030
Sijoitusten arvonalennukset ja arvonorotukset	27 215	12 642	24 480	-2 488
Poistot	9 413	4 754	43 956	39 410
	1 797 649	1 771 918	1 825 660	1 788 718
Pääomarahoitus				
Vähemmistöosuuden lisäys	-	-	900	97 747
Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero	-	-	1 747	35
Oman pääoman lisäys	-	-	193	4 169
	-	-	2 841	101 952
Varojen lähteet yhteensä	1 797 649	1 771 918	1 828 502	1 890 670
Varojen käyttö:				
Voitonjako				
Verot	1 603	1 442	1 520	1 525
Takuupääoman korko	288	384	288	384
Muu voitonjako	5	-	5	-
	1 896	1 826	1 813	1 909
Sijoitukset				
Sijoitusten lisäys (netto)	1 951 214	1 670 316	1 992 529	1 781 807
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden lisäys (netto)	6 030	5 156	14 020	5 145
	1 957 245	1 675 472	2 006 549	1 786 952
Varojen käyttö yhteensä	1 959 141	1 677 299	2 008 362	1 788 861
Liikepääoman vähennys/lisäys	-161 492	94 619	-179 861	101 809
Liikepääoman muutos				
Saamisten muutos	24 705	70 453	-17 000	87 648
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	26 210	-17 000	25 836	-16 132
Siirtosaamisten muutos	-179 568	54 563	-175 766	54 582
Velkojen muutos	-7 178	723	61 805	-8 253
Siirtovelkojen muutos	-25 662	-14 120	-74 736	-16 036
Liikepääoman vähennys/lisäys	-161 492	94 619	-179 861	101 809

TULOSLASKELMA

1 000 mk		Emoyhtiö		Konserni	
		1998	1997	1998	1997
Vakuutustekninen laskelma:					
Vakuutusmaksutulo	* 1	3 962 341	3 369 952	3 962 341	3 369 952
Sijoitustoiminnan tuotot	4	1 293 704	1 166 839	1 300 048	1 183 083
Yhteisvastuukorvaus		1 311	-4 755	1 311	-4 755
Yhteisvastuusaamisen suoritukset		-7 462	4 326	-7 462	4 326
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	2	-3 197 375	-2 909 496	-3 197 375	-2 909 496
Korvausvastuun muutos					
Kokonaismuutos		-582 494	-485 091	-582 494	-485 092
Kannansiirron osuus		-	109 342	-	109 342
		-582 494	-375 749	-582 494	-375 749
		-3 779 868	-3 285 246	-3 779 869	-3 285 245
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Kokonaismuutos		-1 166 863	-1 350 636	-1 166 863	-1 350 635
Kannansiirron osuus		-	212 079	-	212 078
		-1 166 863	-1 138 557	-1 166 863	-1 138 557
Vastuuvajauksen muutos					
Pakollinen vastuuvajaus					
Kokonaismuutos		-57 790	-46 030	-57 790	-46 030
Kannansiirron osuus		-	-3 680	-	-3 680
		-57 790	-49 710	-57 790	-49 710
Lakisääteiset maksut		-7 983	-17 083	-7 983	-17 083
Liikekulut	3	-84 263	-66 387	-84 085	-66 387
Sijoitustoiminnan kulut	4	-198 318	-106 220	-216 841	-124 897
Vakuutustekninen tulos		-45 191	-126 840	-57 192	-129 275
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:					
Muut tuotot					
Konsernireservin vähennys		-	-	8 720	1
Muut tuotot		50	259	51	259
		50	259	8 771	260
Muut kulut					
Konserniliikearvon poisto		-	-	-238	-247
Muut kulut		-985	-654	-985	-654
		-985	-654	-1 223	-901
Välittömät verot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden verot		-1 611	-1 451	-1 611	-1 535
Aikaisempien tilikausien verot		8	9	90	9
		-1 603	-1 442	-1 520	-1 526
Osuus osakkuusyritysten tappiosta verojen jälkeen		-	-	-278	-46
Tappio varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen		-47 729	-128 677	-51 443	-131 487
Tappio satunnaiserien jälkeen		-47 729	-128 677	-51 443	-131 487
Poistoeron lisäys		-	-	-2 341	-4 251
Vapaaehtoisten varausten vähennys		51 291	132 210	51 291	131 850
		51 291	132 210	48 950	127 599
Tilikauden voitto/tappio ennen vähemmistöosuutta		3 562	3 533	-2 493	-3 888
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta				-150	-1
Tilikauden voitto/Konsernin tilikauden tappio		3 562	3 533	-2 643	-3 889

* Viittaus liitetiedon numeroon

TULOSLASKELMAN LIITTEET

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
1 Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
TEL:n mukainen perusvakuutus				
Työnantajan osuus	2 743 835	2 341 355	2 743 835	2 341 355
Työntekijän osuus	789 997	661 157	789 997	661 157
	3 533 832	3 002 512	3 533 832	3 002 512
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	28 702	28 016	28 702	28 016
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	436 472	420 755	436 472	420 755
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	5 054	2 920	5 054	2 920
	4 004 060	3 454 203	4 004 060	3 454 203
Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu	-11 274	-9 875	-11 274	-9 875
Kokonaisvakuutusmaksutulo	3 992 786	3 444 328	3 992 786	3 444 328
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	-30 429	-74 315	-30 429	-74 315
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	3 962 356	3 370 012	3 962 356	3 370 012
Jälleenvakuuttajien osuus	-15	-60	-15	-60
Vakuutusmaksutulo	3 962 341	3 369 952	3 962 341	3 369 952
Vastuuvajauksen kuolettamiseksi peritty maksu	67 234	58 769	67 234	58 769

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
2 Maksetut korvaukset				
Ensivakuutus				
Maksettu eläkkeensaajille				
TEL:n mukainen perusvakuutus	2 454 817	2 324 111	2 454 817	2 324 111
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	46 412	44 321	46 412	44 321
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	498 743	476 564	498 743	476 564
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	3 240	3 202	3 240	3 202
	3 003 213	2 848 198	3 003 213	2 848 198
Maksettu/saatu vastuunjakokorvauksia				
TEL-eläkkeet	144 900	25 110	144 900	25 110
YEL-eläkkeet	32 067	21 171	32 067	21 171
	176 968	46 281	176 968	46 281
	3 180 180	2 894 479	3 180 180	2 894 479
Kuntoutustoiminnan kulut	2 513	-	2 513	-
Korvaustoiminnon hoitokulut	14 681	15 017	14 681	15 017
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta	3 197 375	2 909 496	3 197 375	2 909 496
Maksetut korvaukset yhteensä	3 197 375	2 909 496	3 197 375	2 909 496
1 ja 2 Jälleenvakuuttajien osuus				
Vakuutusmaksutulo	-15	-60	-15	-60

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
3. Liikekulerittelyt				
3.1 Kokonaisliikekulut toiminnoittain				
Maksetut korvaukset	14 681	15 017	14 681	15 017
Liikekulut	84 263	66 387	84 085	66 387
Sijoitustoiminnan kulut	9 778	8 614	43 675	8 614
Muut kulut	985	654	1 223	654
Yhteensä	109 707	90 672	143 664	90 672
3.2 Toimintokohtaiset poistot				
Maksetut korvaukset	2 313	2 330	2 313	2 330
Liikekulut	5 929	1 627	5 929	1 627
Sijoitustoiminnan kulut	904	796	3 678	796
Muut kulut, liikearvon poistot	-	-	238	-
Yhteensä	9 145	4 754	12 157	4 754
3.3 Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	39 879	36 978	40 310	36 978
Luontoisetujen raha-arvo	1 533	1 390	1 533	1 390
Eläkekulut	6 237	6 700	6 291	6 700
Muut henkilösivukulut	4 150	3 387	4 176	3 387
Yhteensä	51 799	48 456	52 310	48 456
josta hallitukselle, hallintoneuvostolle ja toimitusjohtajalle suoritettava määrä	1 929	2 296	2 854	1 541
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	7	2	7	2
3.4 Tuloslaskelman erä liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutusten palkkiot	2 021	742	2 021	742
Muut vakuutusten hankintamenot	24 439	21 569	24 439	21 569
	26 461	22 310	26 461	22 310
Vakuutusten hoitokulut	28 955	24 944	28 955	24 944
Hallintokulut	28 852	19 154	28 675	19 154
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot	-5	-22	-5	-22
Yhteensä	84 263	66 387	84 085	66 387

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
4 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely				
Sijoitustoiminnan tuotot:				
Tuotot sijoituksista konserniyrityksiin				
Korkotuotot	1 919	946	-	-
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Konserniyritykset				
Korkotuotot	21 801	14 734	-	-
Muut yritykset				
Korkotuotot	128	-	128	740
Muut tuotot	87 390	69 512	99 621	84 275
	87 518	69 512	99 749	85 015
	109 319	84 246	99 749	85 015
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	30 062	14 060	30 067	14 059
Korkotuotot	1 109 471	1 039 019	1 110 171	1 039 019
Muut tuotot	4 055	9 957	10 539	9 957
	1 143 588	1 063 036	1 150 777	1 063 036
Yhteensä	1 254 826	1 148 228	1 250 526	1 148 051
Palautuneet arvonalennukset	10 866	567	21 032	16 988
Myyntivoitot	28 012	18 044	28 490	18 044
Yhteensä	1 293 704	1 166 839	1 300 048	1 183 083
Sijoitustoiminnan kulut:				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Konserniyritykset	-60 131	-37 813	-	-
Muut yritykset	-5 518	-14 977	-39 421	-31 706
	-65 649	-52 790	-39 421	-31 706
Kulut muista sijoituksista	-22 346	-39 192	-22 346	-39 192
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-777	-1 028	-5 179	-5 090
	-23 123	-40 220	-27 525	-44 282
Yhteensä	-88 772	-93 010	-66 946	-75 988
Arvonalennukset ja poistot				
Arvonalennukset	-38 082	-13 209	-45 512	-14 500
Rakennusten suunnitelmapoistot	-267	-	-31 799	-34 409
	-38 349	-13 209	-77 312	-48 909
Myyntitappiot	-71 197	-	-72 584	-
Yhteensä	-198 318	-106 220	-216 841	-124 897
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	1 095 387	1 060 619	1 083 207	1 058 185
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	1 095 387	1 060 619	1 083 207	1 058 185
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	1 611	1 451	1 611	1 451

TASE

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet	9			
Konserniliikearvo	-	-	621	1 046
Muut pitkävaikutteiset menot	26 364	29 409	28 435	29 409
	26 364	29 409	29 056	30 455
Sijoitukset	5			
Kiinteistösijoitukset	6			
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	652 780	563 041	1 379 622	1 070 545
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	8 561 462	350 140	-	-
	1 214 242	913 181	1 379 622	1 070 545
Sijoitukset konserniyrityksiin ja yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus	7			
Muut osakkeet ja osuudet	8 510	8 510	7 441	7 490
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	7 1 331 816	592 929	1 377 331	638 445
Rahoitusmarkkinavälineet	13 703 168	11 570 779	13 703 168	11 570 779
Kiinnelainasaamiset	8 369 694	634 085	369 694	634 085
Muut lainasaamiset	8 1 958 059	2 890 931	1 964 183	2 890 931
Talletukset	164 586	209 357	164 586	209 357
Muut sijoitukset	246	6 818	246	8 390
	17 527 569	15 904 899	17 579 209	15 951 987
	18 750 322	16 826 590	18 966 272	17 030 022
Vastuuvajaus				
Pakollinen vastuuvajaus	111 419	169 209	111 419	169 209
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	258 497	268 657	258 497	268 657
Muut saamiset	12 248 752	213 887	189 714	196 553
	507 249	482 544	448 210	465 210
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Kalusto	9 226	295	3 557	295
Muut aineelliset hyödykkeet	-	-	300	300
	226	295	3 857	595
Rahat ja pankkisaamiset	50 452	24 242	51 049	25 213
Muu omaisuus	133	133	-	-
	50 811	24 670	54 906	25 808
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	612 859	740 619	612 949	740 395
Muut siirtosaamiset	320 299	372 106	324 011	372 106
	933 158	1 112 725	936 959	1 112 502
	20 379 323	18 645 148	20 546 823	18 833 207

TASE

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
VASTATTAVAA				
Oma pääoma	10			
Sidottu				
Pohjarahasto	5 000	5 000	5 000	5 000
Takuupääoma	4 800	4 800	4 800	4 800
Arvonkorotusrahasto	-	-	600	600
	9 800	9 800	10 400	10 400
Vapaa				
Varmuusrahasto	22 686	19 450	22 686	19 450
Käyttöraho	280	277	280	277
Konsernin edellisten tilikausien tappio			-9 994	-2 766
Tilikauden voitto/tappio	3 562	3 532	-2 643	-3 889
	26 529	23 259	10 330	13 072
	36 329	33 059	20 730	23 472
Vähemmistöosuus	-	-	98 798	97 748
Varaukset	11			
Konsernireservi			1 747	-
Kertynyt poistoero	-	-	7 684	5 343
Vapaaehtoiset varaukset	152 849	204 140	153 317	204 608
	152 849	204 140	162 749	209 951
Vakuutustekninen vastuovelka				
Vakuutusmaksuvastuu	13 472 124	12 305 261	13 472 124	12 305 261
Korvausvastuu	6 599 176	6 016 683	6 599 176	6 016 683
	20 071 300	18 321 944	20 071 300	18 321 944
Velat				
Muut velat				
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	14 625	-
Muut velat	12	8 783	1 605	93 861
	8 783	1 605	32 056	93 861
Saadut ennakot ja siirtovelat	110 061	84 399	161 190	86 231
	20 379 323	18 645 148	20 546 823	18 833 207

TASEEN LIITTEET

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
5 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
Sijoitukset 31.12.1998						
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	-	-	-	1 259 941	1 264 935	1 390 422
Konserniyhtiöosakkeet	533 098	538 093	623 445	-	-	-
Muut kiinteistöosakkeet	114 687	114 687	112 565	114 687	114 687	112 565
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	561 463	561 463	561 463	-	-	-
	<u>1 209 248</u>	<u>1 214 242</u>	<u>1 297 473</u>	<u>1 374 627</u>	<u>1 379 622</u>	<u>1 502 987</u>
Yritykset, joissa on merkittävä omistusosuus						
Osakkeet ja osuudet	8 510	8 510	8 510	7 441	7 441	7 441
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	1 331 816	1 331 816	1 791 791	1 377 331	1 377 331	1 816 636
Rahoitusmarkkinavälineet	13 703 168	13 703 168	14 906 602	13 703 168	13 703 168	14 906 602
Kiinnelainasaamiset	369 694	369 694	369 694	369 694	369 694	369 694
Muut lainasaamiset	1 958 059	1 958 059	1 958 059	1 964 183	1 964 183	1 964 183
Talletukset	164 586	164 586	164 586	164 586	164 586	164 586
Muut sijoitukset	246	246	246	246	246	246
	<u>17 527 569</u>	<u>17 527 569</u>	<u>19 190 979</u>	<u>17 579 209</u>	<u>17 579 209</u>	<u>19 221 948</u>
	18 745 327	18 750 322	20 496 962	18 961 277	18 966 272	20 732 376
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta (+/-)	<u>-265 580</u>			<u>-265 580</u>		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		0			0	
Muita arvonkorotuksia		<u>4 995</u>			<u>4 995</u>	
		<u>4 995</u>			<u>4 995</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>1 746 640</u>			<u>1 766 104</u>

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
5 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
Sijoitukset 31.12.1997						
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	-	-	-	982 613	987 608	1 087 448
Konserniyhtiöosakkeet	475 109	480 103	549 709	-	-	-
Muut kiinteistöosakkeet	82 937	82 937	80 840	82 937	82 937	80 840
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	350 140	350 140	350 140	-	-	-
	908 186	913 180	980 689	1 065 550	1 070 545	1 168 288
Yritykset, joissa on merkittävä omistusosuus						
Osakkeet ja osuudet	8 510	8 510	8 510	7 490	7 490	7 490
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	592 929	592 929	831 566	638 446	638 446	877 082
Rahoitusmarkkinavälineet	11 570 779	11 570 779	12 272 287	11 570 779	11 570 779	12 272 287
Kiinnelainasaamiset	634 085	634 085	634 085	634 085	634 085	634 085
Muut lainasaamiset	2 890 931	2 890 931	2 890 931	2 890 931	2 890 931	2 890 931
Talletukset	209 357	209 357	209 357	209 357	209 357	209 357
Muut sijoitukset	6 818	6 818	6 818	8 390	8 390	8 390
	15 904 899	15 904 899	16 845 044	15 951 987	15 951 987	16 892 132
	16 821 595	16 826 590	17 834 243	17 025 027	17 030 022	18 067 910
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta (+/-)	<u>-232 404</u>			<u>-232 404</u>		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		-			-	
Muita arvonkorotuksia		4 995			4 995	
		<u>4 995</u>			<u>4 995</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>1 007 653</u>			<u>1 037 888</u>

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
6 Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.1998	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Lainasaamiset konserni- yrityksiltä	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet
Hankintameno 1.1.	740 221	350 140	878 704	247 742
Lisäykset	90 813	250 718	291 867	140 349
Vähennykset	-2 174	-39 396	-	-
Hankintameno 31.12.	828 860	561 462	1 170 571	388 091
Arvonkorotukset 1.1.	4 995	-	-	4 995
Arvonkorotukset 31.12.	4 995	-	-	4 995
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonlennukset 1.1	-182 175	-	-42 769	-18 126
Suunnitelmapoistot / arvonlennukset ja palautuneet arvonlennukset	-	-	-121 934	-1 723
Vähennykset	1 100	-	517	-
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonlennukset 31.12.	-181 075	-	-164 185	-19 849
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen / arvonlennusten jälkeen 31.12.	652 780	561 462	1 006 385	373 237
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-	-	-5 343	-
Suunnitelman ylittävät/allittavat poistot	-	-	-2 341	-
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	-	-	-7 684	-
Rakennusten arvo kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	-	-	998 701	-
<hr/>				
31.12.1997				
Hankintameno 1.1.	631 824	90 862	222 302	608 232
Siirto	-	94 662	562 550	-562 550
Lisäykset	108 403	178 595	93 851	202 066
Vähennykset	-7	-13 979	-	-6
Hankintameno 31.12.	740 221	350 140	878 704	247 742
Arvonkorotukset 1.1.	4 995	-	-	4 995
Arvonkorotukset 31.12.	4 995	-	-	4 995
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonlennukset 1.1	-182 175	-	-16 308	-161 630
Suunnitelmapoistot / arvonlennukset ja palautuneet arvonlennukset	-	-	-26 461	-
Vähennykset	-	-	-	143 504
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonlennukset 31.12.	-182 175	-	-42 769	-18 126
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen / arvonlennusten jälkeen 31.12.	563 041	350 140	835 935	234 610
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-	-	-1 092	-
Suunnitelman ylittävät/allittavat poistot	-	-	-4 251	-
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	-	-	-5 343	-
Rakennusten arvo kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	-	-	830 592	-

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet				
Jäljellä oleva hankintameno	32 799	30 213	20 363	20 336
Kirjanpitoarvo	32 799	30 213	20 363	20 336
Käypä arvo	30 648	29 329	17 352	17 355
Konserniyritykset				
Yritysten lukumäärä	42	40		
Tilikauden voitto yhteensä	1 066	164		
Yritysten oma pääoma yhteensä	690 081	620 481		

7 Sijoitukset konserniyrityksiin ja yrityksiin joissa on merkittävä omistusosuus, sekä muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet

Konserniyritysten osakkeet ja osuudet				
Alkuperäinen hankintameno 1.1.	8 510	8 510	7 490	7 306
Lisäykset	-	-	-	183
Vähennykset	-	-	-49	-
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	8 510	8 510	7 441	7 490

Konserniyritysten osakkeet ja osuudet	Kpl	Omistus- osuus	Osuus- äänistä	Nimellis- arvo	Emoyhtiö	Konserni	Tilikauden voitto/ tappio	Oma pääoma
					Kirjanpito- arvo 1998	Kirjanpito- arvo 1998		
		%	%	1000 mk	1000 mk	1000 mk	1000 mk	1000 mk
Tapiolan Arvo-osuus Oy	1000	20,00	20,00	1 000	1 000	926	62	4 632
Vakuutusneuvonta Aura Oy	50	33,33	33,33	5	5	9	0	28
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	50	33,33	33,33	5	5	9	0	28
Suomen Metsäsijoitus Oy	7500	25,00	25,00	7 500	7 500	6 496	-243	25 985
					8 510	7 441		

SUURIMMAT OSAKEOMISTUKSET

Muut sijoitukset	Emo			Konserni		
	Kpl	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Kpl	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Osakkeet ja osuudet		1000 mk 31.12.1998	1000 mk 31.12.1998		1000 mk 31.12.1998	1000 mk 31.12.1998
Kesko Oyj	991 300	68 962	75 339	991 300	68 962	75 339
Instrumentarium Oyj	348 250	51 783	72 688	348 250	51 783	72 688
Orion Oyj	580 220	57 913	70 485	580 220	57 913	70 485
Huhtamäki Oyj	349 135	52 151	67 393	349 135	52 151	67 393
Sonera Oyj	737 000	33 165	66 330	737 000	33 165	66 330
JOT Automation Oyj	302 700	2 534	63 870	302 700	2 534	63 870
Mc Donald's Corp.	126 000	32 933	49 321	126 000	32 933	49 321
Nokia Oyj	75 000	15 788	46 500	75 000	15 788	46 500
Cultor Oyj	845 800	36 562	43 982	845 800	36 562	43 982
Lassila & Tikanoja Oyj	343 300	29 992	42 913	343 300	29 992	42 913
Tamro Oyj	1 847 500	40 565	40 565	1 847 500	40 565	40 565
Kemira Oyj	992 400	33 001	36 223	992 400	33 001	36 223
Metra Oyj	384 500	31 539	33 971	384 500	31 539	33 971
Asko Oyj	378 800	24 717	32 842	378 800	24 717	32 842
Rautaruukki Oyj	982 500	31 443	32 324	982 500	31 443	32 324
Partek Oyj	678 700	29 491	31 560	678 700	29 491	31 560
Metsä-Serla Oyj	755 500	24 381	31 500	755 500	24 381	31 500
Stockmann Oyj	322 000	27 692	30 783	322 000	27 692	30 783
Nokian Renkaat Oyj	184 800	16 355	30 492	184 800	16 355	30 492
Metsä-Rauma Oy	288 000	30 001	30 001	288 000	30 001	30 001
Finngrid Oyj	150	30 000	30 000	150	30 000	30 000
Fortum Oyj	912 576	21 027	28 290	912 576	21 027	28 290
Outokumpu Oyj	576 700	26 990	26 990	576 700	26 990	26 990
Kone Oyj	45 600	22 066	26 904	45 600	22 066	26 904
Novo Group Oyj	129 508	14 806	26 420	129 508	14 806	26 420
Muut		545 961	724 108		591 476	748 952
Yhteensä		1 331 816	1 791 791		1 377 331	1 816 636

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
8 Muut sijoitukset				
8.1 Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltynä				
Pankkitakaus	1 503 364	2 304 401	1 503 364	2 304 401
Muu vakuus	454 695	586 530	460 819	586 530
Jäljellä oleva hankintameno	1 958 059	2 890 931	1 964 183	2 890 931
8.2 Eläkelainasaamisten yhteismäärä				
Muut kiinnelainasaamiset	103 607	333 073	103 607	333 073
Muut lainasaamiset	1 739 875	2 573 503	1 739 875	2 573 503
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	1 843 482	2 906 576	1 843 482	2 906 576
8.3.Pääomalainojen yhteismäärä				
Lainasaamiset konsernin kiinteistöyrityksiltä	2 100	2 100	-	-
Muut lainasaamiset	870	870	870	870
	2 970	2 970	870	870

1 000 mk

Emoyhtiö

Konserni

9 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

31.12.1998

	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Konser- niliike- arvo	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1	42 926	1 132	44 058	42 927	1 667	1 131	45 725
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-5 325	-	-5 325	-5 325	-	-	-5 325
Hankinnat	6 271	27	6 298	8 342	229	6 135	14 705
Myynnit ja romutukset	-	-	-	-	-416	-2	-418
Hankintameno 31.12.	43 872	1 159	45 031	45 944	1 480	7 264	54 687
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-13 517	-836	-14 354	-13 517	-621	-836	-14 975
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	5 325	-	5 325	5 325	-	-	5 325
Suunnitelmapoistot	-9 316	-97	-9 413	-9 316	-238	-2 871	-12 424
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-17 509	-933	-18 442	-17 509	-859	-3 707	-22 074
Hankintameno suunnitelma- poistojen jälkeen 31.12.	26 364	226	26 589	28 435	621	3 557	32 613
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	26 364	226	26 589	28 435	621	3 557	32 613

1 000 mk

Emoyhtiö

Konserni

9 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

31.12.1997

	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Konser- niliike- arvo	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1	39 941	853	40 794	39 941	15 583	853	56 377
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-1 893	-	-1 893	-1 893	-13 916	-	-15 808
Hankinnat	4 878	279	5 157	4 878	-	279	5 156
Hankintameno 31.12.	42 926	1 132	44 058	42 927	1 667	1 131	45 725
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-10 782	-710	-11 492	-10 782	-14 112	-710	-25 604
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	1 893	-	1 893	1 893	13 916	-	15 809
Suunnitelmapoistot	-4 628	-126	-4 754	-4 628	-247	-126	-5 001
Myynnit ja romutukset	-	-	-	-	-178	-	-178
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-13 517	-836	-14 354	-13 517	-621	-836	-14 975
Hankintameno suunnitelma- poistojen jälkeen 31.12.	29 409	295	29 704	29 409	1 046	295	30 750
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	29 409	295	29 704	29 409	1 046	295	30 750

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
10 Oman pääoman muutokset				
Sidottu				
Pohjarahasto	5 000	5 000	5 000	5 000
Takuupääoma	4 800	4 800	4 800	4 800
Arvonkorotusrahasto	-	-	600	600
	9 800	9 800	10 400	10 400
Vapaa				
Varmuusrahasto	19 450	16 510	19 450	16 510
Edellisen tilikauden voitosta	3 236	2 940	3 236	2 940
	22 686	19 450	22 686	19 450
Käyttörahasto	277	274	277	274
Edellisen tilikauden voitosta	9	3	9	3
Käytetty yleishyödyllisiin tarkoituksiin	-5	-	-5	-
	280	277	280	277
Konsernin edellisten tilikausien tappio/voitto	-	-	-2 766	1 629
Siirretty voittovaroista	-	-	-7 421	-8 564
Kohdistettu	-	-	193	4 169
	-	-	-9 994	-2 766
Edellisen tilikauden voitto	3 532	3 327	-3 889	-5 237
Yhtiökokouksen päätöksellä siirretty:				
Takuupääoman korko	-288	-384	-288	-384
Varmuusrahastoon	-3 236	-2 940	-3 236	-2 940
Käyttörahastoon	-8	-3	-8	-3
Siirretty voittovaroihin	-	-	7 421	8 564
	0	0	0	0
Tilikauden voitto/tappio	3 562	3 532	-2 643	-3 889
	26 529	23 259	10 329	13 072
	36 329	33 059	20 730	23 472

Arvonkorotusrahaston erittely

Arvonkorotusrahasto 1.1.	600	600
Arvonkorotusrahasto 31.12.	600	600
Josta käyttöomaisuuteen liittyvää	600	600

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
11 Varaukset				
Konsernireservi				
Konsernireservi 1.1.				
Lisäykset			1 747	-
Konsernireservi 31.12.			1 747	-
Poistoero				
Poistoero 1.1.	-	-	5 343	1 092
Lisäykset	-	-	2 341	4 251
Poistoero 31.12.	-	-	7 684	5 343
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus 1.1.	204 140	262 510	204 140	262 510
Vähennykset	-51 291	-58 370	-51 291	-58 370
Luottotappiovaraus 31.12.	152 849	204 140	152 849	204 140
Siirtymävaraus 1.1.	-	73 840	-	73 840
Vähennykset	-	-73 840	-	-73 840
Siirtymävaraus 31.12.	-	0	-	0
Asuintalovaraus 1.1.	-	-	468	73
Lisäykset	-	-	-	395
Asuintalovaraus 31.12.	-	-	468	468
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä 31.12.	152 849	204 140	153 317	204 608
Varaukset yhteensä	152 849	204 140	162 749	209 951
Poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista laskettu verovelka	42 798	57 159	45 570	58 786
Verokanta	28 %	28%	28 %	28%
12 Saamiset ja velat konserni- ja osakkuusyritykset				
12.1 Saamisten erittely				
Saamiset konserniyrityksiltä				
Muut saamiset	97 663	947		
12.2 Velkojen erittely				
Velat konserniyrityksille				
Muut velat	853	-		

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
13 Vastuut				
Kiinteistökiinnitykset				
Omien velkojen vakuudeksi	-	-	101 200	27 955
Kiinnityksiä vastaavat lainat	-	-	100 914	27 955
Muut vastuusitoumukset				
Merkintäsitoumukset	71 754	22 109	71 754	22 109
Ostositoumukset	-	144 900	-	144 900
14 Johdon lainat				
Rahalainat yhteistyöryhmään kuuluville	2 116	2 685	2 116	2 685

15 Johdon eläkesitoumukset

Yhtiön johdolle sekä yhtiön työsuhhteessa oleville hallituksen jäsenille on eläkeiksi sovittu 60-63 vuotta.

VAKAVARAISUUSTUNNUSLUVUT

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Toimintapääoma				
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	36 329	32 771	20 730	23 472
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	152 849	204 140	162 749	209 951
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	1 746 640	1 007 653	1 766 104	1 037 888
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 391 167	822 865	1 391 167	822 865
Kuluksi merkitsemättömät vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet (-)	-26 364	-29 409	-29 056	-30 455
	3 300 622	2 038 020	3 311 694	2 063 721
TVYL 17§:n toimintapääoman vähimmäismäärä	454 949	178 140	454 949	178 140
Vakavaraisuusaste % (toteutunut toimintapääoma/vakavaraisuuden laskennassa käytetty vastuovelka)	18,1	12,0	18,1	12,0
Vakavaraisuusraja %	5,6	4,7	5,6	4,7
Tavoitevyöhykkeen alaraja %	11,3	9,5	11,3	9,5
Tavoitevyöhykkeen yläraja %	22,5	18,9	22,5	18,9

EHDOTUS VOITON KÄYTTÄMISESTÄ

Hallitus ehdottaa että tilikauden voitto 3 562 466,47 mk
käytetään seuraavasti:

Varmuusrahastoon siirretään		3 560 000,00
Käyttörahastoon siirretään		<u>2 466,47</u>
		3 562 466,47

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään,
jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Sidottu oma pääoma			
Pohjarahasto	5 000 000,00		
Takuupääoma	<u>4 800 000,00</u>	9 800 000,00	
Vapaa oma pääoma			
Varmuusrahasto	26 246 000,00		
Käyttörahasto	<u>282 857,57</u>	<u>26 528 857,57</u>	
			<u>36 328 857,57</u>

Espoossa 7. päivänä huhtikuuta 1999

Asmo Kalpala	Pertti Heikkala	Esa Härmälä	Eva-Liisa Inkeroinen
Pauli Leimio	Ismo Luimula	Maj-Len Remahl	Veikko Simpanen
Risto Suominen	Matti Sutinen	Aino Toikka	Pauli Torkko

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan osakkaille

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Tapiolan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT Mauno Tervo on suorittanut valvontatilintarkastuksen, josta on annettu erillinen 13. huhtikuuta 1999 päivätty kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös

on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka emoyhtiön osalta osoittaa voittoa 3 562 466,47 markkaa, on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys voiton käsittelystä on lainmukainen.

Espoossa 21. päivänä huhtikuuta 1999

Mauno Tervo
KHT

SVH PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
Ulla Holmström
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 1998 hallintoneuvos-

to ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 22. 4. 1999

Ilkka Brotherus
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

KESKINÄINEN
HENKIVAKUUTUSYHTIÖ
TAPIOLA

VUOSIKERTOMUS 1998

HENKIVAKUUTUKSESSA KASVU JATKUU

Henkivakuutusmarkkinoiden kasvu jatkui vuonna 1998 yllättävänkin voimakkaana, vaikka vielä syksyllä maksutulon ennakoitiin jäävän edellisen vuoden tasolle. Alan kokonaismaksutulo kasvoi 15 %. Suurin osa kasvusta tuli kertamaksuisista säästöhenkivakuutuksista ja ns. kapitalisaatiosopimuksista, mutta myös vapaaehtoisten eläkevakuutusten maksutulo kasvoi merkittävästi. Henkivakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu maksutulo vuonna 1998 oli 13 miljardia markkaa, joka on kaikkien aikojen ennätys. Pankkien omistamat henkivakuutusyhtiöt, uudet yhtiöryhmittymät ja yhtiöt sekä lisääntynyt meklaritoiminta lisäsivät entisestään kilpailua henkivakuutusmarkkinoilla. Henkivakuutusten laskuperustekorko laski vuoden 1999 alusta 3,5 prosenttiin uusien tuotteiden osalta, ja tämä lienee ollut yksi syy säästöhenkivakuutusten myyntimenestykseen loppuvuonna, jolloin perustekorko oli vielä 4,5 prosenttia.

Sijoitussidonnaisten henkivakuutusten osuus alan kokonaismaksutulosta nousi merkittävästi edellisen vuoden 5 prosentista 13 prosenttiin. Myös Tapiolassa nähdään sijoitussidonnaiset henkivakuutukset merkittävänä osana tuotevalikoimaa jo aivan lähitulevaisuudessa.

Henkivakuutusyhtiöille kehitettiin vuoden 1998 aikana uusi vakavaraisuuden valvontamekanismi. Uusien sääntöjen käyttöönoton ajankohta jäi vielä avoimeksi verosäännösten tarkentamisen vuoksi. Uudessa mekanismissa vakavaraisuustarvetta arvioitaessa kiinnitetään entistä enemmän huomiota yhtiön sijoitusomaisuuden ja vastuuvelan rakenteeseen.

Tapiolan henkivakuutusyhtiöiden toiminta oli tuloksekasta ja monilta osin varsin menestyksekkästä. Yhtiöt kasvattivat maksutuloaan selvästi niin henki-

vakuutuksessa kuin yksilöllisessä eläkevakuutuksessaakin. Ryhmäeläkevakuutuksessa maksutulo sen sijaan laski noin 70 prosenttia edellisvuoden ennätysellisen korkeasta tasosta. Tapiolan henkivakuutusyhtiöiden markkinaosuus laski 7,2 prosenttiin, sillä eläkesäätiöiden purkamisia ei edellisen vuoden tavoin ollut.

Tapiola on henkivakuutustoiminnassa pitäytynyt edelleen perustehtävässään ja tarjoaa riskiturvaa ja erilaisia välineitä pitkäaikaissäätämiseen. Pääkasvualueeksi on valittu vapaaehtoinen eläkevakuutus. Yksilöllisessä eläkevakuutuksessa Tapiolan markkinaosuus nousikin 0,6 prosenttia. Kertamaksuisien, sijoitusluonteisten säästöhenkivakuutusten merkinnässä on noudatettu varovaisuutta, jotta vakuutuskanta jakautuisi riittävän monen vakuutuksenottajan kesken, eikä vakavaraisuus heilahtelisi. Tämä tukee myös vanhojen omistaja-asiakkaiden vakuutussäästöjen tuottotason pysyvyyttä. Sijoitussidonnaiseen tuotevalikoimaan siirtäessä kasvun rajoittamista on syytä lieventää.

Asiakaspalvelun parantamiseksi toteutettiin laajamittainen vakuutusten myönnön hajauttaminen pääkonttorista alueorganisaation tehtäväksi.

Tapiolan henkivakuutusmyynti kasvoi 33 prosenttia 194 miljoonaan markkaan. Yksilöllisen eläkevakuutuksen osuus myynnistä oli 140 miljoonaa markkaa ja kasvu 64 prosenttia.

Henki-Tapiolan vakavaraisuutta vahvistettiin Vahinko-Tapiolalta otetulla pääomalainalla. Yhtiön vakavaraisuus on hyvällä tasolla.

JARI SAINE

TOIMITUSJOHTAJA

HENKI-TAPIOLA

HALLINTO JA TILINTARKASTAJAT

HENKI-TAPIOLAN HALLINTONEUVOSTO

Toimikausi vaihtuu yhtiökokouksessa

Matti Ahde	1998-2001
puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Vantaa	
Tuula Entelä	1996-1999
varapuheenjohtaja, sijoitusjohtaja, Espoo	
Risto Ihamuotila	1996-1999
kansleri, Helsinki	
Alpo Ikonen	1996-1999
toimitusjohtaja, Muurame	
Pertti Kettunen	1998-2001
professori, Jyväskylä	
Vesa Kämäri	1997-2000
kenraalimajuri, Helsinki	
Saara Lampelo	1998-2001
toimitusjohtaja, Oulu	
Merja Lehtonen	1996-1999
puheenjohtaja, Riihimäki	
Sisko Mäkelä	1997-2000
agronomi, Pyhäntä	
Simo Nuutinen	1997-2000
maanviljelijä, Lieksa	
Arja Pohja	1997-2000
toimiston päällikkö, Turku	
Pentti Rahola	1996-1999
järjestöjohtaja, Vantaa	
Asko Sarkola	1997-2000
teatterinjohtaja, Espoo	
Arto Tuominen	1998-2001
toimitusjohtaja, Espoo	
Antti Viirimäki	1996-1999
maanviljelysneuvos, Vantaa	

HENKI-TAPIOLAN TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset tilintarkastajat

Mauno Tervo, ekonomi, KHT
SVH PricewaterhouseCoopers Oy,
 KHT-yhteisö, jonka päävastuullisena tilintarkastajana
Ulla Holmström, diplomiekonomi, KHT
 Varatilintarkastajat
Jari Miikkulainen, kauppatieteiden maisteri, KHT
Mirja Tonteri, ekonomi, KHT

HENKI-TAPIOLAN HALLITUS

Asmo Kalpala
 hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja
Pertti Heikkala
 varapuheenjohtaja,
 toimitusjohtaja
Juhani Heiskanen
 varatoimitusjohtaja, myynti-,
 markkinointi- ja alueelliset palvelut
 varajäsen 31.1.1998 asti,
 varsinainen jäsen 1.2.1998 alkaen
Pentti Koskinen
 johtaja, aktuaaripalvelut
Tom Liljeström
 toimitusjohtaja
Jari Saine
 toimitusjohtaja
 Varajäsenet
Antti Calonius
 johtaja, suurasiakaspalvelu, kansain-
 välinen ensivakuutus ja jälleenvakuutus
Jari Eklund
 johtaja, sijoituspalvelut
Matti Luukko
 varatoimitusjohtaja, henkivakuutus
Alpo Mustonen
 johtaja, lakisääteinen eläkevakuutus
Markku Paakkanen
 johtaja, talouspalvelut
 1.2.1998 alkaen

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1998

Henki-Tapiolan toiminnassa painottui pitkäaikais- säästäminen, sen sijaan kertamaksuisten sijoitusva- kuutusten markkinointiin osallistuttiin varsin rajoi- tetusti. Jakeluverkostoa kehitettiin vastaamaan laa- jentuvien markkinoiden tarpeita. Vuosi 1998 oli ko- konaisuudessaan menestyksellinen Henki-Tapiolal- le, sillä tulos oli hyvä, konsernin markkinaosuus kasvoi pitkäaikaisäästämisessä ja vakavaraisuus kehittyi suotuisasti.

VAKUUTUSTOIMINTA

VAKUUTUSMAKSUTULO Henki-Tapiolan vakuu- tuskasvutulo oli 728 miljoonaa markkaa. Maksutulo kasvoi edellisen vuoden 670 miljoonasta markasta 8,6 prosenttia. Henkivakuutusten osuus maksutulosta oli 63 % eli 456 miljoonaa markkaa, kasvua edellis- vuodesta 5,6 %. Yksilöllisen eläkevakuutuksen osuus oli 37 % eli 273 miljoonaa markkaa, mikä merkitsee 14,0 %:n lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna.

Vakuutusmaksuvastuu kasvoi 495 miljoonalla mar- kalla.

MAKSETUT KORVAUKSET Henki-Tapiolan mak- samat korvaukset olivat 408 miljoonaa markkaa eli 1,6 % enemmän kuin vuonna 1997. Säästösummien takaisinmaksut olivat 147 miljoonaa markkaa eli 7 mil- joonaa markkaa edellisvuotista enemmän. Takaisinso- tojen määrä kehittyi suotuisasti 86 miljoonasta mar- kasta 75 miljoonaan markkaan, mikä merkitsi 12,5 pro- sentin vähennystä vuodesta 1997.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 312 miljoonaa markkaa, lisäystä edelliseen vuoteen oli 15,9 %.

Korko- ja muut tuotot kulujen jälkeen olivat 200 miljoonaa markkaa, edellisenä vuonna 186 miljoonaa markkaa.

Kiinteistösijoitusten nettotuotot vähenivät hie- man, 79 miljoonasta markasta 75 miljoonaan mark-

kaan. Tuottojen aleneminen johtui vastikemenojen kasvusta.

Sijoitusten nettomyyntivoittoja tuloutui 36 miljoonaa markkaa, edellisenä vuonna 18 miljoonaa markkaa. Kiinteistösijoitusten nettomyyntivoitot olivat 33 miljoonaa markkaa, ja osakkeista ja osuuksista saa- dut myyntivoitot olivat nettona 3 miljoonaa markkaa.

Arvonlennusten yhteismäärä oli 19 miljoonaa markkaa, edellisvuonna 17 miljoonaa markkaa. Osak- keiden arvonalennuksia oli 17 miljoonaa markkaa ja rahamarkkinavälineiden arvonalennuksia 2 miljoonaa markkaa.

Arvonlennusten palautukset, jotka lisäsivät sijoi- tustoiminnan tuottoja, olivat yhteensä 10 miljoonaa markkaa.

Sijoitusten määrä vuoden päättyessä oli kirjanpi- toarvoin laskettuna 5 503 miljoonaa markkaa. Sijoi- tusten käypä arvo oli 6 345 miljoonaa markkaa.

Korkosijoitukset painottuivat obligaatioihin. Lai- nojen ja talletusten määrä pieneni selvästi edellisvuo- desta.

LIIEKULUT

Tuloslaskelman liikeykulut olivat 92 miljoonaa mark- kaa eli 6 miljoonaa markkaa enemmän kuin edellis- vuonna.

Kokonaisliikeykulut, jotka sisältävät poistoja 3 mil- joonaa markkaa, on jaettu toiminnoille. Sijoitustoi- minnan kulut sisältävät sekä välilliset että välittömät kulut

Palkat ja palkkiot olivat yhteensä 39 miljoonaa markkaa, mikä on 5,7 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Yhtiön tehtäviä hoitava henkilöstö on työsuhteessa paitsi yhtiöön myös Keskinäiseen Vakuutusyhtiöön Tapiolaan ja Keskinäiseen Eläkevakuutusyhtiöön Ta- piolaan. Yhtiön toimitusjohtaja ja varatoimitusjohta- ja ovat työsuhteessa vain yhtiöön. Yhteisin resursein tuotetuista palveluista maksetut erät sisältyvät yhti- ön liikeykulujen vastaaviin eriin samalla tavoin kuin

jos henkilöstö olisi ollut suoraan Henki-Tapiolan palveluksessa.

Yhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot olivat 1 511 499,00 markkaa. Muut maksetut palkat ja palkkiot olivat yhteensä 45 677 234,39 markkaa. Maksetut palkat ja palkkiot yhteensä olivat 47 188 733,39 markkaa.

TILIKAUDEN TULOS

Henki-Tapiolan liikevoitto oli 128 miljoonaa markkaa oltuaan edellisenä vuonna 101 miljoonaa markkaa.

Yhtiön vakuutustekninen tulos 129 miljoonaa markkaa oli hyvä ja se mahdollistaa kilpailukykyiset asiakashyvitykset. Vakuutustekninen tulos käsittää ns. riskiliikkeen, kustannusliikkeen ja sijoitustoiminnan tuloksen.

Varsinaista vakuutustoimintaa kuvaavan riskiliikkeen tulos oli 45 miljoonaa markkaa voitollinen. Edellisvuonna voitollinen tulos oli 46 miljoonaa markkaa.

Kustannusliikkeen tulos oli 5 miljoonaa markkaa tappiollinen. Edellisenä vuonna kustannusliike oli 4 miljoonaa markkaa tappiollinen.

Sijoitustoiminnan tulos oli 89 miljoonaa markkaa voitollinen oltuaan 67 miljoonaa markkaa vuonna 1997.

Henki-Tapiolan vakavaraisuusaste on 122,9 prosenttia ja yhtiön vakavaraisuustaso on hyvä. Vakavaraisuusaste vuonna 1997 oli 119,9 %.

Yhtiön hallitus päätti 23.11.1998 ottaa Keskinäiseltä Vakuutusyhtiöltä Tapiolalta 130 miljoonan markan pääomalainan, jonka laina-aika on 10 vuotta. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön suostuksesta tämä pääomalaina luetaan osaksi yhtiön toimintapääomaa, jonka määrä vuoden lopussa oli 1056 miljoonaa markkaa.

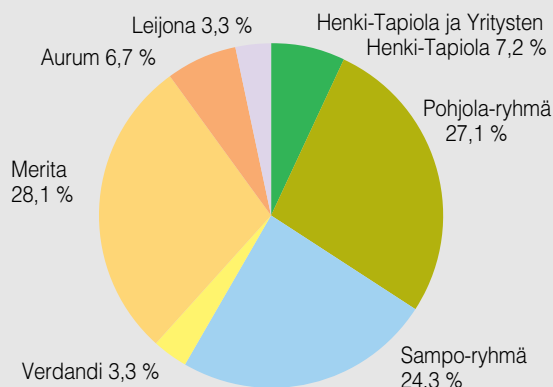
Omaisuuksien käyvät arvot on laskettu varovaisuuden periaatetta noudattaen tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa tarkemmin selostetulla tavalla.

Poistot, yhteensä 9 miljoonaa markkaa, kirjattiin suunnitelman mukaisina. Elinkeinoverolain sallimat poistot on tehty täysimääräisinä.

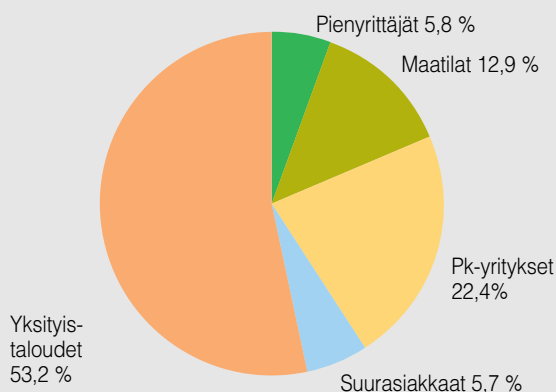
Luottotappiovaraus on tehty täyteen määrään.

Suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden markkinaosuudet 1998

Henki-, ryhmähenki- ja yksilöllinen sekä ryhmäeläkevakuutus.
Yhtiöiden yhteenlasketut maksutulot 12 954 Mmk.
Sisältäen eläkesäätiöiden purkamiset.

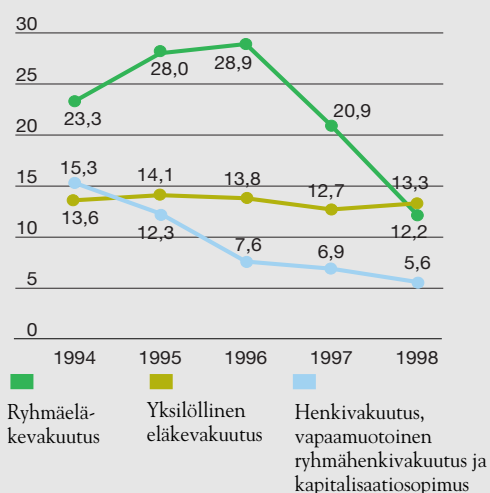

Henki-Tapiolan maksutulon jakauma asiakasryhmittäin 1998

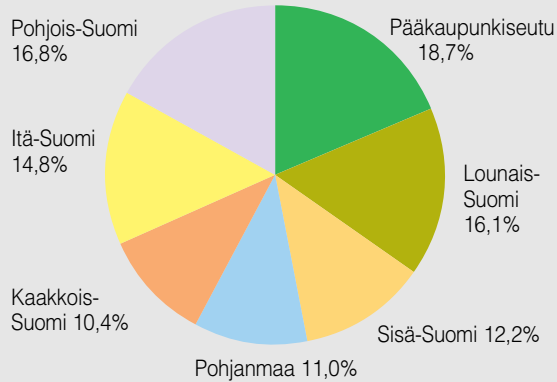
Tapiolan henkivakuutuslajien markkinaosuuskehitys

Ilman eläkesäätiöiden ja -kassojen purkuja.

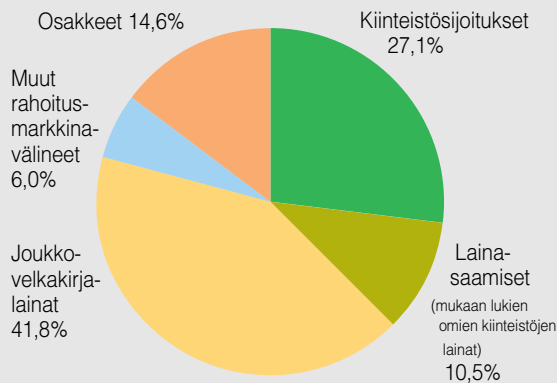
Henki-Tapiolan maksutulon jakauma alueittain 1998

Asiakkaan kotikunnan mukaan sisältäen myös suurasiaakkaat

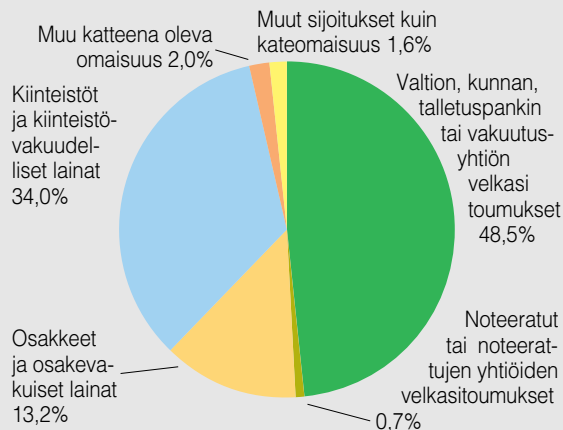
Henki-Tapiolan sijoitusten jakauma

Käypä arvo 31.12.1998 Mmk 6 345

Henki-Tapiolan sijoitusten jakauma sijoitusriskin mukaan

Käypä arvo 31.12.1998

Kuutio kertoo yhtiön sijoitusten riskiprofiilin. Vastuovelkaa kattava omaisuus ja muut sijoitukset kuin kateomaisuus on ryhmitelty tässä sijoitusriskin mukaan.

Tilinpäätöksessä varattiin vakuutuksenottajille vuoden 1999 asiakashyvityksiin 76 miljoonaa markkaa, kun vastaava luku vuotta aikaisemmin oli 83 miljoonaa markkaa. Tämän lisäksi tulevia lisäetuja var-ten varattiin 33 miljoonaa markkaa.

Käyttörahostosta on tilivuoden aikana lahjoitettu yleishyödyllisiin tarkoituksiin 12 000,00 markkaa.

Yhtiön osuus Tapiola-yhtiöiden henkilöstöra-hastoon h.r. siirrettävästä voittopalkkioerästä on 790 241,00 markkaa. Se on laskettu ennakkomäärän mukaisena ja sisältyy tuloslaskelman muiden kulujen erään.

Hallitus ehdottaa, että yhtiön tilivuoden ylijäämä 729 666,26 markkaa käytetään siten, että 729 666,26 markkaa siirretään varmuusrahastoon.

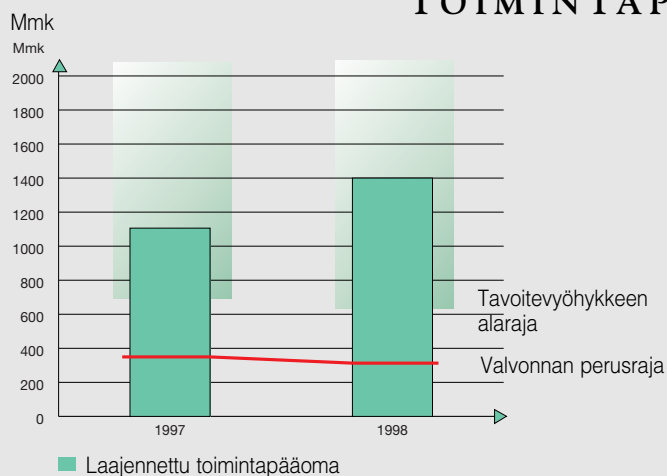
Taseen loppusumma oli 5 836 036 357,39 markkaa, edellisenä vuonna 5 106 139 161,69 markkaa.

HENKI-TAPIOLAN TULOSANALYYSI

Ei sisällä Yritysten Henki-Tapiolaa

Mmk	1998	1997	1996	1995	1994
TULOKSEN MUODOSTUMINEN					
Riskiliike	45	46	33	30	40
Kustannusliike	-5	-4	5	-9	8
Korkoliike	89	67	66	45	1
TULOS YHTEENSÄ	129	109	104	66	49
Arvonkorotukset	-	-	-	12	-
TULOKSEN KÄYTTÖ					
Asiakashyvitykset, alennukset, lisäedut	-109	-90	-63	-64	-80
Tasoisvastuu	-11	-8	-11	-1	-12
Työkyvyttömyyseläkkeen erityisvarauksen täydennys	-6	-	-	-	-
Satunnaiset kulut, poistot ym.	-2	-9	-14	-11	47
TILIKAUDEN VOITTO	1	1	5	2	4

HENKI-TAPIOLAN LAAJENNETTU TOIMINTAPÄÄOMA

Henkivakuutusyhtiöiden valvontarajoja kehitetään kolmen käsitteen pohjalta. Laajennettu toimintapääoma on toimintapääoma lisättyä erillä, joita voidaan käyttää yhtiön toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen tilanteen niin vaatiessa. Tavoitevyöhykkeen alaraja on raja, jonka ylittyessä yhtiö saa itse päättää asiakashyvityksensä ja valvonnan perusraja on raja, jonka alittuessa yhtiö on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle tarkan selviytymissunnitelman.

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Henki-Tapiolan konserniin sisältyivät emoyhtiön lisäksi tytäryhtiöt Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola sekä 69 asunto- ja kiinteistöyhtiötä. Tilikauden aikana yhtiöön on tullut yksi tytäryhtiö.

Osakkuusyhtiöitä ovat Tieto-Tapiola Oy, Vakuutusneuvonta Aura Oy, Vakuutusneuvonta Pohja Oy ja Tapiolan Arvo-osuus Oy.

VAKUUTUSTOIMINTA

VAKUUTUSMAKSUTULO Konsernin kokonaismaksutulo oli 937 miljoonaa markkaa, mikä merkitsee 19,2 prosentin alenemaa edellisvuoteen.

Kokonaismaksutulon väheneminen johtuu kertamaksuisten kapitalisaatiosopimusten ja vapaamuotoisten työeläkevakuutusten määrän pienenemisestä.

Vakuutusmaksuvastuu kasvoi 575 miljoonaa markkaa 5 849 miljoonaan markkaan.

MAKSETUT KORVAUKSET Maksetut korvaukset olivat yhteensä 597 miljoonaa markkaa, missä on lisäystä 2,7 %. Korvausvastuu kasvoi 121 miljoonaa markkaa 2226 miljoonaan markkaan.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 478 miljoonaa markkaa.

Arvonlennuksia on kirjattu 38 miljoonaa markkaa, edellisenä vuonna 37 miljoonaa markkaa. Palautuneita arvonlennuksia aikaisemmilta vuosilta on

kirjattu 29 miljoonaa markkaa.

Sijoitusten määrä vuoden päättyessä oli kirjanpitoarvoin laskettuna 8 131 miljoonaa markkaa ja vastaavasti käyvin arvoin 9 366 miljoonaa markkaa.

LIIEKULUT

Liikekulut olivat 121 miljoonaa markkaa, missä lisäystä edellisestä vuodesta on 9,1 %.

Palkat ja palkkiot, 56 miljoonaa markkaa, alenivat 4,0 % ja sosiaalikulut alenivat 10,5 % edellisestä vuodesta.

TILIKAUDEN TULOS

Konsernin liikevoitto oli 157 miljoonaa markkaa, edellisenä vuonna 93 miljoonaa markkaa.

Riski-, kustannus- ja korkoliikkeen tulos oli yhteensä 200 miljoonaa markkaa. Vuonna 1997 konsernin tulos oli vastaavasti 147 miljoonaa markkaa.

Poistot, yhteensä 63 miljoonaa markkaa, kirjattiin suunnitelman mukaisina ja sisältävät konsernin liikearvon poiston. Poistoeron lisäys oli 1 miljoonaa markkaa. Varaukset olivat vuoden lopussa yhteensä 47 miljoonaa markkaa.

Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset taseesta on jaettu laskennalliseen verovelkaan, vähemmistöosuuteen ja omaan pääomaan.

Konsernin tappio tilikaudelta oli 6 041 105,06 markkaa. Vähemmistön osuus oli 98 291,10 markkaa. Taseen loppusumma oli 8 525 361 345,24 markkaa.

HENKI-TAPIOLAN KONSERNIN TUNNUSLUVUT

	1998	1997	1996	1995	1994
YLEISTÄ TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ					
KUVAAVAT TUNNUSLUVUT					
Liikevaihto, Mmk	1 699	1 756	1 734	1 226	776
Liikevoitto tai -tappio, Mmk	157	93	104	116	75
Liikevoitto liikevaihdosta, %	9,2	5,3	6,0	9,5	9,7
Voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja, Mmk					
	-4	-42	12	23	-46
Edellinen liikevaihdosta, %	-0,2	-2,4	0,7	1,9	-6,0
Voitto tai tappio ennen varauksia ja veroja, Mmk					
	-4	-42	0	23	-46
Edellinen liikevaihdosta, %	-0,2	-2,4	0,0	1,9	-6,0
Oman pääoman tuotto, %	21,2	4,9	43,3	17,1	-9,9
Kokonaispääoman tuotto, %	8,0	5,9	10,1	6,9	3,9
Omavaraisuusaste, %	15,4	13,0	13,4	10,1	9,2
HENKIVAKUUTUKSEN TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT					
Kokonaisvakuutusmaksutulo, Mmk	937	1 159	1 135	729	451
Liikekustannussuhde, %	111,4	105,8	97,7	92,1	100,2
Toimintapääoma, Mmk	1 429	1 053	962	603	526
Tasoituspääoma, Mmk	195	181	171	174	172
Vakavaraisuuspääoma, Mmk	1 680	1 291	1 160	810	724
Vakavaraisuusaste, %	121,4	118,0	118,4	114,8	114,2
MUUT TUNNUSLUVUT					
Vähimmäistoimintapääoma, Mmk	350	324	294	273	255
Toimintapääoma-aste, %	408,8	324,8	327,4	221,3	206,7
Markkinaosuus maksutulosta, %	7,2	10,3	9,6	10,2	12,3
Markkinaosuus ilman säätiöiden purkuja, %					
	7,7	9,3	9,9	15,4	13,6
Markkinaosuus vakuutussäästöistä, %	12,5	13,8	15,7	18,6	21,9
SIJOITUSTEN JAKAUMA					
Kiinteistösijoitukset, Mmk	2 980	2 905	2 565	2 232	
%	31,8	35,6	35,8	37,1	
Osakkeet, Mmk	1 244	636	348	193	
%	13,3	7,8	4,9	3,2	
Joukkovelkakirjalainat, Mmk	4 328	4 135	3 352	2 567	
%	46,2	50,7	46,7	42,7	
Muut rahoitusmarkkinavälineet, Mmk	687	306	574	212	
%	7,3	3,7	8,0	3,5	
Lainasaamiset, Mmk	128	177	335	806	
%	1,4	2,2	4,7	13,4	
Muut sijoitukset, Mmk	0	4	1	0	
%	0,1	0,1	0,0	0,0	

KIINTEISTÖKANNAN ARVOT, TUOTOT JA TYHJILLÄÄN OLEVAT TILAT 31.12.1998

KIINTEISTÖKANTA, 1 000 mk

Käypä arvo	2 348 673
Kirjanpitoarvo ja lainat	1 915 907
Arvostusero	432 766

Kiinteistö- tyyppi	Käypäarvo 1 000 mk	Käypäarvo mk/m ²	Nettotuotto 1 000 mk	Nettotuotto %	Potentiaalinen nettotuotto *) %	Vuokrattava huoneistoala m ²	Tyhjysaste %
Toimitilakiinteistöt							
Liike- ja toimistokiinteistöt							
- ulkopuolisille vuokratut	1 206 646	9 346	54 899	4,5	5,0	129 104	6,8
- omassa käytössä olevat **)	81 257	6 956	5 236	6,4	6,4	11 682	0,0
Teollisuuskiinteistöt	30 693	3 574	1 769	5,8	5,8	8 589	0,0
Hotellit	220 453	7 339	16 769	7,6	7,6	30 040	0,0
Yhteensä	1 539 049	8 578	78 673	5,1	5,5	179 415	4,9
Asuinkiinteistöt ***)	455 075	6 041	22 866	5,0	5,4	75 335	3,2
Muut kiinteistöt ja tilat							
Rakenteilla olevat ja kesken vuotta hankitut							
Tontit ilman rakennuksia	314 141						
Metsät	28 606						
Kiinteistösijoitusyhtiöiden osakkeet	27						
Yhteensä	11 775						
Yhteensä	354 549					36 152	
KIINTEISTÖKANTA	2 348 673					290 902	

*) Potentiaaliseen nettotuottoon on lisätty tyhjen tilojen laskennallinen bruttovuokra, joka on keskimäärin

54 mk/m²/kk

***) Omassa käytössä olevien tilojen laskennallinen bruttovuokra on keskimäärin

66 mk/m²/kk

*) Potentiaaliseen nettotuottoon on lisätty valtion maksamaa korkotukea

1 981 000 mk

Toimitilakiinteistöjä oli keskimäärin tyhjänä vuoden aikana

4,2 %

RAHOITUSLASKELMA

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Varojen lähteet:				
Tulorahoitus				
Voitto ennen korkokuluja, satunnaiseriä, varauksia ja veroja	1 474	1 720	-3 856	-41 857
Oikaisuerät:				
Vastuuvelan muutokset	538 471	448 895	696 965	858 534
Sijoitusten arvonalennukset ja arvonorotukset	8 976	18 490	9 155	43 701
Poistot	8 662	9 584	63 107	74 407
	557 583	478 689	765 372	934 785
Pääomarahoitus				
Vähemmistöosuuden lisäys	-	-	-	31 320
Vapaaehtoiset varaukset	-	-	-46 339	1 651
Oman pääoman lisäys	-	-	31 715	4 898
Pääomalaina	130 000	-	130 000	-
	130 000	-	115 376	37 869
Varojen lähteet yhteensä	687 583	478 689	880 748	972 654
Varojen käyttö:				
Voitonjako				
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korot	131	-	-	-
Verot	879	623	2 283	1 243
Takuupääoman korko	-	960	-	960
Muu voitonjako	12	46	12	46
	1 022	1 629	2 295	2 249
Sijoitukset				
Sijoitusten lisäys (netto)	824 028	467 970	1 010 261	998 943
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden lisäys (netto)	3 020	6 875	15 770	13 374
	827 048	474 845	1 026 031	1 012 317
Pääoman palautukset				
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	-	21	-	-
Vähemmistöosuuden vähennys	-	-	958	-
	-	21	958	-
Varojen käyttö yhteensä	828 070	476 495	1 029 284	1 014 566
Liikepääoman vähennys/lisäys	-140 487	2 194	-148 536	-41 912
Liikepääoman muutokset				
Saamisten muutos	-77 096	-48 218	-62 992	-89 266
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	14 940	-5 452	34 873	-6 284
Siirtosaamisten muutos	-17 356	25 047	-48 453	55 649
Jälleenvakuutustallettevelkojen muutos	52	-59	-51	-26
Velkojen muutos	-36 532	30 719	-35 847	-5 754
Siirtovelkojen muutos	-24 495	157	-36 067	3 769
Liikepääoman vähennys/lisäys	-140 487	2 194	-148 536	-41 912

TULOSLASKELMA

1 000 mk		Emoyhtiö		Konserni	
		1998	1997	1998	1997
Vakuutustekninen laskelma:					
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo	*1	728 273	670 455	937 030	1 159 361
Jälleenvakuuttajien osuus		-9 095	-10 809	-16 554	-18 919
		719 178	659 646	920 476	1 140 442
Sijoitustoiminnan tuotot	4	508 814	403 856	761 415	586 697
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	2	-407 884	-401 549	-596 918	-581 045
Jälleenvakuuttajien osuus		9 478	10 284	13 644	14 333
		-398 406	-391 265	-583 274	-566 712
Korvausvastuun muutos		-43 230	-25 922	-121 097	-336 443
Jälleenvakuuttajien osuus		-109	-110	41	173
		-43 340	-26 032	-121 056	-336 270
		-441 746	-417 297	-704 330	-902 982
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-493 857	-423 257	-575 278	-523 731
Jälleenvakuuttajien osuus		-1 274	393	-631	1 467
		-495 131	-422 864	-575 909	-522 264
Liikekulut	3	-92 133	-86 335	-120 621	-110 548
Sijoitustoiminnan kulut	4	-196 488	-122 098	-283 339	-210 495
Sijoitusten arvonorotuksen oikaisu	4	-	-12 400	-	-28 900
Muut vakuutustekniset kulut		-496	-574	-545	-630
Vakuutustekninen tulos		1 997	1 934	-2 852	-48 680
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:					
Muut tuotot					
Konsernireservin vähennys		-	-	-	9 252
Muut tuotot		352	641	365	726
		352	641	365	9 978
Muut kulut					
Konserniliikearvon poisto		-	-	-10	-1 997
Muut kulut		-1 007	-855	-1 369	-1 112
		-1 007	-855	-1 379	-3 109
Välittömät verot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden verot		-884	-667	-2 186	-1 286
Aikaisempien tilikausien verot		5	44	20	43
Laskennallisen verovelan muutos				-118	-
		-879	-623	-2 283	-1 243
Osuus osakkuusyritysten voitosta/tappiosta verojen jälkeen		-	-	10	-46
Voitto/Tappio varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen		464	1 097	-6 139	-43 100
Voitto/Tappio satunnaiserien jälkeen		464	1 097	-6 139	-43 100
Poistoeron lisäys		-474	-656	-	-3 658
Vapaaehtoisten varausten vähennys		740	448	-	1 489
Tilikauden voitto/tappio ennen vähemmistöosuutta		730	889	-6 139	-45 269
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta				98	203
Tilikauden voitto/Konsernin tilikauden tappio		730	889	-6 041	-45 066

*Viittaus liitetiedon numeroon

TULOSLASKELMAN LIITTEET

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
1 Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
Henkivakuutus				
Yksilöllinen henkivakuutus	433 960	407 977	464 301	409 303
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	17 234	20 098	23 803	27 207
Muu ryhmähenkivakuutus	4 354	3 272	29 539	27 567
Kapitalisaatiosopimukset	-	-	2 450	89 100
	455 548	431 347	520 093	553 176
Eläkevakuutus				
Yksilöllinen eläkevakuutus	272 606	239 050	323 858	270 087
Vapaamuotoinen työeläkevakuutus	-	-	92 977	336 066
	272 606	239 050	416 835	606 153
	728 154	670 397	936 928	1 159 329
Jälleenvakuutus	186	157	186	157
Kokonaisvakuutusmaksutulo	728 340	670 553	937 114	1 159 486
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	-67	-98	-84	-125
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	728 273	670 455	937 030	1 159 361
Vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta				
Jatkuvat vakuutusmaksut	535 848	555 127	717 466	798 559
Kertamaksut	192 306	115 270	219 462	360 770
	728 154	670 397	936 928	1 159 329
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	728 154	670 397	936 928	1 159 329

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
1.1 Henkivakuutuksen hyvitysten ja alennusten vaikutus tulokseen				
Hyvitykset				
Henkivakuutus				
Yksilöllinen henkivakuutus	68 740	54 921	68 862	54 942
Muu ryhmähenkivakuutus	60	9	616	1 048
Kapitalisaatiosopimukset	-	-	1 509	1 090
	68 800	54 930	70 988	57 080
Eläkevakuutus				
Yksilöllinen eläkevakuutus	42 306	30 753	43 438	31 231
Vapaamuotoinen työeläkevakuutus	-	-	27 353	31 338
	42 306	30 753	70 791	62 569
	111 106	85 683	141 779	119 649
Alennukset				
Henkivakuutus				
Yksilöllinen henkivakuutus	4 909	4 722	4 909	4 722
2 Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta				
Ensivakuutus				
Henkivakuutus	264 487	277 131	276 549	295 853
Takaisinostot	73 234	84 084	73 540	84 084
	337 721	361 215	350 089	379 937
Eläkevakuutus	49 486	38 463	221 509	196 613
Takaisinostot	1 981	1 871	2 458	4 495
	51 467	40 334	223 967	201 108
	389 189	401 549	574 056	581 045
Jälleenvakuutus	18 695	-	22 862	-
Maksetut korvaukset yhteensä	407 884	401 549	596 918	581 045

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
3. Liikekuluerittely				
3.1 Kokonaisliikekulut toiminnoittain				
Maksetut korvaukset	11 676	14 275	13 483	16 485
Liikekulut	92 133	86 335	120 621	110 548
Sijoitustoiminnan kulut	16 071	17 938	84 048	8 227
Muut kulut	1 007	855	1 379	3 109
Yhteensä	120 887	119 403	219 531	138 369
3.2 Toimintokohtaiset poistot				
Maksetut korvaukset	327	471	328	472
Liikekulut	2 180	3 187	3 106	3 346
Sijoitustoiminnan kulut	155	1 896	4 971	1 907
Muut kulut, liikearvon poisto	-	-	10	1 997
Yhteensä	2 662	5 554	8 415	7 722
3.3 Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	39 055	41 407	56 096	58 449
Luontoisetujen raha-arvo	1 193	1 173	1 840	1 761
Eläkekulut	5 572	7 248	8 227	10 187
Muut henkilösivukulut	4 255	4 022	5 944	5 653
Yhteensä	50 076	53 850	72 107	76 050
josta hallitukselle, hallintoneuvostolle ja toimitusjohtajalle suoritettava määrä	1 511	1 134	1 911	1 366
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2	2	2	2
3.3 Tuloslaskelman erä liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	9 281	6 442	10 148	6 793
Muut vakuutusten hankintamenot	39 975	39 574	52 454	51 595
	49 256	46 016	62 602	58 388
Vakuutusten hoitokulut	17 553	20 863	27 026	26 935
Hallintokulut	25 324	19 456	31 750	25 831
Jälleenvakuuttajien palkkiot	-	-	-758	-606
Yhteensä	92 133	86 335	120 621	110 548

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
4 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely				
Sijoitustoiminnan tuotot:				
Tuotot sijoituksista konserniyrityksiin				
Korkotuotot	5 955	5 728	-	-
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Konserniyritykset				
Korkotuotot	34 665	37 205	-	-
Muut tuotot	1 373	486	-	-
	36 038	37 691	-	-
Muut yritykset				
Korkotuotot	333	-	375	118
Muut tuotot	153 062	142 547	228 160	218 824
	153 395	142 547	228 535	218 942
	189 433	180 238	228 535	218 942
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	15 945	9 185	21 493	11 301
Korkotuotot	203 849	179 103	375 250	301 785
Muut tuotot	5 943	7 668	7 352	8 997
	225 737	195 956	404 095	322 083
Yhteensä	421 125	381 922	632 630	541 025
Palautuneet arvonalennukset	10 126	3 754	28 588	22 444
Myyntivoitot	77 562	18 180	100 196	23 228
Yhteensä	508 814	403 856	761 415	586 697
Sijoitustoiminnan kulut:				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Konserniyritykset	-75 661	-50 422	-	-
Muut yritykset	-38 511	-51 150	-109 085	-95 971
	-114 172	-101 572	-109 085	-95 971
Kulut muista sijoituksista	-10 775	-3 708	-14 237	-4 654
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Konserniyritykset	-767	-418	-	-
Muut yritykset	-4 315	-2 492	-7 072	-5 166
	-5 082	-2 910	-7 072	-5 166
Yhteensä	-130 030	-108 190	-130 394	-105 791
Arvonalennukset ja poistot				
Arvonalennukset	-19 103	-9 844	-37 744	-37 245
Rakennusten suunnitelmapoistot	-5 999	-4 030	-54 692	-65 857
	-25 102	-13 874	-92 436	-103 102
Myyntitappiot	-41 357	-34	-60 508	-1 602
Yhteensä	-196 488	-122 098	-283 339	-210 495
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonorotuksia ja niiden oikaisua	312 325	281 758	478 076	376 203
Sijoitusten arvonorotuksen oikaisu	-	-12 400	-	-28 900
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	312 325	269 358	478 076	347 303
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	884	667	2 246	1 174

TASE

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet				
Konserniliikearvo	-	-	33	66
Muut pitkävaikutteiset menot	9 18 953	18 211	26 033	22 393
	18 953	18 211	26 065	22 459
Sijoitukset	5			
Kiinteistösijoitukset	6			
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	1 286 054	1 283 446	2 372 605	2 364 981
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	512 129	474 459		
	1 798 184	1 757 905	2 372 605	2 364 981
Sijoitukset konserniyrityksiin ja yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus	7			
Konserniyritysten osakkeet ja osuudet	68 065	39 372	-	-
Konserniyritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset konserniyrityksiltä	35 487	35 487	-	-
Muut osakkeet ja osuudet	2 870	1 610	2 630	1 327
	106 422	76 469	2 630	1 327
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	669 439	340 190	959 821	459 830
Rahoitusmarkkinavälineet	2 772 748	2 298 749	4 578 559	4 058 880
Kiinnelainasaamiset	64 426	67 534	67 612	84 719
Muut lainasaamiset	8 55 644	78 948	60 046	92 232
Talletukset	36 602	74 027	89 246	118 741
Muut sijoitukset	-	591	-	3 396
	3 598 859	2 860 039	5 755 284	4 817 798
	5 503 465	4 694 413	8 130 519	7 184 106
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	21 481	16 690	31 601	19 731
Jälleenvakuutustoiminnasta	2	-	2	-
Muut saamiset	12 141 685	223 574	75 033	149 897
	163 167	240 264	106 636	169 628
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Kalusto	9 1 043	1 427	5 310	1 441
Muut aineelliset hyödykkeet	214	214	731	852
	1 257	1 641	6 041	2 293
Rahat ja pankkisaamiset	41 662	26 723	72 986	38 113
	42 920	28 364	79 027	40 406
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	103 120	121 016	160 960	209 116
Muut siirtosaamiset	4 411	3 871	22 154	22 451
	107 531	124 887	183 114	231 567
	5 836 036	5 106 139	8 525 361	7 648 166

TASE

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
VASTATTAVAA				
Oma pääoma	10			
Sidottu				
Pohjarahasto	26 650	26 650	26 650	26 650
Takuupääoma	12 000	12 000	12 000	12 000
Arvonkorotusrahasto	2 100	2 100	33 463	37 078
	40 750	40 750	72 113	75 728
Vapaa				
Varmuusrahasto	24 789	23 900	24 789	23 900
Käyttörahaso	548	560	548	560
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus			32 922	-
Konsernin edellisten tilikausien tappio/voitto			-47 706	-4 160
Tilikauden voitto/tappio	730	889	-6 041	-45 066
	26 067	25 349	4 512	-24 765
	66 817	66 099	76 625	50 963
Vähemmistöosuus	-	-	56 468	57 524
Varaukset	11			
Kertynyt poistoero	29 434	28 960	-	33 906
Vapaaehtoiset varaukset	8 090	8 830	-	12 433
	37 524	37 790	-	46 339
Pääomalainat	130 000	-	130 000	-
Vakuutustekninen vastuovelka				
Vakuutusmaksuvastuu	4 986 350	4 492 493	5 849 041	5 273 762
Jälleenvakuuttajien osuus	-19 533	-20 807	-23 491	-24 121
	4 966 818	4 471 686	5 825 550	5 249 641
Korvausvastuu	485 543	442 312	2 226 242	2 105 145
Jälleenvakuuttajien osuus	-3 141	-3 250	-4 042	-4 000
	482 401	439 062	2 222 201	2 101 145
	5 449 219	4 910 748	8 047 751	7 350 786
Jälleenvakuutustallettevelat	27	79	850	799
Velat	12			
Jälleenvakuutustoiminnasta	1	4	716	689
Lainat rahoituslaitoksilta	357	378	-	-
Laskennallinen verovelka	-	-	13 092	-
Muut velat	94 507	57 951	120 291	97 564
	94 865	58 333	134 100	98 253
Saadut ennakot ja siirtovelat	57 585	33 090	79 568	43 502
	5 836 036	5 106 139	8 525 361	7 648 166

TASEEN LIITTEET

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
5 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
Sijoitukset 31.12.1998						
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	132 893	176 022	268 530	1 744 148	2 174 172	2 680 123
Konserniyhtiöosakkeet	509 233	957 806	1 199 602			
Muut kiinteistöosakkeet	149 773	152 226	250 689	192 280	198 433	299 688
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	512 129	512 129	512 129			
	1 304 028	1 798 184	2 230 950	1 936 428	2 372 605	2 979 811
Konserniyritykset						
Osakkeet ja osuudet	68 065	68 065	68 065			
Lainasaamiset	35 487	35 487	35 487			
	103 552	103 552	103 552			
Yritykset, joissa on merkittävä omistusosuus						
Osakkeet ja osuudet	2 870	2 870	2 870	2 630	2 630	2 630
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	669 452	669 439	855 800	959 821	959 821	1 241 194
Rahoitusmarkkinavälineet	2 772 748	2 772 748	2 994 659	4 578 559	4 578 559	4 925 233
Kiinnelainasaamiset	64 426	64 426	64 426	67 612	67 612	67 612
Muut lainasaamiset	55 644	55 644	55 644	60 046	60 046	60 046
Talletukset	36 602	36 602	36 602	89 246	89 246	89 246
	3 598 872	3 598 859	4 007 132	5 755 284	5 755 284	6 383 331
	5 009 322	5 503 465	6 344 504	7 694 342	8 130 519	9 365 772
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korko- tuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta (+/-)	-48 772			-88 320		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		398 973			411 549	
Muita arvonkorotuksia		95 169			24 628	
		<u>494 143</u>			<u>436 177</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			841 039			1 235 253

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
5 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
Sijoitukset 31.12.1997						
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	136 190	179 943	268 531	1 728 359	2 168 513	2 585 934
Konserniyhtiöosakkeet	499 896	950 347	1 162 636	-	-	-
Muut kiinteistöosakkeet	151 263	153 157	275 396	194 574	196 468	318 638
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	474 459	474 459	474 459	-	-	-
	1 261 808	1 757 905	2 181 022	1 922 933	2 364 981	2 904 572
Konserniyritykset						
Osakkeet ja osuudet	39 372	39 372	39 372	-	-	-
Lainasaamiset	35 487	35 487	35 487	-	-	-
	74 859	74 859	74 859	-	-	-
Yritykset, joissa on merkittävä omistusosuus						
Osakkeet ja osuudet	1 610	1 610	1 610	1 327	1 327	1 327
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	340 190	340 190	482 478	459 830	459 830	635 019
Rahoitusmarkkinavälineet	2 298 749	2 298 749	2 452 041	4 058 880	4 058 880	4 322 047
Kiinnelainasaamiset	67 534	67 534	67 534	84 719	84 719	84 719
Muut lainasaamiset	78 948	78 948	78 948	92 232	92 232	92 232
Talletukset	74 027	74 027	74 027	118 741	118 741	118 741
Muut sijoitukset	591	591	591	3 396	3 396	3 396
	2 860 039	2 860 039	3 155 619	4 817 798	4 817 798	5 256 154
	4 198 315	4 694 413	5 413 110	6 742 059	7 184 106	8 162 053
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korko- tuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta (+/-)	-39 244			-76 851		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		401 136			420 179	
Muita arvonkorotuksia		94 962			25 946	
		496 098			446 125	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			718 697			977 947

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni	
	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Lainasaamiset konserni- yrityksiltä	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet
6 Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.1998					
Hankintameno 1.1.	160 341	917 142	474 459	1 471 478	876 671
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-24	-	-	-24	-
Lisäykset	54	5 220	57 300	268 814	3 020
Vähennykset	-	-4 573	-19 630	-11 714	-132 627
Siirrot				-	-1 406
Hankintameno 31.12.	160 371	917 790	512 129	1 728 553	745 657
Arvonkorotukset 1.1.	34 573	464 072		242 841	215 685
Vähennykset	-	-1 318		-90 219	559
Siirrot				202 063	-202 063
Arvonkorotukset 31.12.	34 573	462 753		354 685	14 181
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonlennukset 1.1.	-45 379	-247 303		-206 998	-222 296
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	24	-		24	-
Suunnitelmapoistot / arvonlennukset ja palautuneet arvonlennukset	-3 975	-		-230 507	-
Vähennykset	-	7 200		-	189 305
Kertyneet suunnitelmapoistot / arvonlennukset 31.12.	-49 330	-240 103		-437 480	-32 990
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen / arvonlennusten jälkeen 31.12.	145 614	1 140 440	512 129	1 645 758	726 848
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-28 960			-33 905	
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-474			-1 302	
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	-29 434			-35 208	
Rakennusten arvo kokonais- poistojen jälkeen 31.12.	<u>116 180</u>			<u>1 610 550</u>	

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni	
	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Lainasaamiset konserni- yrityksiltä	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet
6 Kiinteistösijoitusten muutokset 31.12.1997					
Hankintameno 1.1.	160 341	915 572	331 520	1 138 328	857 631
Lisäykset	-	1 852	14 561	333 150	44 138
Vähennykset	-	-282	-8 459	-	-5 444
Siirrot	-	-	136 837	-	-19 654
Hankintameno 31.12.	160 341	917 142	474 459	1 471 478	876 671
Arvonkorotukset 1.1.	34 573	476 472		242 841	215 685
Vähennykset	-	-12 400		-	-12 400
Arvonkorotukset 31.12.	34 573	464 072		242 841	203 285
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonlennukset 1.1.	-41 349	-242 399		-101 250	-250 033
Suunnitelmapoistot / arvonlennukset ja palautuneet arvonlennukset	-4 030	-4 904		-105 747	-
Vähennykset	-	-		-	27 737
Kertyneet suunnitelmapoistot / arvonlennukset 31.12.	-45 379	-247 303		-206 998	-222 296
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen / arvonlennusten jälkeen 31.12.	149 535	1 133 911	474 459	1 507 321	857 660
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-28 304			-30 248	
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-656			-3 658	
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	-28 960			-33 905	
Rakennusten arvo kokonais- poistojen jälkeen 31.12.	120 575			1 473 416	

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet				
Jäljellä oleva hankintameno	48 971	47 363	28 573	29 851
Kirjanpitoarvo	49 994	48 387	28 838	30 338
Käypä arvo	72 504	66 007	42 346	45 001
Konserniyritykset				
Yritysten lukumäärä	69	68		
Tilikauden tappio/voitto yhteensä	-3 873	-376		
Yritysten oma pääoma yhteensä	811 301	811 215		

7 Sijoitukset konserniyrityksiin ja yrityksiin, joissa on merkittävä omistusosuus sekä muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet

Konserniyritysten osakkeet ja osuudet

Alkuperäinen hankintameno 1.1.	39 372	39 372	-	-
Lisäykset	28 693	-	-	-
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	68 065	39 372	-	-

Konserniyritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkina- välineet ja lainasaamiset konserniyrityksiltä

Alkuperäinen hankintameno 1.1.	35 487	35 487	-	-
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	35 487	35 487	-	-

Muut osakkeet ja osuudet

Alkuperäinen hankintameno 1.1.	1 610	1 610	1 327	1 340
Lisäykset	1 260	-	1 303	24
Vähennykset	-	-	-	-37
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	2 870	1 610	2 630	1 327

	Kpl	Omistus- osuus	Osuus äänistä	Nimellis- arvo	Emoyhtiö Kirjanpito- arvo 1998	Konserni Kirjanpito- arvo 1998	Tilikauden voitto/ tappio	Oma pääoma
		%	%	1000 mk	1000 mk	1000 mk	1000 mk	1000 mk
Konserniyritysten osakkeet ja osuudet								
Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola	3 108 222	83,33	83,33	31 082	68 065	-	3 161	113 296
Muut osakkeet ja osuudet								
Tapiolan Arvo-osuus Oy	1 000	20,00	20,00	1 000	1 000	926	62	4 632
Tieto-Tapiola Oy	330	33,33	33,33	660	1 860	1 685	92	5 068
Vakuutusneuvonta Aura Oy	50	33,33	33,33	5	5	9	0	28
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	50	33,33	33,33	5	5	9	0	28
					2 870	2 630		

SUURIMMAT OSAKEOMISTUKSET

Muut sijoitukset	Emo			Konserni		
	Kpl	Kirjanpito- arvo 1000 mk 31.12.1998	Käypä arvo 1000 mk 31.12.1998	Kpl	Kirjanpito- arvo 1000 mk 31.12.1998	Käypä arvo 1000 mk 31.12.1998
Osakkeet ja osuudet						
YIT-Yhtymä Oyj	1 200 000	47 052	52 800	1 200 000	47 052	52 800
Metsä-Serla Oyj	909 370	15 443	37 994	1 080 370	21 803	45 095
Orion Oyj	306 380	32 299	37 267	455 880	48 464	55 463
Huhtamäki Oyj	189 900	29 679	36 609	277 700	43 516	53 577
Kesko Oyj	400 200	28 012	30 415	605 400	42 372	46 010
Instrumentarium Oyj	133 950	22 715	27 948	193 060	33 303	40 287
Tamro Oyj	1 098 300	24 073	24 163	1 591 277	34 896	35 008
Mc Donald's Corp.	54 000	14 089	21 138	72 000	18 757	28 183
Cultor Oyj	404 500	16 582	21 034	591 250	24 208	30 745
JOT Automation Oyj	96 000	1 195	20 256	160 800	2 002	33 929
Munters Ab	440 800	17 273	19 337	662 800	26 194	29 076
Valmet Oyj	282 800	18 158	19 230	427 700	27 461	29 084
Lassila & Tikanoja Oyj	148 500	13 122	18 563	213 900	18 881	26 738
Sonera Oyj	205 000	9 225	18 450	309 500	13 928	27 855
Novo Group Oyj	89 000	11 272	18 156	133 640	16 921	27 263
Asko Oyj	203 200	16 054	17 617	289 300	22 972	25 082
Nokia Oyj	28 000	5 099	17 360	41 000	7 549	25 420
Kemira Oyj	455 500	15 147	16 626	681 500	22 662	24 875
Schibsted ASA	240 400	13 489	15 467	344 400	19 319	22 158
Helsingin Puhelin Oyj	819	11 588	15 516	819	11 588	15 516
Astra Ab	145 000	12 001	15 039	210 000	17 168	21 781
Novo Nordisk Ab	20 000	11 633	13 410	30 000	17 454	20 115
Lännen Tehtaat Oyj	204 600	13 299	13 299	204 600	13 299	13 299
Tamfelt Oyj	105 949	9 239	13 238	145 582	13 216	18 190
Metra Oyj	147 400	12 065	13 006	147 400	12 065	13 006
Muut		249 635	301 862		382 772	480 640
Yhteensä		669 439	855 800		959 821	1 241 194

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
8 Muut sijoitukset				
8.1. Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltynä				
Pankkitakaus	1 035	3 261	2 537	14 278
Vakuutuskirja	30 829	35 707	30 829	35 707
Muu vakuus	23 781	39 980	26 680	42 247
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	55 644	78 948	60 046	92 232

8.2. Pääomalainojen yhteismäärä

Lainasaamiset muilta konserniyrityksiltä	1)	30 000	30 000
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä		30 000	30 000

1) Lainansaaja: Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola

Lainaehdot: Lainalle maksetaan korkoa vain lainansaajayhtiön voitonjakokelpoisista varoista.

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni			
9 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset							
31.12.1998	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Konser- niliike- arvo	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	41 326	3 160	44 485	45 809	3 574	3 104	52 487
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-8 964	-	-8 964	-9 030	-	-	-9 030
Hankinnat	4 982	63	5 045	8 850	-	9 088	17 938
Myyntit ja romutukset	-	-	-	-	-22	-	-22
Hankintameno 31.12.	37 344	3 223	40 566	45 628	3 552	12 192	61 372
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-23 115	-1 732	-24 847	-23 416	-3 508	-1 663	-28 587
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	8 964	-	8 964	9 030	-	-	9 030
Suunnitelmapoistot	-4 240	-447	-4 687	-5 210	-10	-5 219	-10 440
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-18 390	-2 179	-20 570	-19 596	-3 519	-6 882	-29 997
Hankintameno suunnitelma- poistojen jälkeen 31.12.	18 953	1 043	19 996	26 033	33	5 310	31 375
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	18 953	1 043	19 996	26 033	33	5 310	31 375

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni			
9 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset							
31.12.1997	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineetto- mat oikeu- det ja pitkä- vaikutteiset menot	Konser- niliike- arvo	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	40 594	1 196	41 789	41 703	781	1 140	43 624
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-4 180	-	-4 180	-4 436	-	-	-4 436
Hankinnat	4 912	1 964	6 876	8 542	2 793	1 964	13 298
Hankintameno 31.12.	41 326	3 160	44 485	45 809	3 574	3 104	52 487
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-22 352	-1 121	-23 472	-22 745	-683	-1 045	-24 473
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	4 180	-	4 180	4 436	-	-	4 436
Suunnitelmapoistot	-4 943	-612	-5 554	-5 107	-2 825	-618	-8 550
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-23 115	-1 732	-24 847	-23 416	-3 508	-1 663	-28 587
Hankintameno suunnitelma- poistojen jälkeen 31.12.	18 211	1 427	19 638	22 393	66	1 441	23 900
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	18 211	1 427	19 638	22 393	66	1 441	23 900

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
10 Oman pääoman muutokset				
Sidottu				
Pohjarahasto	26 650	26 650	26 650	26 650
Takuupääoma	12 000	12 000	12 000	12 000
Arvonkorotusrahasto 1.1.	2 100	2 100	37 078	26 413
Lisäykset	-	-	-	10 665
Vähennykset	-	-	-3 615	-
Arvonkorotusrahasto 31.12.	2 100	2 100	33 463	37 078
	40 750	40 750	72 113	75 728
Vapaa				
Varmuusrahasto	23 900	20 000	23 900	20 000
Siirretty edellisen tilikauden voitosta	889	3 900	889	3 900
	24 789	23 900	24 789	23 900
Käyttörahasto	560	539	560	539
Siirretty edellisen tilikauden voitosta	-	67	-	67
Käytetty yleishyödyllisiin tarkoituksiin	-12	-46	-12	-46
	548	560	548	560
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus 1.1.			-	-
Lisäykset			32 922	-
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus 31.12.			32 922	-
Konsernin edellisten tilikausien tappio/voitto	-	-	-4 160	15 160
Siirretty edellisen tilikauden voittovaroista	-	-	-45 955	-13 552
Kohdistettu	-	-	2 409	-5 767
	-	-	-47 706	-4 160
Edellisen tilikauden voitto/tappio	889	4 927	-45 066	-8 626
Yhtiökokouksen päätöksellä siirretty				
Takuupääoman korko	-	-960	-	-960
Varmuusrahastoon	-889	-3 900	-889	-3 900
Käyttörahastoon	-	-67	-	-67
Siirretty voittovaroihin	-	-	45 955	13 553
	0	0	0	0
Tilikauden voitto/tappio	730	889	-6 041	-45 066
	26 067	25 349	4 512	-24 765
	66 817	66 099	76 625	50 963
Arvonkorotusrahaston erittely				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	2 100	2 100	37 078	26 413
Lisäys	-	-	-	10 665
Vähemmistölle kuuluva osuus			-3 615	
Arvonkorotusrahasto 31.12.	2 100	2 100	33 463	37 078
Josta käyttöomaisuuteen liittyvää	2 100	2 100	33 463	37 078

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
11 Varaukset				
Poistoero				
Poistoero 1.1.	28 960	28 304	33 906	30 248
Lisäykset tilikaudella	487	656	1 302	5 488
Muu vähennys	-13	-	-	-1 830
Poistoero 31.12.	29 434	28 960	35 208	33 906
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus 1.1.	8 830	9 278	10 077	10 377
Lisäykset	-	-	-	148
Vähennykset	-740	-448	-816	-448
Luottotappiovaraus 31.12.	8 090	8 830	9 261	10 077
Siirtymävaraus 1.1.	-	-	-	1 134
Vähennykset	-	-	-	-1 134
Siirtymävaraus 31.12.	-	-	-	0
Asuintalovaraus 1.1.	-	-	2 356	760
Lisäykset	-	-	182	1 596
Vähennykset	-	-	-249	-
Asuintalovaraus 31.12.	-	-	2 289	2 356
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä 31.12.	8 090	8 830	11 550	12 433
Varaukset yhteensä	37 524	37 790	46 758	46 339
Jaettu				
Omaan pääomaan			-33 184	-
Vähemmistöosuuteen			-482	-
Laskennalliseen verovelkaan			-13 092	-
			0	46 339
Poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista laskettu verovelka	10 507	10 581	-	12 975
Verokanta	28 %	28%	28 %	28%

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
12. Saamiset ja velat konserni- ja osakkuusyritykset				
12.1 Saamisten erittely				
Saamiset konserniyrityksiltä				
Muut saamiset	69 626	78 866		
12.2 Velkojen erittely				
Velat konserniyrityksille				
Muut velat	25 319	10 442		
13. Vastuut				
Kiinteistökiinnitykset				
Muiden velkojen vakuudeksi	-	137	69 238	137
Kiinnityksiä vastaavat lainat	-	924	64 766	924
Muut vastuusitoumukset				
Merkintäsitoumukset	25 745	-	51 304	-
14. Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuusta vähennetyt aktivoidut hankintamenot (ns. zillmerointi)				
Henkivakuutus	5 181	7 556	5 266	7 675
Eläkevakuutus	19 581	20 782	20 948	22 706
15. Johdon lainat				
Yhtiö ei ole antanut mainittuja rahalainoja.				
16. Johdon eläkesitoumukset				
Yhtiön johdolle sekä yhtiöön työsuhteessa oleville hallituksen jäsenille on eläkeiäksi sovittu 60 - 63 vuotta.				

VAKAVARAISUUSTUNNUSLUVUT

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Toimintapääoma				
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	66 817	66 099	76 625	50 963
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	37 524	37 790	-	46 339
Laskennallinen verovelka	-	-	13 092	-
Omaisuuksien käyppien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	841 039	718 697	1 235 253	977 947
Pääomalainat	130 000	-	130 000	-
Kuluksi merkitsemättömät vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet (-)	-18 953	-18 211	-26 065	-22 459
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	-137	-	-137
	1 056 426	804 238	1 428 905	1 052 653
Vakuutusyhtiölain 11 luvun 4 §:n toimintapääomavaatimus	241 964	222 717	349 526	324 126
Runsasvahinkoisten vuosien varalle vakuutus- tekniseen vastuuvelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	156 021	145 336	194 814	181 044
Toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuuvelkaan vähennettynä tasoitusmäärällä ja 75 %:lla sijoitus- sidonnaisten vakuutusten vastuuvelasta (%)				
- vuodelta 1998	22,9		21,4	
- vuodelta 1997	19,9		18,0	
- vuodelta 1996	20,6		18,4	
- vuodelta 1995	18,0		14,8	
- vuodelta 1994	18,5		14,2	

EHDOTUS VOITON KÄYTTÄMISESTÄ

Hallitus ehdottaa että tilikauden voitto 729 666,26 mk käytetään seuraavasti:

Varmuusrahastoon siirretään	729 666,26
-----------------------------	------------

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Sidottu oma pääoma			
Pohjarahasto	26 650 000,00		
Takuupääoma	12 000 000,00		
Arvonkorotusrahasto	<u>2 100 000,00</u>	40 750 000,00	
Vapaa oma pääoma			
Varmuusrahasto	25 518 856,53		
Käyttöraho	<u>548 086,02</u>	26 066 942,55	
		<u>66 816 942,55</u>	

Espoossa 7. päivänä huhtikuuta 1999

Asmo Kalpala

Pertti Heikkala

Juhani Heiskanen

Pentti Koskinen

Tom Liljeström

Jari Saine

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan osakkaille

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tili- vuodelta 1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT Mauno Tervo on suorittanut valvontatilintarkastuksen, josta on annettu erillinen 13. huhtikuuta 1999 päivätty kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös

on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsen- ten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta va- kuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka emoyh- tiön osalta osoittaa voittoa 729 666,26 markkaa, on laadi- tu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamal- tamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys voiton käsittelystä on lainmukainen.

Espoossa 21. päivänä huhtikuuta 1999

Mauno Tervo
KHT

SVH PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
Ulla Holmström
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 1998 hallintoneuvos-

to ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahviste- taan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 22. 4. 1999

Matti Ahde
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

YRITYSTEN
HENKIVAKUUTUS OY
TAPIOLA

VUOSIKERTOMUS 1998

YRITYSTEN HENKI-TAPIOLA ODOTTAU UUSIA MYYNTI- MAHDOLLISUUKSIA

Yritysten Henki-Tapiolan maksutulo laski, mikä johdtti pääasiassa siitä, että vuonna 1998 ei eläkesäätiöiden purkuja ollut eikä kapitalisaatiosopimuksia myyty. Sen sijaan yrityksille tehtyjen sekä yksilöllisten eläkevakuutusten että henkivakuutusten maksutulot nousivat 78 prosenttia yhteensä 64 miljoonaan markkaan.

Yritysten Henki-Tapiolan vakavaraisuutta lisättiin osakepääoman korotuksella kilpailuaseman vahvistamiseksi. Yhtiön vakavaraisuus on hyvällä tasolla.

Yrityksille suunnattujen henkivakuutustuotteiden myyntimahdollisuudet ovat parantuneet. Myös yrityksille tarkoitettujen riskihenkivakuutusratkaisujen kysyntä on kasvanut osittain yleisen sosiaaliturvan epävarmuustekijöiden vuoksi. Kiinnostus yhä monimuotoisempiin ryhmäeläkeratkaisuihin ja myös sijoitussidonnaisiin tuotemalleihin on niin ikään kasvussa. Kilpailu erityisesti eläkesäätiöiden purkamisissa, josissa säätiöiden eläkevakuutukset siirtyvät henkivakuutusyhtiön eläkevakuutuksiksi, on kiristynyt selvästi ja saanut riskipitoisia muotoja.

HALLINTO JA TILINTARKASTAJAT

YRITYSTEN HENKI-TAPIOLAN HALLINTONEUVOSTO

Toimikausi vaihtuu yhtiökokouksessa

Kari Neilimo	1997-2000
puheenjohtaja, professori, Kangasala	
Pekka Räihä	1997-2000
varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja, Kajaani	
Jari Bachmann	1996-1999
toimitusjohtaja, Helsinki	
Magnus Hästö	1998-2001
kauppatieteiden maisteri, Helsinki	
Kalevi Liukkonen	1998-2001
kauppaneuvos, Jyväskylä	
Joel Nemes	1996-1999
toimitusjohtaja, Espoo	
Jorma Niiniaho	1998-2001
toimitusjohtaja, Hamina	
Marjut Nordstöm	1997-2000
toimitusjohtaja, Asikkala	
Jussi Pajunen	1996-1999
hallituksen puheenjohtaja, Helsinki	
Simo Palokangas	1997-2000
toimitusjohtaja, Turku	
Matti Ristikangas	1998-2001
toimitusjohtaja, Iisalmi	
Jukka Salminen	1996-1999
johtaja, Helsinki	
Pekka Suninen	1996-1999
laamanni, Lappeenranta	
Antero Taanila	1998-2001
maakuntaneuvos, Kokkola	
Jouko Virranniemi	1997-2000
toimitusjohtaja, Kuusamo	

YRITYSTEN HENKI-TAPIOLAN TOIMITUSJOHTAJA

Jari Saine

YRITYSTEN HENKI-TAPIOLAN TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset tilintarkastajat

Mauno Tervo , ekonomi, KHT
SVH PricewaterhouseCoopers Oy , KHT-yhteisö, jonka päävastuullisena tilintarkastajana
Ulla Holmström , diplomiekonomi, KHT
Varatilintarkastajat
Jari Miikkulainen , kauppatieteiden maisteri, KHT
Mirja Tonteri , ekonomi, KHT

YRITYSTEN HENKI-TAPIOLAN HALLITUS

Asmo Kalpala
hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja
Pertti Heikkala
varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja
Juhani Heiskanen
varatoimitusjohtaja, myynti-, markkinointi- ja alueelliset palvelut, varajäsen 31.1.1998 asti, varsinainen jäsen 1.2.1998 alkaen
Pentti Koskinen
johtaja, aktuaaripalvelut
Tom Liljeström
toimitusjohtaja, 30.4.1998 asti
Jari Saine , toimitusjohtaja
Varajäsenet
Antti Calonius
johtaja, suurasiakaspalvelu, kansainvälinen ensivakuutus ja jälleenvakuutus
Jari Eklund
johtaja, sijoituspalvelut
Matti Luukko
varatoimitusjohtaja, henkivakuutus
Alpo Mustonen
johtaja, lakisääteinen eläkevakuutus
Markku Paakkanen
johtaja, talouspalvelut, 1.2.1998 alkaen

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1998

Yhtiö on Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Tapiolan tytäryhtiö. Toiminnan painopiste oli jakeluteiden ja erityisesti lisäeläkevakuutustoiminnan kehittämässä. Yhtiön tulos- ja vakavaraisuuskehitystä tilikauden aikana voidaan pitää hyvin tyydyttävänä.

VAKUUTUSTOIMINTA

VAKUUTUSMAKSUTULO Yhtiön vakuutusmaksutulo oli 209 miljoonaa markkaa, josta vapaamuotoisen työeläkevakuutuksen osuus oli 93 miljoonaa markkaa ja kapitalisaatiosopimusten osuus 2 miljoonaa markkaa. Vapaamuotoisen työeläkevakuutuksen maksutulon laskuun edellisen vuoden 336 miljoonasta markasta vaikutti oleellisesti toisaalta se, ettei vuonna 1998 tehty säätiöiden purkuja – edellisenä vuonna säätiöpuruista kertyi maksutuloa yhteensä 156 miljoonaa markkaa – ja toisaalta se, että Eläkekassa Eloveran purkuun liittyvät vastuuvajausmaksut pienenivät edellisestä vuodesta yli 100 miljoonaa markkaa.

Yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo kasvoi edellisen vuoden 31 miljoonasta markasta 51 miljoonaan markkaan. Kapitalisaatiovakuutuksen maksutulo pieneni 89 miljoonasta markasta 2 miljoonaan markkaan. Yksilöllisen henkivakuutuksen maksutulo kasvoi edellisen vuoden 1 miljoonasta markasta 30 miljoonaan markkaan. Vakuutusmaksuvastuu kasvoi 81 miljoonaa markkaa 863 miljoonaan markkaan.

MAKSETUT KORVAUKSET Maksetut korvaukset olivat 189 miljoonaa markkaa. Vapaamuotoisen työeläkevakuutuksen korvaukset kasvoivat 6,6 prosenttia 171 miljoonaan markkaan. Henkivakuutusten korvaukset olivat 12 miljoonaa markkaa, missä on vähennystä 36 prosenttia. Korvausvastuu kasvoi 78 miljoonaa markkaa 1 741 miljoonaan markkaan.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 177 miljoonaa markkaa, mikä sisältää nettomyyntivoittoja 1 miljoonaa markkaa ja arvonalennuksia yhteensä 15 miljoonaa

markkaa, josta kiinteistöistä 6 miljoonaa markkaa, osakkeista 8 miljoonaa markkaa ja rahamarkkinavälineistä miljoona markkaa. Arvonlennusten palautuksia kirjattiin 2 miljoonaa markkaa. Edellisellä vuonna sijoitusten nettotuotot olivat 131 miljoonaa markkaa, nettomyyntivoitot 4 miljoonaa markkaa ja arvonalennukset 10 miljoonaa markkaa.

Korko- ja muut tuotot olivat kulujen vähentämisen jälkeen 166 miljoonaa markkaa ja tuotot kiinteistösijoituksista vastaavasti 20 miljoonaa markkaa. Edellisellä vuonna vastaavat luvut olivat 120 ja 17 miljoonaa markkaa.

Sijoitusten määrä vuoden päättyessä oli kirjanpitoarvoin laskettuna 2 653 miljoonaa markkaa, josta rahoitusmarkkinavälineiden osuus oli 1 806 miljoonaa markkaa ja kiinteistösijoitusten osuus 500 miljoonaa markkaa. Sijoitusten käypä arvo oli 2 860 miljoonaa markkaa.

LIIEKULUT

Tuloslaskelman liikekulut olivat 30 miljoonaa markkaa eli 6 miljoonaa markkaa enemmän kuin edellisvuonna. Syynä kulujen kasvuun on toiminnan kehittämiseksi tehdyt panostukset.

Kokonaisliikekulut, jotka sisältävät poistoja miljoona markkaa, on jaettu toiminnoille. Sijoitustoiminnan kulut sisältävät sekä välilliset että välittömät kulut.

Palkat ja palkkiot olivat 15 miljoonaa markkaa, missä kasvua vajaa yksi prosentti. Henkilösivukulut olivat yhteensä 4 miljoonaa markkaa, missä vähennystä edellisestä vuodesta 2,1 %.

Yhtiön tehtäviä hoitava henkilöstö on pääosin työsuhteessa paitsi yhtiön emoyhtiöön Keskinäiseen Henkivakuutusyhtiöön Tapiolaan myös Keskinäiseen Vakuutusyhtiöön Tapiolaan ja Keskinäiseen Eläkevakuutusyhtiöön Tapiolaan. Yhteisin resurssein tuotetuista palveluksista maksetut erät sisältyvät yhtiön liikekulujen vastaaviin eriin samoin kuin jos henkilöstö olisi ollut suoraan yhtiön palveluksessa.

Yhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot olivat 399 645,00 markkaa. Muut maksetut palkat ja palkkiot olivat 14 814 787,54 markkaa. Maksetut palkat ja palkkiot yhteensä olivat 15 214 432,54 markkaa.

TILIKAUDEN TULOS

Yhtiön liikevoitto oli 39 miljoonaa markkaa, edellisellä vuonna 38 miljoonaa markkaa. Yhtiön vakuutus- tekninen tulos oli 71 miljoonaa markkaa ja oli varsin tyydyttävä. Edellisellä vuonna vastaava lopullinen tulos oli 41 miljoonaa markkaa. Vakuutustekninen tulos muodostuu riskiliikkeen, kustannusliikkeen ja sijoitustoiminnan tuloksesta.

Riskiliikkeen tulos on voitollinen 8 miljoonaa markkaa, edellisvuonna voitollinen 6 miljoonaa markkaa; kustannusliikkeen tulos oli negatiivinen 10 miljoonaa markkaa, edellisvuonna negatiivinen 4 miljoonaa markkaa, ja sijoitustoiminnan tulos voitollinen 73 miljoonaa markkaa, edellisvuonna 37 miljoonaa markkaa. Kuolevuusperusteen alenemisesta johtuva

YRITYSTEN HENKI-TAPIOLAN TULOSANALYYSI

TULOKSEN

MUODOSTUMINEN	1998	1997	1996	1995	1994
Riskiliike	8	6	5	5	7
Kustannusliike	-10	-4	-1	3	2
Korkoliike	73	37	39	48	3
TULOS YHTEENSÄ	71	39	43	56	12

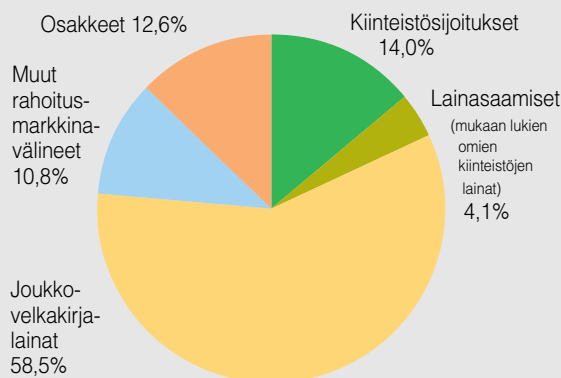
Arvonkorotukset

TULOKSEN KÄYTTÖ

Asiakashyvitykset					
alennukset ja lisäedut	-31	-34	-30	-27	-1
Tasointuvastuu	-2	-1	-2	+1	-2
Kuolleisuusperuste- täydennys	-29	-	-	-	-
Satunnaiset kulut, poistot ym.	-6	-3	-3	-10	-7
TILIKAUDEN VOITTO	3	1	8	19	2

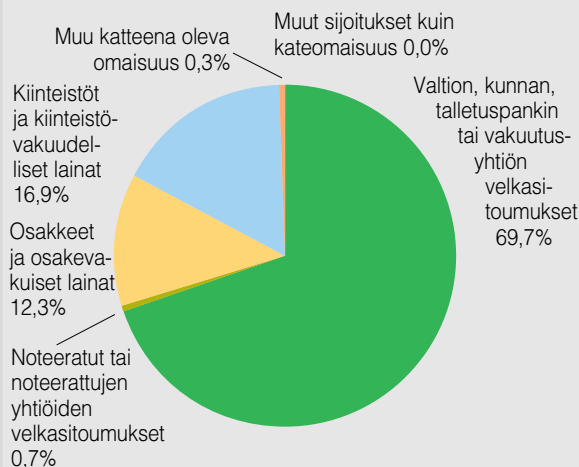
Yritysten Henki-Tapiolan sijoitusten jakauma

Käypä arvo 31.12.1998 Mmk 2 860

Yritysten Henki-Tapiolan sijoitusten jakauma sijoitusriskien mukaan

Käypä arvo 31.12.1998

Kuvio kertoo yhtiön sijoitusten riskiprofilin. Vastuuvelkaa kattava omaisuus ja muut sijoitukset kuin kateomaisuus on ryhmitelty tässä sijoitusriskin mukaan.

vastuuvelan täydennyserä oli 29 miljoonaa markkaa. Kuolleisuuden alenemisesta aiheutuu vastaavan suuruinen vastuuvelan täydennyserä myös vuodelle 1999.

Tilinpäätöksessä varattiin vakuutuksenottajille vuoden 1999 asiakashyvytyksiin 28 miljoonaa markkaa, kun vastaava luku vuotta aikaisemmin oli 35 miljoonaa markkaa. Tämän lisäksi tulevia lisäetuja var-
ten varattiin noin 4 miljoonaa markkaa.

Poistot, yhteensä miljoona markkaa, kirjattiin suunnitelman mukaisina. Elinkeinoverolain sallimat enimmäispoistot on tehty täysimääräisinä. Luottotapiovaraus tehtiin enimmäismäärän suuruisena.

Yhtiön osuus Tapiola-yhtiöiden henkilöstöra-
hastoon h.r. siirrettävästä voittopalkkioerästä on 297 017,00 markkaa. Se on laskettu ennakkomäärän suuruisena ja sisältyy tuloslaskelmassa muihin kuluihin.

Marraskuussa 1998 toteutettiin osakeanti, jonka seurauksena yhtiön osakepääomaa korotettiin 5 miljoonalla markalla ja vararahastoon siirrettiin merkin-

tähinnan ja nimellisarvon erotuksena 25 miljoonaa markkaa. Osakeannin merkitsivät yhtiön omistajat omistusosuksiensa suhteessa. Yhtiön hallitus päätti 23.11.1998 uudistaa emoyhtiöltään Keskinäiseltä Henkivakuutusyhtiöltä Tapiolalta otetun pääomallainan, jonka laina-aika on 10 vuotta ja lainapääoma 30 miljoonaa markkaa. Sosiaali- ja terveysministeriön suositumuksella kyseinen pääomallaina luetaan osaksi yhtiön toimintapääomaa, jonka määrä vuoden lopussa oli 350 miljoonaa markkaa.

Vakavaraisuusaste kasvoi 111,9 %:sta 115,2 %:iin, mikä johtui lähinnä osakepääoman korotuksesta ja pääomallainan uudistamisesta. Yhtiön vakavaraisuus-
taso on hyvä.

Hallitus ehdottaa, että yhtiön tilivuoden ylijäämä 3 160 831,06 markkaa siirretään voittovaroihin.

Taseen loppusumma oli 2 781 063 686,83 markkaa, edellisenä vuonna 2 581 184 415,18 markkaa.

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Yritysten Henki-Tapiolan konserniin sisältyi emoyhtiön lisäksi 20 asunto- ja kiinteistöyhtiötä.

VAKUUTUSTOIMINTA

VAKUUTUSMAKSUTULO Konsernin kokonaismaksutulo oli 209 miljoonaa markkaa, joka on alentunut 57,3 prosenttia. Vakuutusmaksuvastuu vuoden lopussa oli 863 miljoonaa markkaa.

MAKSETUT KORVAUKSET Maksetut korvaukset olivat 189 miljoonaa markkaa ja korvausvastuu vuoden lopussa 1 741 miljoonaa markkaa.

SIOJITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat konsernissa 182 miljoonaa markkaa, mikä pitää sisällään 9 miljoonan markan suunnitelmapoistot rakennuksista. Arvonalennuksia kirjattiin 15 miljoonaa markkaa. Arvonalennuksen palautuksia kirjattiin 10 miljoonaa markkaa. Myyntivoittoja kertyi 22 miljoonaa markkaa. Sijoitusten kirjanpitoarvo oli 2 665 miljoonaa markkaa ja käypä arvo 2 897 miljoonaa markkaa.

LIIEKEKULUT

Liikekulut olivat 30 miljoonaa markkaa, missä lisäystä edellisvuodesta on 21,7 %.

TILIKAUDEN TULOS

Konsernin liikevoitto oli 43 miljoonaa markkaa, edellisenä vuonna 36 miljoonaa markkaa. Riski-, korko- ja kustannusliikkeen tulos oli yhteensä 71 miljoonaa markkaa, edellisenä vuonna 41 miljoonaa markkaa.

Poistot, yhteensä 11 miljoonaa markkaa, kirjattiin suunnitelman mukaisina. Poistoeron lisäys oli miljoona markkaa. Luottotappiovaraus muista saamisista tehtiin enimmäismäärän suuruisena.

Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset taseesta on jaettu laskennalliseen verovelkaan, vähemmistöosuuteen ja omaan pääomaan.

Konsernin voitto tilikaudelta oli 7 952 712,08 markkaa ja taseen loppusumma 2 792 121 551,09 markkaa.

KIINTEISTÖKANNAN ARVOT, TUOTOT JA TYHJILLÄN OLEVAT TILAT 31.12.1998

KIINTEISTÖKANTA, 1 000 mk

Käypä arvo	529 700
Kirjanpitoarvo ja lainat	520 415
Arvostusero	9 285

Kiinteistö- tyyppi	Käypäarvo 1 000 mk	Käypäarvo mk/m ²	Nettotuotto 1 000 mk	Nettotuotto %	Potentiaalinen nettotuotto *) %	Vuokrattava huoneistoala m ²	Tyhjyysaste %
Toimitilakiinteistöt							
Liike- ja toimisto- kiinteistöt							
- ulkopuolisille vuokratut	213 126	6 928	9 589	4,5	4,6	30 762	0,5
-omassa käytössä olevat **)	2 027	7 592	172	8,5	8,5	267	0,0
Hotellit	83 766	8 036	6 558	7,8	7,8	10 424	0,0
Yhteensä	298 919	7 211	16 319	5,5	5,5	41 453	0,4
Asuinkiinteistöt ***)	161 148	5 459	8 998	5,6	6,2	29 518	4,7
Muut kiinteistöt ja tilat							
Rakenteilla olevat ja kesken vuotta hankitut	69 633						
Yhteensä	69 633					8 269	
KIINTEISTÖKANTA	529 700					79 240	

*) Potentiaaliseen nettotuottoon on lisätty tyhjen tilojen laskennallinen
bruttovuokra, joka on keskimäärin

50 mk/m²/kk

***) Omassa käytössä olevien tilojen laskennallinen bruttovuokra on keskimäärin

70 mk/m²/kk

***) Asuinkiinteistöjen nettotuottoihin on lisätty valtion maksamaa korkotukea

1 325 000 mk

Toimitilakiinteistöjä oli keskimäärin tyhjänä vuoden aikana

0,8 %

RAHOITUSLASKELMA

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Varojen lähteet:				
Tulorahoitus				
Voitto ennen korkokuluja, satunnaiseriä, varauksia ja veroja	8 398	4 927	12 629	3 864
Oikaisuerät:				
Vastuvelan muutokset	158 494	409 639	158 494	409 639
Sijoitusten arvonalennukset ja arvonorotukset	13 336	9 691	5 404	7 650
Poistot	2 303	1 498	10 646	14 645
	182 532	425 755	187 173	435 798
Pääomarahaus				
Vähemmistöosuuden lisäys	-	-	-	5 551
Vapaaehtoiset varaukset	-	-	-5 125	-246
Oman pääoman lisäys	30 000	-	33 692	-4 779
	30 000	-	28 566	526
Varojen lähteet yhteensä	212 532	425 755	215 740	436 324
Varojen käyttö:				
Voitonjako				
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korot	3 166	3 060	3 166	3 060
Verot	1 237	516	1 510	516
	4 403	3 576	4 676	3 576
Sijoitukset				
Sijoitusten lisäys (netto)	217 820	430 080	217 709	417 720
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden lisäys (netto)	1 640	3 629	2 708	5 626
	219 460	433 709	220 417	423 346
Pääoman palautukset				
Vähemmistöosuuden vähennys			486	-
Varojen käyttö yhteensä	223 863	437 285	225 579	426 922
Liikepääoman vähennys/lisäys	-11 332	-11 530	-9 840	9 402
Liikepääoman muutos				
Saamisten muutos	12 380	-33 322	9 209	-32 761
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	20 012	-1 698	20 149	-1 401
Siirtosaamisten muutos	-36 333	30 611	-36 112	30 611
Jälleenvakuutuslallettevelkojen muutos	-103	33	-103	33
Velkojen muutos	-699	-10 953	4 207	9 132
Siirtovelkojen muutos	-6 589	3 799	-7 190	3 788
Liikepääoman vähennys/lisäys	-11 332	-11 530	-9 840	9 402

TULOSLASKELMA

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Vakuutustekninen laskelma:				
Vakuutusmaksutulo				
Vakuutusmaksutulo	*1	208 757	488 906	208 757
Jälleenvakuuttajien osuus		-7 459	-8 110	-7 459
		201 297	480 796	201 297
Sijoitustoiminnan tuotot	4	246 320	166 848	258 024
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	2	-189 034	-179 496	-189 034
Jälleenvakuuttajien osuus		4 166	4 049	4 166
		-184 868	-175 447	-184 868
Korvausvastuun muutos		-77 866	-310 522	-77 866
Jälleenvakuuttajien osuus		150	283	150
		-77 716	-310 239	-77 716
		-262 584	-485 686	-262 584
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-81 421	-100 474	-81 421
Jälleenvakuuttajien osuus		643	1 074	643
		-80 778	-99 400	-80 778
Liikekulut	3	-29 685	-24 395	-29 685
Sijoitustoiminnan kulut	4	-68 928	-36 068	-76 401
Muut vakuutustekniset kulut		-49	-56	-49
Vakuutustekninen tulos		5 593	2 039	9 825
Muu kuin vakuutustekninen laskelma:				
Muut tuotot				
Konsernireservin vähennys		-	-	9 251
Muut tuotot		-	85	-
		-	85	9 336
Muut kulut				
Konserniliikkeen poisto		-	-	-1 998
Muut kulut		-361	-256	-362
		-361	-256	-362
Välittömät verot varsinaisesta toiminnasta				
Tilikauden verot		-1 282	-515	-1 282
Aikaisempien tilikausien verot		45	-1	45
Laskennallisen verovelan muutos			-273	-
		-1 237	-516	-1 510
Voitto varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen		3 995	1 352	7 953
Voitto satunnaiserien jälkeen		3 995	1 352	7 953
Poistoeron lisäys		-910	-1 068	-
Vapaaehtoisten varausten vähennys		76	986	-
		-834	-82	-1 308
Tilikauden voitto/tappio ennen vähemmistöosuutta		3 161	1 270	7 953
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta				0
Tilikauden voitto/Konsernin tilikauden voitto/tappio		3 161	1 270	7 953
				-1 025

*Viittaus liitetiedon numeroon

TULOSLASKELMAN LIITTEET

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
1 Vakuutusmaksutulo				
Ensivakuutus				
Henkivakuutus				
Yksilöllinen henkivakuutus	30 341	1 326	30 341	1 326
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	6 570	7 109	6 570	7 109
Muu ryhmähenkivakuutus	25 185	24 295	25 185	24 295
Kapitalisaatiosopimukset	2 450	89 100	2 450	89 100
	64 545	121 830	64 545	121 830
Eläkevakuutus				
Yksilöllinen eläkevakuutus	51 251	31 036	51 251	31 036
Vapaamuotoinen työeläkevakuutus	92 977	336 066	92 977	336 066
	144 229	367 102	144 229	367 102
Kokonaisvakuutusmaksutulo	208 774	488 932	208 774	488 932
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	-17	-26	-17	-26
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	208 757	488 906	208 757	488 906
Vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta				
Jatkuvat vakuutusmaksut	181 618	243 432	181 618	243 432
Kertamaksut	27 156	245 500	27 156	245 500
	208 774	488 932	208 774	488 932
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	208 774	488 932	208 774	488 932

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
1.1 Henkivakuutuksen hyvitysten ja alennusten vaikutus tulokseen				
Hyvitykset				
Henkivakuutus				
Yksilöllinen henkivakuutus	123	21	123	21
Muu ryhmähenkivakuutus	556	1 038	556	1 038
Kapitalisaatiosopimukset	1 509	1 090	1 509	1 090
	2 188	2 149	2 189	2 149
Eläkevakuutus				
Yksilöllinen eläkevakuutus	1 131	479	1 131	479
Vapaamuotoinen työeläkevakuutus	27 353	31 338	27 353	31 338
	28 485	31 817	28 485	31 817
	30 673	33 966	30 673	33 966
2 Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta				
Ensivakuutus				
Henkivakuutus	12 062	18 722	12 062	18 722
Takaisinostot	305	-	305	-
	12 368	18 722	12 368	18 722
Eläkevakuutus				
Takaisinostot	172 023	158 150	172 023	158 150
	476	2 624	476	2 624
	172 500	160 774	172 500	160 774
	184 867	179 496	184 867	179 496
Jälleenvakuutus				
	4 166	-	4 166	-
Maksetut korvaukset yhteensä	189 034	179 496	189 034	179 496

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
3 Liikekulerittelyt				
3.1 Kokonaisliikekulut toiminnoittain				
Maksetut korvaukset	1 807	2 210	1 807	2 210
Liikekulut	29 685	24 395	29 685	24 395
Sijoitustoiminnan kulut	5 467	5 549	14 938	1 483
Muut kulut	361	256	362	2 253
Yhteensä	37 321	32 410	46 792	30 341
3.2 Toimintokohtaiset poistot				
Maksetut korvaukset	1	1	1	1
Liikekulut	926	158	926	158
Sijoitustoiminnan kulut	48	11	762	11
Muut kulut, liikearvon poisto	-	-	-	1 997
Yhteensä	975	170	1 689	2 167
3.3 Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	14 669	14 556	14 830	14 806
Luontoisetujen raha-arvo	646	588	646	588
Eläkekulut	2 362	2 647	2 400	2 674
Muut henkilösivukulut	1 579	1 377	1 565	1 429
Yhteensä	19 256	19 167	19 441	19 497
josta hallitukselle, hallintoneuvostolle ja toimitusjohtajalle suoritettava määrä	400	232	400	232
3.4 Tuloslaskelman erä liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	867	711	867	711
Muut vakuutusten hankintamenot	12 479	11 661	12 479	11 661
	13 346	12 371	13 346	12 371
Vakuutusten hoitokulut	9 472	6 072	9 472	6 072
Hallintokulut	7 625	6 558	7 625	6 558
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot	-758	-606	-758	-606
Yhteensä	29 685	24 395	29 685	24 395

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
4 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely				
Sijoitustoiminnan tuotot:				
Tuotot sijoituksista konserniyrityksiin				
Korkotuotot	375	50	271	50
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Konserniyritykset				
Korkotuotot	6 961	6 245	2 977	3 018
Muut tuotot	35	30	35	235
	6 996	6 275	3 012	3 253
Muut yritykset				
Korkotuotot	42	-	42	3
Muut tuotot	39 254	29 301	44 386	37 187
	39 295	29 301	44 428	37 190
	46 292	35 576	47 440	40 443
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	5 548	2 116	5 548	2 116
Korkotuotot	171 068	122 682	171 152	122 682
Muut tuotot	1 228	1 329	1 402	1 329
	177 844	126 127	178 102	126 127
Yhteensä	224 510	161 753	225 813	166 620
Palautuneet arvonalennukset	1 583	47	9 705	11 087
Myyntivoitot	20 226	5 048	22 506	5 048
Yhteensä	246 320	166 848	258 024	182 755
Sijoitustoiminnan kulut:				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Konserniyritykset	-17 461	-10 236	-6 297	-7 114
Muut yritykset	-9 076	-8 750	-19 222	-15 026
	-26 536	-18 986	-25 519	-22 140
Kulut muista sijoituksista	-3 462	-945	-3 462	-944
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Konserniyritykset	-3 309	-3 203	-3 309	-4 231
Muut yritykset	-220	-301	-892	-194
	-3 530	-3 504	-4 201	-4 425
Yhteensä	-33 528	-23 435	-33 182	-27 509
Arvonalennukset ja poistot				
Arvonalennukset	-14 920	-9 737	-15 109	-18 737
Rakennusten suunnitelmapoistot	-1 329	-1 327	-8 957	-12 478
	-16 249	-11 064	-24 066	-31 215
Myyntitappiot	-19 152	-1 569	-19 152	-1 569
Yhteensä	-68 928	-36 068	-76 401	-60 293
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	177 392	130 780	181 624	122 462
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	177 392	130 780	181 624	122 462
Osinkotuottoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	1 362	507	1 362	507

TASE

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
VASTAAVAA	1998	1997	1998	1997
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	9	4 851	4 851	4 181
Sijoitukset	5			
Kiinteistösijoitukset	6			
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		389 478	406 823	472 364
Lainasaamiset konserniyrityksiltä		110 227	92 619	38 400
		499 704	499 442	510 764
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	7	288 593	114 360	288 689
Rahoitusmarkkinavälineet		1 805 811	1 760 132	1 805 811
Kiinnelainasaamiset		3 186	17 185	3 186
Muut lainasaamiset	8	3 449	13 283	13 283
Talletukset		52 644	44 714	52 644
Muut sijoitukset		-	1 116	-
		2 153 683	1 950 790	2 153 780
		2 653 387	2 450 232	2 664 544
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta		10 120	3 041	10 120
Muut saamiset	12	11 804	6 504	10 698
		21 925	9 545	20 818
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Kalusto	9	10	14	363
Rahat ja pankkisaamiset		30 536	10 524	30 969
		30 546	10 538	31 332
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat		56 612	88 108	56 664
Muut siirtosaamiset		13 742	18 580	13 912
		70 355	106 688	70 576
		2 781 064	2 581 184	2 792 122
				2 594 509

TASE

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
VASTATTAVAA	1998	1997	1998	1997
Oma pääoma	10			
Sidottu				
Osakepääoma	37 300	32 300	37 300	32 300
Vararahasto	41 180	16 180	41 180	16 180
Arvonkorotusrahasto	-	-	1 478	1 478
	78 480	48 480	79 958	49 958
Vapaa				
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	-	-	3 690	-
Edellisten tilikausien voitto	31 655	30 385	13 127	14 150
Tilikauden voitto/tappio	3 161	1 270	7 953	-1 025
	34 816	31 655	24 770	13 125
	113 296	80 135	104 727	63 083
Vähemmistöosuus	-	-	5 068	5 555
Varaukset	11			
Kertynyt poistoero	3 807	2 898	-	2 984
Vapaaehtoiset varaukset	1 171	1 247	-	2 141
	4 978	4 145	-	5 125
Pääomalainat	30 000	30 000	30 000	30 000
Vakuutustekninen vastuovelka				
Vakuutusmaksuvastuu	862 691	781 269	862 691	781 269
Jälleenvakuuttajien osuus	-3 958	-3 315	-3 958	-3 315
	858 733	777 954	858 733	777 954
Korvausvastuu	1 740 700	1 662 833	1 740 700	1 662 833
Jälleenvakuuttajien osuus	-900	-750	-900	-750
	1 739 799	1 662 083	1 739 799	1 662 083
	2 598 532	2 440 037	2 598 532	2 440 037
Jälleenvakuutustallettevelat	823	720	823	720
Velat	12			
Jälleenvakuutustoiminnasta	715	685	715	685
Laskennallinen verovelka			1 708	-
Lainat rahoituslaitoksilta	5 487	5 487	5 797	5 487
Muut velat	11 638	10 970	28 181	34 436
	17 840	17 142	36 401	40 609
Saadut ennakot ja siirtovelat	15 594	9 005	16 569	9 380
	2 781 064	2 581 184	2 792 122	2 594 509

TASEEN LIITTEET

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
5 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
Sijoitukset 31.12.1998						
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösjoitukset						
Kiinteistöt	54 023	54 023	57 611	309 986	309 986	341 903
Konserniyhtiöosakkeet	289 248	289 248	292 154	116 171	116 171	116 253
Muut kiinteistöosakkeet	46 207	46 207	48 999	46 207	46 207	48 999
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	110 227	110 227	110 227	38 400	38 400	38 400
	<u>499 704</u>	<u>499 704</u>	<u>508 991</u>	<u>510 764</u>	<u>510 764</u>	<u>545 555</u>
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	288 593	288 593	361 423	288 689	288 689	361 443
Rahoitusmarkkinavälineet	1 805 811	1 805 811	1 930 574	1 805 811	1 805 811	1 930 574
Kiinnelainasaamiset	3 186	3 186	3 186	3 186	3 186	3 186
Muut lainasaamiset	3 449	3 449	3 449	3 450	3 450	3 450
Talletukset	52 644	52 644	52 644	52 644	52 644	52 644
Muut sijoitukset	-	-	-	-	-	-
	<u>2 153 683</u>	<u>2 153 683</u>	<u>2 351 276</u>	<u>2 153 780</u>	<u>2 153 780</u>	<u>2 351 296</u>
	2 653 387	2 653 387	2 860 266	2 664 544	2 664 544	2 896 851
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta (+/-)	<u>-39 549</u>			<u>-39 549</u>		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		-			-	
Muita arvonkorotuksia		<u>-</u>			<u>-</u>	
		<u>-</u>			<u>-</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>206 879</u>			<u>232 308</u>

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
5 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero						
Sijoitukset 31.12.1997						
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	55 351	55 351	57 611	312 270	312 270	336 493
Konserniyhtiöosakkeet	308 160	308 160	310 425	116 171	116 171	116 171
Muut kiinteistöosakkeet	43 312	43 312	43 242	43 312	43 312	43 242
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	92 620	92 620	92 620	38 400	38 400	38 400
	<u>499 443</u>	<u>499 443</u>	<u>503 898</u>	<u>510 153</u>	<u>510 153</u>	<u>534 306</u>
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	114 359	114 359	147 261	114 456	114 456	147 357
Rahoitusmarkkinavälineet	1 760 132	1 760 132	1 870 005	1 760 132	1 760 132	1 870 005
Kiinnelainasaamiset	17 185	17 185	17 185	17 185	17 185	17 185
Muut lainasaamiset	13 283	13 283	13 283	13 283	13 283	13 284
Talletukset	44 714	44 714	44 714	44 714	44 714	44 714
Muut sijoitukset	1 116	1 116	1 116	1 273	1 273	1 273
	<u>1 950 789</u>	<u>1 950 789</u>	<u>2 093 564</u>	<u>1 951 043</u>	<u>1 951 043</u>	<u>2 093 818</u>
	2 450 232	2 450 232	2 597 462	2 461 196	2 461 196	2 628 124
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta (+/-)	<u>-37 607</u>			<u>-37 607</u>		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		-			-	
Muita arvonkorotuksia		<u>-</u>			<u>1 500</u>	
		<u>-</u>			<u>1 500</u>	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>147 230</u>			<u>166 928</u>

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
6 Kiinteistösijoitusten muutokset						
31.12.1998						
	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Lainasaa- miset konserni- yrityksiltä	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Lainasaa- miset konserni- yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	59 380	382 686	92 619	331 127	203 996	38 400
Lisäykset	-	2 775	18 000	15 771	1 989	-
Vähennykset	-	-12 542	-393	-9 061	-4 730	-
Siirrot	-	-	-	-	2 688	-
Hankintameno 31.12.	59 380	372 919	110 227	337 837	203 943	38 400
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonlennukset 1.1.	-4 029	-31 214	-	-54 261	-9 109	-
Suunnitelmapoistot/ arvonlennukset ja palautuneet arvonlennukset	-1 329	-6 250	-	-7 391	-	-
Vähennykset	-	-	-	-	1 345	-
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonlennukset 31.12.	-5 357	-37 464	-	-61 652	-7 764	-
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen/ arvonlennusten jälkeen 31.12.	54 023	335 455	110 227	276 184	196 180	38 400
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-2 898	-	-	-2 984	-	-
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-910	-	-	-928	-	-
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	-3 807	-	-	-3 911	-	-
Rakennusten arvo kokonais- poistojen jälkeen 31.12.	50 215	-	-	272 273	-	-

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
6 Kiinteistösijoitusten muutokset						
31.12.1997						
	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Lainasaa- miset konserni- yrityksiltä	Rakennukset	Maa- ja vesi- alueet sekä kiinteistö- osakkeet	Lainasaa- miset konserni- yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	58 555	283 458	67 331	226 110	172 482	41 346
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-	-	-	17 798	-27 484	-2 946
Lisäykset	825	104 389	25 681	87 219	64 159	-
Vähennykset	-	-5 161	-393	-	-5 161	-
Hankintameno 31.12.	59 380	382 686	92 619	331 127	203 996	38 400
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonalemmukset 1.1.	-2 702	-24 964	-	-13 749	-12 077	-
Siirrot	-	-	-	505	4 313	-
Suunnitelmapoistot/ arvonalemmukset ja palautuneet arvonalemmukset	-1 327	-6 250	-	-41 017	-1 345	-
Kertyneet suunnitelmapoistot/ arvonalemmukset 31.12.	-4 029	-31 214	-	-54 261	-9 109	-
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen/ arvonalemmusten jälkeen 31.12.	55 351	351 472	92 619	276 866	194 887	38 400
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-1 830			-1 830		
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-1 068			-1 154		
Kokonaispoistojen ja suunnitelma- poistojen kertynyt erotus 31.12.	-2 898			-2 984		
Rakennusten arvo kokonais- poistojen jälkeen 31.12.	<u>52 454</u>			<u>273 882</u>		

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet				
Jäljellä oleva hankintameno	1 636	1 636	1 636	1 636
Kirjanpitoarvo	1 636	1 636	1 636	1 636
Käypä arvo	2 027	1 653	2 027	1 653
Konserniyritykset				
Yritysten lukumäärä	20	20		
Tilikauden tappio yhteensä	-1 113	-144		
Yritysten oma pääoma yhteensä	120 602	123 120		

7. SUURIMMAT OSAKEOMISTUKSET

Muut sijoitukset	Emo			Konserni		
	Kpl	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Kpl	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Osakkeet ja osuudet		1000 mk	1000 mk		1000 mk	1000 mk
		31.12.1998	31.12.1998		31.12.1998	31.12.1998
Orion Oyj	149 500	16 166	18 196	149 500	16 166	18 196
Huhtamäki Oyj	87 800	13 837	16 968	87 800	13 837	16 968
Kesko Oyj	205 200	14 360	15 595	205 200	14 360	15 595
JOT Automation Oyj	64 800	807	13 673	64 800	807	13 673
Instrumentarium Oyj	59 110	10 588	12 339	59 110	10 588	12 339
Tamro Oyj	492 977	10 823	10 845	492 977	10 823	10 845
Valmet Oyj	144 900	9 304	9 853	144 900	9 304	9 853
Munters Ab	222 000	8 921	9 739	222 000	8 921	9 739
Cultor Oyj	186 750	7 626	9 711	186 750	7 626	9 711
Sonera Oyj	104 500	4 703	9 405	104 500	4 703	9 405
Novo Group Oyj	44 640	5 648	9 107	44 640	5 648	9 107
Kemira Oyj	226 000	7 515	8 249	226 000	7 515	8 249
Lassila & Tikanoja Oyj	65 400	5 759	8 175	65 400	5 759	8 175
Nokia Oyj	13 000	2 449	8 060	13 000	2 449	8 060
Asko Oyj	86 100	6 918	7 465	86 100	6 918	7 465
Bayer Ag	35 000	6 807	7 427	35 000	6 807	7 427
Metsä-Serla Oyj	171 000	6 360	7 102	171 000	6 360	7 102
Mc Donald's Corp.	18 000	4 668	7 046	18 000	4 668	7 046
Astra Ab	65 000	5 167	6 742	65 000	5 167	6 742
Novo Nordisk Ab	10 000	5 820	6 705	10 000	5 820	6 705
Schibsted ASA	104 000	5 830	6 691	104 000	5 830	6 691
Nokian Renkaat Oyj	40 000	3 868	6 600	40 000	3 868	6 600
Fortum Oyj	172 021	3 996	5 333	172 021	3 996	5 333
Kone Oyj	9 000	3 952	5 310	9 000	3 952	5 310
Tamfelt Oyj	39 633	3 976	4 951	39 633	3 976	4 951
Muut		112 724	130 137		112 820	130 157
Yhteensä		288 593	361 423		288 689	361 443

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
8 Muut sijoitukset				
Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltynä				
Pankkitakaus	1 503	11 017	1 503	11 017
Muu vakuus	1 946	2 267	1 946	2 267
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	3 449	13 283	3 449	13 283

9 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

31.12.1998	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 483	349	4 832	4 483	349	4 832
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-67	-	-67	-67	-	-67
Hankinnat	1 640	-	1 640	1 640	1 067	2 707
Hankintameno 31.12.	6 057	349	6 406	6 057	1 417	7 473
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-302	-335	-637	-302	-335	-637
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	67	-	67	67	-	67
Suunnitelmapoistot	-970	-4	-974	-970	-718	-1 689
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-1 205	-339	-1 545	-1 205	-1 054	-2 259
Hankintameno suunnitelmapoistojen jälkeen 31.12.	4 851	10	4 861	4 851	363	5 214
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	4 851	10	4 861	4 851	363	5 214

1 000 mk	Emoyhtiö			Konserni		
9 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset						
31.12.1997						
	Aineettomat oikeudet ja pitkävai- kutteiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineettomat oikeudet ja pitkävai- kutteiset menot	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 109	349	1 458	1 109	349	1 458
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-256	-	-256	-256	-	-256
Hankinnat	3 630	-	3 630	3 630	-	3 630
Hankintameno 31.12.	4 483	349	4 832	4 483	349	4 832
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-393	-329	-722	-393	-329	-722
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	256	-	256	256	-	256
Suunnitelmapoistot	-165	-6	-171	-165	-6	-170
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	-302	-335	-637	-302	-335	-637
Hankintameno suunnitelmapoistojen jälkeen 31.12.	4 181	14	4 195	4 181	14	4 195
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	4 181	14	4 195	4 181	14	4 195

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
10 Oman pääoman muutokset				
Sidottu				
Osakepääoma 1.1.	32 300	32 300	32 300	32 300
Lisäykset	5 000	-	5 000	-
Osakepääoma 31.12.	37 300	32 300	37 300	32 300
Vararahasto 1.1.	16 180	16 180	16 180	16 180
Lisäykset	25 000	-	25 000	-
Vararahasto 31.12.	41 180	16 180	41 180	16 180
Arvonkorotusrahasto 1.1.	-	-	1 478	1 000
Lisäykset	-	-	-	478
Arvonkorotusrahasto 31.12.	-	-	1 478	1 478
	78 480	48 480	79 958	49 958
Vapaa				
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus 1.1.			-	-
Lisäykset			3 690	-
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus 31.12.			3 690	-
Edellisten tilikausien voitto	30 385	22 817	14 151	21 083
Siirretty edellisen tilikauden voitosta	1 270	7 568	-1 025	-1 676
Kohdistettu	-	-	1	-5 256
	31 655	30 385	13 127	14 151
Edellisen tilikauden voitto	1 270	7 568	-	-
Siirretty voittovaroihin	-1 270	-7 568	-	-
	0	0	-	-
Tilikauden voitto/tappio	3 161	1 270	7 953	-1 025
	34 816	31 655	24 770	13 125
	113 296	80 135	104 727	63 083

Arvonkorotusrahaston erittely

Arvonkorotusrahasto 1.1.	-	-	1 478	1 000
Lisäykset	-	-	-	478
Arvonkorotusrahasto 31.12.	-	-	1 478	1 478
josta käyttöomaisuuteen liittyvää	-	-	1 478	1 478

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
11 Varaukset				
Kertynyt poistoero				
Poistoero 1.1.	2 898	1 830	2 984	1 830
Lisäykset	910	1 068	928	1 154
Poistoero 31.12.	3 807	2 898	3 911	2 984
Vapaaehtoiset varaukset				
Luottotappiovaraus 1.1.	1 247	1 099	1 247	1 099
Lisäykset	-	148	-	148
Vähennykset	-76	-	-76	-
Luottotappiovaraus 31.12.	1 171	1 247	1 171	1 247
Asuintalovaraus 1.1.			895	-
Lisäykset			182	895
Vähennykset			-59	-
Asuintalovaraus 31.12.			1 017	895
Siirtymävaraus 1.1.	-	1 134	-	1 134
Vähennykset	-	-1 134	-	-1 134
Siirtymävaraus 31.12.	-	0	-	0
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä 31.12.	1 171	1 247	2 188	1 247
Varaukset yhteensä	4 978	4 145	6 099	5 125
Jaettu				
Omaan pääomaan			4 391	-
Laskennalliseen verovelkaan			1 708	-
			0	5 125
Poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista laskettu verovelka				
Verokanta	28 %	28%	28 %	28%

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
12. Saamiset ja velat konserni- ja osakkuusyrietykset				
12.1 Saamisten erittely				
Saamiset konserniyrietyksiltä				
Muut saamiset	8 994	4 433		
12.2 Velkojen erittely				
Velat konserniyrietyksille				
Lainat rahoituslaitoksilta	5 487	5 487		
Muut velat	1 700	-		
13. Vastuut				
Kiinteistökiinnitykset				
Muiden velkojen vakuudeksi	-	-	22 250	-
Kiinnityksiä vastaavat lainat	-	-	18 910	-
Muut vastuusitoumukset				
Merkintäsitoumukset	25 558	-	25 559	-
14. Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuusta vähennetyt aktivoidut hankintamenot (ns zillmerointi)				
Henkivakuutus	84	119	84	119
Eläkevakuutus	1 368	1 925	1 368	1 925
15. Johdon lainat				
Yhtiö ei ole antanut mainittuja rahalainoja..				
16. Johdon eläkesitoumukset				
Yhtiön johdolle sekä yhtiöön työsuhteessa oleville hallituksen jäsenille on eläkeiäksi sovittu 60-63 vuotta.				

VAKAVARAISUUSTUNNUSLUVUT

1 000 mk	Emoyhtiö		Konserni	
	1998	1997	1998	1997
Toimintapääoma				
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	113 296	80 135	104 727	63 083
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	4 978	4 145	-	5 125
Laskennallinen verovelka	-	-	1 708	-
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	206 879	147 230	232 308	166 928
Pääomalainat	30 000	24 000	30 000	24 000
Kuluksi merkitsemättömät vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet (-)	-4 851	-4 181	-4 851	-4 181
	350 303	251 328	363 562	254 955
Vakuutusyhtiölain 11 luvun 4 §:n toimintapääomavaatimus	107 562	101 409	107 562	101 409
Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuovelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	38 793	35 708	38 793	35 708
Toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuovelkaan vähennettynä tasoitusmäärällä (ja 75 %:lla sijoitusidonnaisten vakuutusten vastuuvasta) (%)				
- vuodelta 1998	15,2		15,9	
- vuodelta 1997	11,9		12,3	
- vuodelta 1996	14,5		14,5	
- vuodelta 1995	12,7		12,7	
- vuodelta 1994	9,5			

EHDOTUS VOITON KÄYTTÄMISESTÄ

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitto 3 160 831,06 mk siirretään voittovaroihin.

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma	37 300 000,00	
Vararahasto	<u>41 180 000,00</u>	78 480 000,00
Vapaa oma pääoma		
Edellisten tilikausien voitto		<u>34 816 178,76</u>
		<u>113 296 178,76</u>

Espoo 7. päivänä huhtikuuta 1999

Asmo Kalpala

Pertti Heikkala

Juhani Heiskanen

Pentti Koskinen

Jari Saine

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Yritysten Henkivakuutus Oy:n Tapiolan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1998. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

KHT Mauno Tervo on suorittanut valvontatilintarkastuksen, josta on annettu erillinen 13. huhtikuuta 1999 päivätty kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on

olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain ja vakuutusyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka emoyhtiön osalta osoittaa voittoa 3 160 831,06 markkaa, on laadittu kirjanpitolaista tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaista tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys voiton käsittelystä on lainmukainen.

Espoossa 21. päivänä huhtikuuta 1999

Mauno Tervo
KHT

SVH PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
Ulla Holmström
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

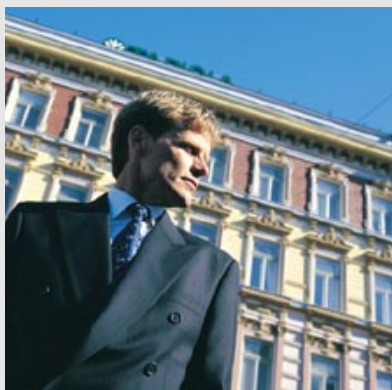
Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitalinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 1998 hallintoneuvosto

ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitalinpäätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 22. 4. 1999

Kari Neilimo
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

TAPIOLA-YHTIÖT

YHTEISKUNNALLINEN TULONJAKO

	1998		1997	
	Mmk	%	Mmk	%
TUOTOT VAKUUTUSTOIMINNASTA Vakuutuksenottajien maksamat vakuutus- maksut vähennettynä edelleen valtiolle tilitetyillä siirtotuloilla	7 000,2	74,4	6 421,6	75,9
JÄLLEENVAKUUTTAJIEN OSUUS KORVAUKSISTA	35,7	0,4	59,6	0,7
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT	2 354,9	25,0	1 968,9	23,3
MUUT TUOTOT	12,9	0,1	15,5	0,2
KOKONAISTUOTOT	9 403,7	100,0	8 465,6	100,0
KORVAUSKULUT Vakuutussopimuksien perusteella maksetut korvaukset ja eläkkeet sekä vastaisuudessa maksettaviin korvauksiin ja eläkkeisiin varattu määrä	7 032,0	74,8	6 638,1	78,4
JÄLLEENVAKUUTTAJIEN OSUUS VAKUUTUSMAKSUISTA	60,1	0,6	59,9	0,7
HENKILÖSTÖ Henkilökunnalle maksetut palkat ja palkkiot sekä sosiaaliturvan aiheuttamat kulut	293,7	3,1	269,4	3,2
MUUT LIIKEKULUT = HANKKIJAT	394,5	4,2	244,4	2,9
YHTEISKUNTA Välittömät ja välilliset verot sekä siirtotulot	1 346,9	14,3	1 260,1	14,9
TAPIOLA-YHTIÖT	276,5	2,9	-8,9	-0,1
OSAKKEENOMISTAJAT	0,0	0,0	2,6	0,0
TULONJAKAUTUMINEN	9 403,7	100,0	8 465,6	100,0

Vakuutusyhtiön toiminnan vaikutuksia yhteiskunnan kannalta voidaan kuvata yhteiskunnallisen tulonjaon avulla. Laskelma kertoo mistä eristä vakuutusyhtiöiden kokonaistuotot ovat muodostuneet ja miten ne ovat jakautuneet eri sidosryhmien kesken.

KEHITTYVÄ JA MOTIVOITUNUT HENKILÖSTÖ ON AVAIN MENESTYKSEEN

Kansainvälistyminen, tieto- ja viestintätekniikan eteneminen ja kiristynyt kilpailu asettavat yhä suurempia vaatimuksia henkilöstön osaamiselle. Samanlaisesti väestörakenteen kehitys ja henkilöstön ikääntyminen muuttavat henkilöstöpolitiikan painopistettä. Henkilöstön kehittymistä ja työssä jaksamista tukevat toimenpiteet ovat nousseet merkittäväan asemaan, ja toisaalta osaavien ihmisten saaminen ja heidän innostamisensa vaativat jatkossa kehittämään erityisesti johtamista ja kannustinjärjestelmiä.

OSAAMISEN LISÄÄMISEEN PANOSTETAAN

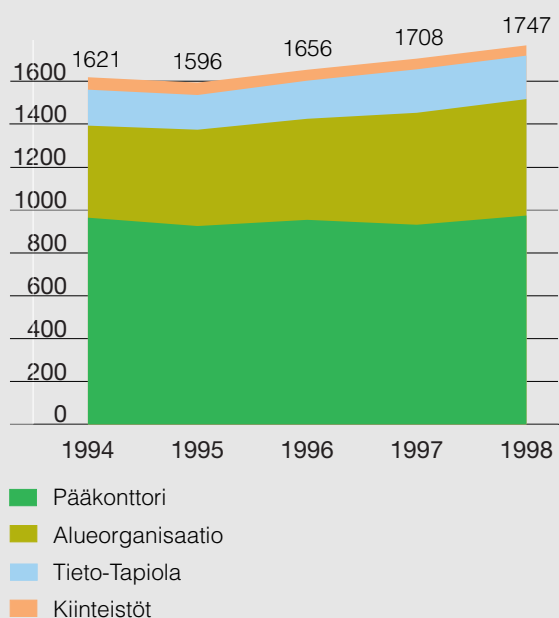
Tapiolan arvojen ja strategian pohjalta laadittu uusi osaamisen kehittämismalli, Tapiola 2001 Moniosaaja-valmennus, käynnistettiin vuonna 1998. Ohjelmassa määriteltiin yhteiset, yhtiöryhmätasoiset osaamisalueet:

- asiakasosaaminen
- tuloksetekokyky
- muutosvalmius
- yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot
- tietotekniikan hyödyntäminen
- ammatillinen osaaminen
- johtamistaidot

Yhtiöryhmätasoiset osaamisalueet purettiin yksikkö-, osasto- ja tehtäväkohtaisiin osa-alueisiin ja osaamisprofiileihin, joiden avulla kehityskeskusteluissa määritellään koko henkilöstön osaamistarpeet.

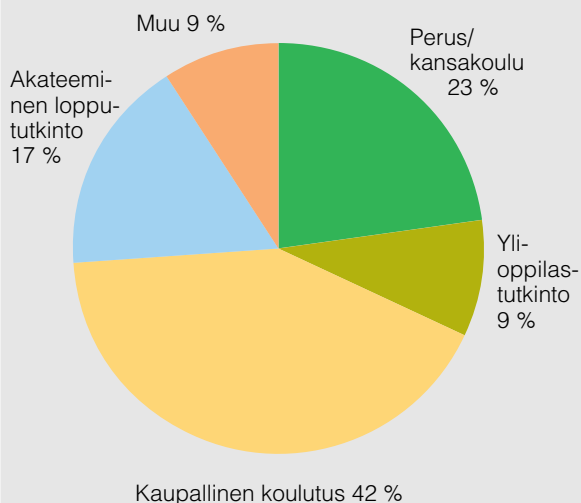
Prosessin yhteydessä kartoitettiin myös esimiesten kehitystarpeet, joiden pohjalta rakennetaan heille sopiva valmennusohjelma. Ensi vaiheessa esimiehet valmennettiin käymään Moniosaaja 2001-kehityskeskusteluja.

Tapiola-yhtiöiden henkilöstömäärä

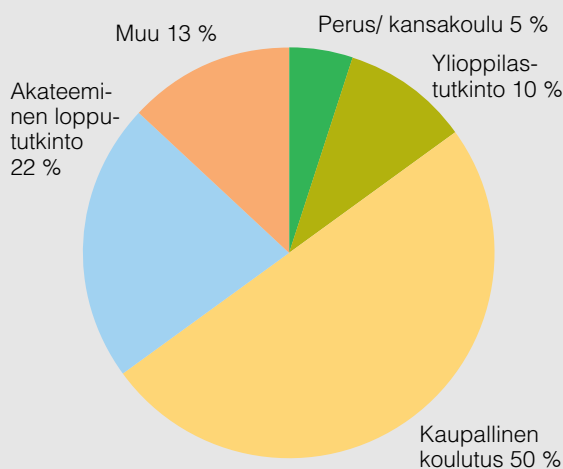

Kuvan henkilöstömäärät on laskettu vähentämällä vuoden lopun vakinaisten ja määräaikaisten yhteenlasketusta määrästä pitkäaikaisella lomalla olevat. Koko Tapiolan henkilöstön keskilukumäärä 1998 oli 1747.

Koulutusjakauma Tapiolassa

Koulutusjakauma vuonna 1998 Tapiolaan tulleilla

Tietotekniikkaosaamisen parantamiseen sekä asiakaspalvelu- ja yritysosaamiseen panostettiin vahvasti. Tapiolalaisia on kannustettu ja tuettu myös omaehtoiseen opiskeluun. Ammattitaidon parantamiseksi ja peruskoulutustason nostamiseksi on hyödynnetty yhdessä Markkinointi-Instituutin kanssa rakennettuja tutkintoja sekä vakuutusalan yhteisiä tutkintoja.

TYÖHYVINVOINNIN EDISTÄMINEN KÄYNNISTYI

Tapiolan oman työhyvinvointia edistävän ohjelman Tapiolan Vireen tavoitteena on edistää työssä jaksamista. Henkilöstön hyvinvoinnista ja työkyvystä huolehtiminen nostaa merkittävästi tuottavuutta ja vähentää sairastavuutta sekä ennenaikaista eläkkeelle jäämistä. Tapiolassa työhyvinvointia edistävä toiminta on olennainen osa johtamisjärjestelmää ja koskee koko henkilöstöä.

Tapiolan Vireen ensimmäisenä varsinaisena toimintavuonna 1998 kaikki yksiköt tekivät Vire-suunnitelman. Toiminta käynnistyi yksikkökohtaisella informaatiolla ja kohdistui työyhteisöjen oman valinnan mukaan fyysisen kunnon kohottamiseen, työilmapiirin parantamiseen tai asenteiden ravisteluun. Henkilöstön jaksamisen edistäminen ja työkyvyn ylläpitäminen määriteltiin yhdeksi tärkeimmistä asioista, joista esimiehen tulee huolehtia. Enemmistö on lähtenyt liikkeelle fyysisen kunnon kohentamisesta, joka auttaa jaksamaan jatkuvaa uuden oppimista.

Lisäksi on perustettu erityisryhmiä, joissa motivoidaan ja kannustetaan pitkän työrupeaman tehneitä henkilöitä jaksamaan työuran loppuun saakka. Vuonna 1998 tällainen LisäVire-ryhmä muodostui myyntimiehistä. Vuoden aikana käytiin läpi oman työn sisältöä, arvioitiin johtamisen merkitystä, panostettiin psyykkisen ja fyysisen kunnon kohentamiseen ja kehitettiin osaamista. Tulokset ovat olleet erinomaisia, ja työn tuottavuus on noussut jopa odotettua enemmän.

LAADUN ARVIOINNISTA ON TULLUT TOIMINTATAPA

Tapiola on käyttänyt Suomen laatupalkinnon arviointiperusteita toimintansa kehittämisessä vuodesta 1996 lähtien. Itsearviointi tehdään vuosittain kevätkaudella ja parantamisalueet otetaan huomioon seuraavan

vuoden toiminnan suunnittelussa. Prosesseja ja yksiköiden toimintaa on kehitetty laatu- ja tuottavuusprosessin (LaTu) avulla vuodesta 1992 alkaen. Keskeisenä ajatuksena on ollut henkilöstön aktiivisen roolin lisääminen muutoksessa ja systemaattisessa työn kehittämisessä.

PALKITSEMINEN MOTIVOI TYÖN KEHITTÄMISEEN

Koko henkilöstöä koskeva tulospalkkaus on vakiinnut-
tanut paikkansa osaksi Tapiola-yhtiöiden johtamisjär-
jestelmää. Tulospalkkauksella pyritään kannustamaan
henkilöstöä osallistumaan oman työnsä kehittämiseen
ja lisäämään sitoutumista tavoitteisiin. Yksilön osaa-
misen ja aktiivisen osallistumisen arvostaminen joh-
taa koko henkilöstön voimavarojen käytön tehostu-
miseen. Tavoitteiden saavuttamisesta henkilöstöä pal-
kittiin vuonna 1998 tulospalkalla, joka oli maksimis-
saan 4,5 % vuosipalkasta.

Vuonna 1990 perustetun Tapiola-yhtiöiden voit-
topalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahaston tavoitteena
on ollut koko henkilöstön pitkävaikutteinen sitou-
tuminen Tapiolaan. Vuodesta 1991 alkaneet vuosit-
taiset voittopalkkiosirrot henkilöstörahastoon ovat
yhteensä noin 39 miljoonaa markkaa. Tämän lisäksi
vuodelta 1998 tuleva voittopalkkioerän varaus on 6,1
miljoonaa markkaa. Henkilöstörahaston sääntöjen mu-
kainen vuosittainen maksimimäärä on 3 % palkkasum-
masta. Hyvien tulosten mahdollistamat huomattavat
voittopalkkiomäärät ovat muiden henkilöstöetuuk-
sien lisäksi osaltaan parantaneet henkilöstön sitoutu-
mista Tapiola-yhtiöihin.

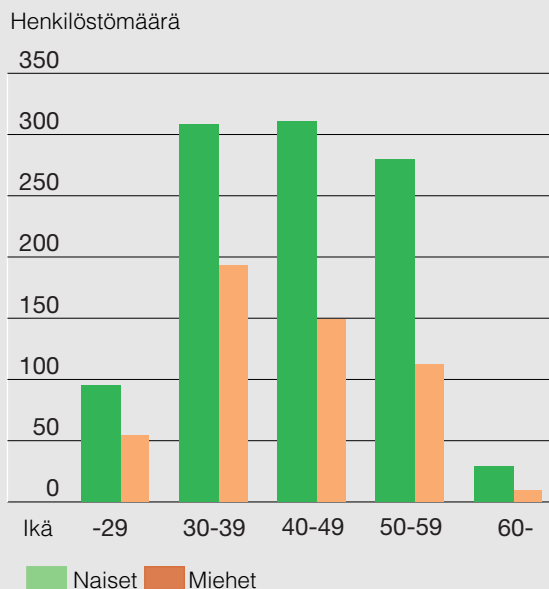
HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ KASVOI HIEMAN

Tapiola-yhtiöiden palveluksessa oli kertomusvuoden
aikana keskimäärin 1487 henkilöä, joka on 46 enem-
män kuin edellisenä vuonna.

Tieto-Tapiola Oy:n ja kiinteistöyhtiöiden palveluk-
sessa olevat mukaan lukien henkilöstön määrä oli kes-
kimäärin 1747, joka on 65 enemmän kuin vuonna
1997.

Henkilöstön bruttovaihtuvuus vuonna 1998 oli
5,5 % ja sisäinen liikkuvuus 6,7 %.

Tapiola-yhtiöiden henkilöstön ikäjakauma

TAPIOLA

HALLITSEE RISKINSÄ

Sosiaali- ja terveysministeriö edellyttää, että vakuutusyhtiö tiedottaa sidosryhmilleen, miten yhtiö on varautunut erilaisiin riskeihin. Vakuutustoiminnalle tyypillisten riskien ohella vaativat vuosituhannen vaihtuminen ja euron käyttöönotto erityistä varautumista.

Vakuutusyhtiöllä on toiminnassaan erilaisia riskejä. Ne voidaan ryhmitellä esimerkiksi seuraavasti:

- vakuutusriskit
- sijoitusriskit
- muut vakuutustaloudelliset riskit
- toimintaympäristöriskit
- toiminnalliset riskit

Näihin riskeihin Tapiola on varautunut riskipolitiikalla, jolla tarkoitetaan niitä periaatteita ja toimenpiteitä, joilla varmistetaan yhtiöryhmän toiminnan jatkuminen mahdollisimman häiriöttömästi.

Koska henki-, eläke- ja vahinkovakuutusyhtiöt eroavat toisistaan toimintojensa suhteen, myös eri riskit ja erityisesti niiden merkitykset yhtiön toiminnalle ovat näille yhtiötyypeille erilaiset. Siksi kullekin yhtiölle on luotu oma riskipolitiikka, jonka yhtiön hallitus on vahvistanut.

Vakuutusriskeillä tarkoitetaan sellaisia riskejä, jotka vaikuttavat vakuutusliikkeen tulokseen. Tällaisia riskejä ovat muun muassa korvausmenon heilahtelu, mihin syynä voi olla vahinkojen lukumäärän ja koon satunnaisheilahtelu, erilaiset katastrofit kuten esimerkiksi myrskyt, kuivat kesät, pitkät liukkaat talvet ja epidemiat, yksittäisten suurten riskien toteutuminen sekä virheet korvausvastuun arvioinnissa. Näitä riskejä esiintyy sekä vahinko- että henkivakuutuksessa, mutta vahinkovakuutuksessa näiden riskien merkitys on kuitenkin yleensä huomattavasti suurempi.

Vakuutusriskeihin Tapiola varautuu ennalta ehkäisevästi vahvistetulla merkintäpolitiikalla sekä ensiva-

kuutuksessa että tulevassa jälleenvakuutuksessa sekä vuosittain vahvistetulla jälleenvakuutusohjelmalla.

Tasointuvastuun avulla korvausmenon heilahtelu tasoitetaan eri tulosvuosien välillä.

Sijoituksiin liittyviä riskejä ovat muun muassa omaisuusarvojen ja sijoitustuottojen lasku, valuuttakurssiriski, likviditeettiriskit, vastapuoliriskit ja arvonnäyrityksen ongelmien aiheuttamat riskit. Vaikutus on suurempi lajeissa, joissa vakuutus sopimukset ovat pitkiä ja joissa sijoitustuotto on selkeästi maksutasoon vaikuttava tekijä. Näin on laita henki- ja eläkevakuutuksessa ja lakisäateisissä vahinkovakuutuslajeissa. Sijoitusriskit minimoidaan hajauttamalla sijoitukset ja mitoittamalla arvonnäyritysriskit yhtiön riskinkantokyvyn mukaan.

Muista vakuutusyhtiöitä uhkaavista vakuutustaloudellisista riskeistä, jotka kohdistuvat sekä vakuutus- että sijoitustoimintaan, voidaan mainita luottotappioriskit, liian korkeat liikekulut, verot ja voitonjako, inflaatio ja deflaatio.

Luottotappioriskeihin voidaan varautua ennaltaehkäisevästi vastuuvallinnalla ja vakuuspolitiikalla. Inflaatio- ja deflaatoriskeihin varaudutaan otamalla ne huomioon tariffi- ja sijoituspolitiikassa.

Vakuutus- ja sijoitusriskien lisäksi vakuutusyhtiöllä on toiminnassaan lukuisia muita riskejä. Esimerkkeinä voidaan mainita johdon virheet, epäonnistunut tuotekehittäminen, heikot tasoiset kontrollijärjestelmät, huono johdon raportointi jne. Näiden riskien toteutumisen seurauksia ei useimmiten kyetä mittaamaan, ja niihin ei voi eikä kannata taloudellisesti varautua. Tärkeintä on, että yhtiön johto, tilintarkastajat, tarkastusviranomaiset ja omistajat tiedostavat riskien olemassaolon ja niiden toteutumista pyritään välttämään hyvällä suunnittelulla ja tehokkaalla sisäisellä ja ulkoisella valvonnalla.

Riskien hallinta toimii vahvistetun riskipolitiikan avulla Tapiolassa seuraavasti. Suunnittelukierroksella, vuosisuunnittelun ja PTS-suunnittelun yhteydessä käydään riskipolitiikka läpi. Toimintaympäristön muutokset tai muut seikat voivat antaa aiheutta muut-
taa riskipolitiikkaa tai voivat aiheuttaa toimenpiteitä, joita riskienhallinta edellyttää.

Riskienhallinta jakautuu eri henkilöille organisaation mukaan. Riskienhallinnan valvonta on vastuu-
tettu muulle organisaatiyksikölle kuin toiminnasta vastaavalle. Valvontaan kuuluu ennakointi, hälyttä-
minen ja seuranta.

Vuosi 2000

Vuosituhanen vaihtumisesta aiheutuvat riskit ovat hyvä esimerkki sellaisista toimintaympäristöriskeistä, jotka voivat uhata vakuutusyhtiön toimintaa ja vaka-
varaisuutta. Vahinko-Tapiolassa on varauduttu vuosi 2000 -riskeihin rajoittamalla ja täsmentämällä niiden vakuutussuojaa mahdollisten kumulaatiovaikutusten
vuoksi. Vakuutusehtoihin on tehty muutoksia niissä vakuutuslajeissa, joissa vuosi 2000 -riskit ovat käytän-
nössä mahdollisia ja oleellisia.

Asiakkaita on informoitu vuosi 2000 -riskeistä ja kehoitettu aktiiviseen vahingontorjuntaan. Tapiolan jälleenvakuutussopimukset on tarkastettu vastaamaan
ensivakuutuksen vuosi 2000 -ohjeita.

Vahinko-Tapiolan korvauskulut voivat nousta huomattavasti normaalia suuremmiksi vuosi 2000 -vahin-
kojen vuoksi. Tämän takia Vahinko-Tapiola tekee vuoden 1999 lopussa ylimääräisen varauksen näitä vahin-
koja varten. Varmistaakseen sekä omien että ulkopuolelta ostettujen tietojärjestelmien ja laitteisto-
jensa häiriöttömän toiminnan vuosituhanen vaihteessa Tapiola käy läpi, tekee tarvittavat muutostyöt
ja testaa niiden toimivuuden. Suurin osa, noin 90%, vuonna 1996 aloitetusta työstä on jo tehty. Tämän
hetkinen kokonaistymääräarvio on noin 20 henkilötyövuotta. Tapiolassa on myös ryhdytty toimenpitei-
siin, joilla kiinteistöjen vuosikalenterein ja mikroprosessorein varustettuja laitteita kartoitetaan ja kunnos-
tetaan vuotta 2000 varten. Samalla on parannettu varsinakin rakennusautomaatiolaitteiden käyttäjäystäväl-
lisyyttä. Tavoitteena on saada työt valmiiksi kesäkuun 1999 loppuun mennessä.

Euro

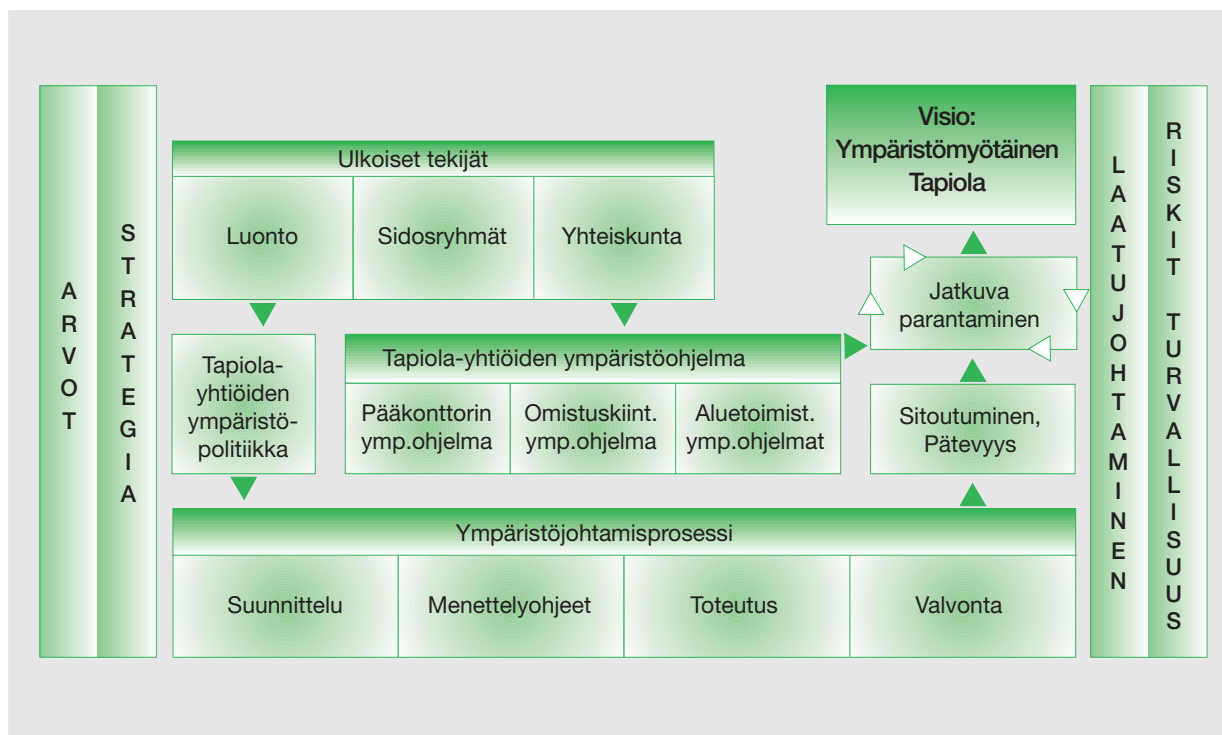
Tapiolan tietohallinnon johtoryhmä perusti syksyllä 1997 projektin, jonka tavoitteena on saattaa Tapiola-
yhtiöt euron käyttöön sekä varmistaa hallittu ja mahdollisimman häiriötön toiminta Tapiola-yhtiöissä eu-
ron käyttöön siirtymisen aikana. Euron käyttöönotto vaihtelee liiketoimintayksiköittäin. Vuonna 1999
laskujen loppusumma ilmoitetaan myös euroina. TEL- ja LTT -palkkailmoitukset voidaan ilmoittaa myös
euroina. Tilannekohtainen euro-palvelu alkoi, kun rahamarkkinatoiminnot siirtyivät euroon vuoden 1999
alusta.

Tapiolan sisäinen raha on markka vuoden 2001 loppuun sakka. Kirjanpito siirtyy euroon ja tilinpäätökset
laaditaan euroina viimeistään 1.1.2002 alkaen.

Tällä hetkellä euro-projekti on vielä alkuvaiheessa, mutta suunnitelmat ja tarkemmat resurssivarauk-
set tehdään tänä keväänä. Tämän hetkinen kokonaistymääräarvio on noin 70 henkilötyövuotta ja alusta-
va kustannusarvio noin 30 - 40 milj. markkaa.

Tapiola-yhtiöiden hallitukset seuraavat sekä euro-
että vuosi 2000 - projektien etenemistä ja valmiusas-
tetta säännöllisesti.

TAPIOLAN YMPÄRISTÖTOIMINTA 1998

Tapiola-yhtiöiden ympäristöjohtamismalli

Tapiola-yhtiöiden ympäristötoiminta perustuu vuonna 1997 hyväksytyyn ympäristöpolitiikkaan, johon lisättiin vuonna 1998 kestävä kehityksen periaate. Ympäristötoiminnan tärkeimpänä tavoitteena vuonna 1998 oli ympäristöjärjestelmän kehittäminen ja laajentaminen Tapiola-yhtiöiden koko toimintaa koskevaksi. Tätä varten perustettiin ympäristöprojekti. Projektiin liittyvää suunnittelua ja muuta yhteistyötä varten nimettiin ympäristöryhmä.

Tapiolan toiminnan ympäristönäkökohdat ja -vaikutukset kartoitettiin ja pääkonttoriympäristössä suoritettiin ympäristökatselmus. Näiden kartoitusten perusteella asetettiin Tapiola-yhtiöille ympäristöpäämäärät ja laadittiin ympäristöohjelma vuosille 1999-2001 sekä rakennettiin malli Tapiolan ympäristöjohtamiselle.

Tapiolan ympäristöpäämäärät

Tapiolan ympäristöpäämäärät vuosille 1999-2001 ovat seuraavat:

- Ympäristötietoisuuden ulottaminen koko henkilöstöön sekä sisäistäminen osaksi jokapäiväistä toimintaa
- Ympäristötehokkuuden parantaminen sisäisissä toiminnoissa ja hankinnoissa kustannustehokkaalla tavalla
- Asiakkaisiin kohdistuvan ympäristöturvallisuustyön ja vakuuttamisen kehittäminen
- Ympäristönäkökohtien huomioiminen omaisuuden hallinnassa ja hoidossa
- Aktiivinen osallistuminen vakuutusalan ympäristökeskusteluun

Ympäristöohjelma vuosille 1999-2001

Päämäärien saavuttamiseksi on tarkoitus käynnistää Tapiola-yhtiöissä eri osa-alueilla ympäristöohjelman mukaisia kehittämishankkeita kolmivuotiskaudella 1999-2001. Pääkonttoritoiminnoille on laadittu ympäristökatselmuksen perusteella yksityiskohtainen ympäristöohjelma osana Tapiola-yhtiöiden ympäristöohjelmaa ja vastaavat ohjelmat on tarkoitus laatia jatkossa myös aluetoimistoille

Pääkonttorin ympäristökatselmus

Pääkonttorin ympäristökatselmuksessa selvitettiin pääkonttoritoimintojen nykytila, merkittävimmät ympäristönäkökohdat sekä määriteltiin seurantaan varten tunnusluvut. Merkittävimmiksi ympäristönäkökohdiksi nousivat energian kulutus, paperin käyttö, tarvikkeiden ja palvelujen hankinta, jätteet ja työmatkaliikenne. Tapiolan pääkonttori sai parhaan pistemäärän

tähän mennessä Green Office- menetelmällä pisteytetystä toimistoista.

Ympäristöturvallisuus ja -vakuuttaminen

Tapiola-yhtiöt tarjoaa asiakkailleen ympäristövakuutuksia, vahingontorjuntapalveluja, vahinkoselvityksiä sekä niihin liittyvää koulutusta ja neuvontaa. Lisäksi Tapiola on ollut mukana esimerkiksi lakisäätöisen ympäristövahinkovakuutuksen työstämisessä sekä rahoittajana ja kouluttajana kiinteistöjen öljysäiliöriskeihin liittyvässä valtakunnallisessa koulutuksessa.

Tapiolan ympäristötoiminnan tunnusluvut

Tapiola-yhtiöiden sisäisille ympäristötoiminnoille on määritelty tunnusluvut, jotta toiminnan tasoa ja tavoitteiden toteutumista voidaan jatkossa mitata ja seurata. Taulukossa on koottuna tärkeimmät pääkonttorin ympäristötoiminnan tunnusluvut vuodelta 1998.

YMPÄRISTÖTOIMINNAN TUNNUSLUVUT 1998 TAPIOLAN PÄÄKONTTORI

KOHDE	KOKONAISMÄÄRÄ	SUhteellinen määrä
Sähkön käyttö	5 283 MWh	6 603 kWh / toimihenkilö/vuosi 41 kWh / m ³
Lämpöenergian käyttö	3 023 MWh	3 779 kWh / toimihenkilö/vuosi 24 kWh / m ³
Veden kulutus	12 448 m ³	62 l / toimihenkilö/pv
Paperin kokonaiskäyttö	745 tonnia	1,3 kg / asiakas/v
- Painotuotteet	550 "	
- Atk- tulosteet	87 "	
- Kopiopaperi	50 "	45 kpl / toimihenkilö/pv
- Lehdet + tiedotteet	44 "	
Jätteiden määrä ¹	242 tonnia	302 kg/ toimihenkilö/v
- silputtava paperi	28 %	85 "
- keräyspaperi	31 "	93 "
- biojäte	6 "	19 "
- rakennusjäte ja sekajäte	35 "	105 "
- pahvit	"	287 rullakkoa
Kodin ja työpaikan välinen liikenne ²	4,8 milj. km	4 800 km/ toimihenkilö/v
- julkisilla kulkuneuvoilla	42 %	4 762 "
- henkilöautolla	46 "	5 652 "
- jalkaisin/polkupyörällä	12 "	1 760 "

¹ Luvut perustuvat 7 kk:n aikana kertyneeseen jätemäärään, jonka perusteella on laskettu arvio koko vuodelle.

² Kodin ja työpaikan välinen liikenne on selvitetty henkilöstökyselyn perusteella.

NEUVOTTELUKUNNAT

1.1.1999 ALKAEN

Asiakaskunnan edustajista valituilla neuvottelukunnilla on tärkeä sija hallinnon ulkopuolisena vaikutuskanavana. Asiakkaiden omistamassa, keskinäisessä yhtiössä neuvottelukunnilla on erityisen tärkeä rooli asiakkaiden ja yhtiöryhmän välisessä vuorovaikutuksessa.

Alueellisia neuvottelukuntia on 19. Niissä jokaisessa on 12 – 15 jäsentä. Pk-yritysten neuvottelukunnassa on 12 jäsentä, joista useimmat toimivat myös alueellisissa neuvottelukunnissa siten, että neuvottelukunnassa on jäseniä eri puolilta Suomea. Maa- ja metsätalouden neuvottelukunta on samoin 12-jäseninen. Sen jäsenet ovat myös eri puolilta Suomea ja useat alueellisten neuvottelukuntien jäseniä.

Toimikausi kussakin neuvottelukunnassa on kolmevuotinen. Jäsenkunta on pyritty saamaan mahdollisimman hyvin vastaamaan asiakaskuntaa. Neuvottelukunnat nimittää vuosittain yhtiöryhmän hallituksen yhteinen kokous.

Lisäksi Tapiolassa toimivat Asiamiestoiminnan neuvottelukunta ja Eläkeasiain neuvottelukunta.

Seuraavassa neuvottelukunnat 1.1.1999 alkaen. Jäsenen kohdalla oleva vuosiluku tarkoittaa toimikauden päättymisvuotta.

Lyhenteet:

nk = neuvottelukunta

ank = alueellinen neuvottelukunta

ESPOON ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA

Timo Haapaniemi, puheenjohtaja,
yrittäjä/toimittaja, Kirkkonummi, 2000
Tina Schrey, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Espoo, 1999
Juha Eiro, toimitusjohtaja, Espoo, 2000
Ilmari Halinen, toimitusjohtaja, Espoo, 2001
Matti Hietala, toimitusjohtaja, Espoo, 2001

Juha Jouhki, toimitusjohtaja, Espoo, 2001
Arvo Korte, talouspäälikkö, Espoo, 2000
Susanna Rahkonen, kansanedustaja,
ylitarkastaja, varatuomari, Espoo, 1999
Ritva Rastimo, toimitusjohtaja, Espoo, 1999
Timo Tiihonen, toimitusjohtaja, Espoo, 2000
Timo Veijola, rehtori, Espoo, 1999
Klas Winell, ylilääkäri, Kirkkonummi, 2001
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Heikki Puhakainen, neuvottelukunnan sihteeri,
yhteysjohtaja, Helsinki, puh. (09) 4531
Petri Routa, aluejohtaja, Helsinki, puh. (09) 4531

HELSINGIN ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA

Risto Salonen, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Helsinki, 2000
Kirsti Vaalikivi, varapuheenjohtaja,
toiminnanjohtaja, Helsinki, 2001
Bo Andersson, hallituksen puheenjohtaja,
Helsinki, 1999
Ilkka Holopainen, hallintojohtaja, Helsinki, 1999
Kari Huttunen, toimitusjohtaja, Helsinki, 2000
Pirkko Lahti, toiminnanjohtaja, Helsinki, 2000
Jorma Lehmuskallio, toimitusjohtaja, Helsinki, 2001
Aira Merjovirta, talousjohtaja, Helsinki, 2000
Mikko Parjanne, toimitusjohtaja, Helsinki, 2001
Lars Rask, materiaalihohtaja, Helsinki, 2001
Kerttu Selin, fil.kand., Helsinki, 1999
Ilkka Sipilä, talousjohtaja, Helsinki, 2000
Matti Taanila, rehtori, Helsinki, 1999
Timo Valjakka, johtaja, Helsinki, 2001
Johan Åkerman, toimitusjohtaja, Helsinki, 1999
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Timo Niemi, neuvottelukunnan sihteeri,
piirihohtaja, Helsinki, puh. (09) 4531
Petri Routa, aluejohtaja, Helsinki, puh. (09) 4531

**VANTAAN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Veikko Kantero, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Vantaa, 2000
Reino Sandström, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja, Vantaa, 2001
Eero Ahola, toimitusjohtaja, Vantaa, 2000 (Pk-yritysten nk)
Sari Ek, henkilöstön kehittämispäällikkö, kauppat. maisteri, Vantaa, 1999
Inger Eriksson-Blom, toimitusjohtaja, Vantaa, 2001
Raimo Järvinen, työnjohtaja, Vantaa, 2000
Jorma Kaartama, toimitusjohtaja, Vantaa, 1999
Jouni Kuusisto, toimitusjohtaja, Vantaa, 1999
Risto Palin, asianajaja, Hyvinkää, 2001
Eeva Parkkivaara-Anttinen, hallituksen pj., Helsinki, 1999
Karl-Henrik Sohkanen, palomestari, Vantaa, 2000
Esa Veikkolainen, toimitusjohtaja, Tuusula, 2001
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Liisa Ojala, neuvottelukunnan sihteeri, yhteyspäällikkö, Helsinki, puh. (09) 4531
Petri Routa, aluejohtaja, Helsinki, puh. (09) 4531

**SALON-LOHJAN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Olli Lehti, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Perniö, 2001 (Pk-yritysten nk)
Matti Välimäki, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja, Lohja, 2001
Kaija Aho, toimitusjohtaja, Lohja, 1999
Björn Ekberg, toimitusjohtaja, Turku, 2000
Tapio Halme, toimitusjohtaja, Karjaa, 1999
Lauri Hänninen, toimitusjohtaja, Halikko, 2001
Irma Lehtonen, toimistos sihteeri, Pertteli, 2000
Martti Palojarvi, maanviljelijä, Vihti, 1999 (maa- ja metsätalouden nk)
Max van der Pals, maanviljelijä, Lohjan mlk., 2001
Mauri Salo, kansanedustaja, toimitusjohtaja, Somero, 2000
Pentti Sevón, toimitusjohtaja, Lohja, 1999
Keijo Väisänen, automyyjä, Lohja, 2000
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Hannu Määttänen, neuvottelukunnan sihteeri, ma-myyntipäällikkö, Salo, puh. (02) 7333 313
Hans Strandberg, aluejohtaja, Turku, puh. (02) 270 200

**SATAKUNNAN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Matti Ojanperä, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Pori, 2000
Reijo Järvi, varapuheenjohtaja, pääluottamusmies, Huittinen, 2001
Timo Junnila, johtaja, Pori, 1999
Esko Laukkanen, johtaja, Rauma, 1999
Eero Laurila, asianajaja, Pori, 1999
Riitta Mylly, toimistopäällikkö, Pori, 2001
Riitta- Liisa Olkkonen, rehtori, Kankaanpää, 1999
Timo Rapila, toimitusjohtaja, Honkajoki, 2000
Sakari Ryyppö, toimitusjohtaja, Kokemäki, 2000
Arto Suni, koulunjohtaja, Pori, 2001
Veli-Matti Syrjä, maanviljelijä, Köyliö, 2001 (maa- ja metsätalouden nk)
Markku Tuominen, toimitusjohtaja, Eurajoki, 2000
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Kari Luoma, neuvottelukunnan sihteeri, piirihohtaja, Kankaanpää, puh. (02) 572 3385.
Hans Strandberg, aluejohtaja, Turku, puh. (02) 270 200

**VARSINAIS-SUOMEN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Esko Eela, puheenjohtaja, teollisuusneuvos, Turku, 2001
Vesa Mattila, varapuheenjohtaja, asianajaja, Turku, 2001
Risto Ahonen, aluetoimitsija, Uusikaupunki, 2000
Alf Donner, toimitusjohtaja, Parainen, 2000
Jukka Hellström, työnjohtaja, Turku, 1999
Per-Erik Lindström, toimitusjohtaja, Turku, 2001
Timo Marttila, logistiikkajohtaja, Kaarina, 1999
Jarmo Mäntyharju, maanviljelijä, agrologi, Oripää, 2000
Juho Paloheimo, kassanjohtaja, Loimaa, 1999
Juhani Ropponen, toimitusjohtaja, Turku, 1999
Samuli Ryökäs, toimitusjohtaja, Pöytyä, 2001
Hannu Rämö, kunnanjohtaja, Nousiainen, 2000
Stefan Schleutker, toimitusjohtaja, Turku, 2000
Merja Siltanen, kehittämispäällikkö, Turku, 1999
Harri Virtanen, autoliikejohtaja, Raisio, 2001
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Timo Jussila, neuvottelukunnan sihteeri, piirihohtaja, Turku, puh. (02) 270 200.
Hans Strandberg, aluejohtaja, Turku, puh. (02) 270 200

KANTA-HÄMEEN ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA

Kyösti Lassila, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Hämeenlinna, 1999
Juhani Törmä, varapuheenjohtaja, talousjohtaja, Janakkala, 2001
Ossi Halonen, toimitusjohtaja, Hämeenlinna, 2001
Jorma Hassinen, pääluottamusmies, Hämeenlinna, 1999
Kai Häppölä, toimitusjohtaja, Urjala, 2000
Rauno Iivonen, toimitusjohtaja, Hämeenlinna, 2001
Jukka Jokinen, talousjohtaja, Hämeenlinna, 2000
Risto Koivisto, toimitusjohtaja, Hämeenlinna, 2001
Jari Koskinen, kansanedustaja, maanviljelijä, Hauho, 1999
Maarit Kuusela, toimitusjohtaja, Hämeenlinna, 2001
Ilkka Metsäterä, toimitusjohtaja, Riihimäki, 1999
Pekka Pastila, toiminnanjohtaja, Hämeenlinna, 1999
Seppo Salonen, toimitusjohtaja, Hämeenlinna, 2000
Jari Stenberg, toimitusjohtaja, Jokioinen, 2000
Reetta Tolonen-Salo, toimitusjohtaja, Hämeenlinna, 2000
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Heikki Lindroth, neuvottelukunnan sihteeri, piirihohtaja, Hämeenlinna, puh. (03) 612 7311
Martti Silvennoinen, aluejohtaja, Tampere, puh.(03) 382 5200

KESKI-SUOMEN ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA

Rauno Meriö, puheenjohtaja, kenrl.ltn.evp, Jyväskylä, 2000
Aino Sallinen, varapuheenjohtaja, rehtori, professori, Jyväskylä, 2001
Tapio Halonen, toimitusjohtaja, Saarijärvi, 2001
Erkki Järvelä, maakuntajohtaja, Laukaa, 2001
Marja Kallio, agronomi, Laukaa, 1999
Pentti Kokkinen, aluejohtaja, Jyväskylä, 2000
Paavo Komi, professori, Jyväskylä, 1999

Arja Koriseva-Karmala, taiteilija, Toivakka, 2001
Asko Liimatainen, kunnallisneuvos, kaupunginjohtaja, Viitasaari, 1999
Raija Miettinen, koulusihteeri, pääluottamusmies, Jyväskylä, 2001
Erkki Paananen, hallituksen puheenjohtaja, Viitasaari, 2000
Risto Palokangas, ympäristökeskuksen johtaja, Jyväskylä, 1999
Esa Salokorpi, toimitusjohtaja, Jyväskylä, 2000
Juhani Tahvonen, toimitusjohtaja, Jyväskylä, 1999
Esko Taivalsaari, yrittäjä, Jyväskylä, 2000
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Seppo J. Ojala, neuvottelukunnan sihteeri, piirihohtaja, Jyväskylä, puh. (014) 617 121
Martti Silvennoinen, aluejohtaja, Tampere, puh. (03) 382 5200

PIRKANMAAN ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA

Jussi Niemi, puheenjohtaja, maakuntajohtaja, Tampere, 1999
Pekka Molin, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja, Tampere, 1999
Matti Hokkanen, maakuntaneuvos, Tampere, 2000
Esko Kuusela, kauppaneuvos, Tampere, 2000
Jorma Lehtonen, opettaja, Tampere, 1999
Pertti Leppänen, toimitusjohtaja, Ikaalinen, 2000
Pentti Molander, toimitusjohtaja, Tampere, 2001
Reijo Mäkinen, toimitusjohtaja, Tampere, 1999
Heikki A. Ollila, maanviljelijä, yht.kand., Kangasala, 2001 (maa- ja metsätalouden nk)
Hannu Partala, toimitusjohtaja, Tampere, 2000 (Pk-yritysten nk)
Antti Pohjanheimo, toimitusjohtaja, Tampere, 2001
Eila Rönni, emäntä, agronomi, Pälkäne, 2000
Leena Sulonen, toimitusjohtaja, Tampere, 2001
Aila Tamminen, rehtori, Tampere, 1999
Pertti Timonen, rehtori, dosentti, Tampere, 2001
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Teemu Toivanen, neuvottelukunnan sihteeri, piirihohtaja, Tampere, puh. (03) 382 5200
Martti Silvennoinen, aluejohtaja, Tampere, puh. (03) 382 5200

**ETELÄ-POHJANMAAN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Yrjö Välimäki, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Alavus, 2001 (Pk-yritysten nk)
Heikki Saari, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Ylistaro, 1999
Antti Ala-Talkkari, toimitusjohtaja, Lapua, 1999
Aaro Koljonen, maanviljelijä, agronomi
Teuva, 2001
Marja A. Lehtimaa, koulutussuunnittelija,
Nurmo, 2001
Kalle Lähdesmäki, toimitusjohtaja, Seinäjoki, 2001
Esko Mäkelä, toimitusjohtaja, Alajärvi, 2000
Juhani Palomäki, perushoitaja, Seinäjoki, 2000
Asko Peltola, maanviljelijä, agronomi, Lapua, 2000
Riitta Ronkainen, apteekkari, Jalasjärvi, 1999
Kaija Uola, toiminnanjohtaja, Seinäjoki, 2000
Kari Valkosalo, toimitusjohtaja, Korttesjärvi, 1999
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Antti Valkonen, neuvottelukunnan sihteeri,
piirihohtaja, Seinäjoki, puh. (06) 283 5440
Lassi Annala, aluejohtaja (10.5.alkaen), Seinäjoki,
puh. (06) 283 5400

**VAASAN-KOKKOLAN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Jouko Havunen, puheenjohtaja, kauppat.lis.,
Vaasa, 2001
Jouni Jyrinki, varapuheenjohtaja, toiminnanjohtaja,
Kokkola, 1999 (maa- ja metsätalouden nk)
Marjatta Elomaa, maanviljelijä, Laihia, 2000
Martti Eurola, toimitusjohtaja, Kokkola, 2001
Juhani Filppula, kunnanjohtaja, Veteli, 1999
Matti Inkinen, toimitusjohtaja, Vaasa, 2001
Matti Jaakkola, asianajaja, Vaasa, 1999
Maija- Liisa Ketonen, johtaja,
Kristiinankaupunki, 2000
Per- Håkan Näsman, talousjohtaja, Vaasa, 1999
Raimo Rauhala, kunnallisneuvos, Vaasa, 2000
Helga Sarviranta-Vuotila, talousjohtaja,
Kokkola, 2001
Altti Seikkula, maakuntajohtaja, Kokkola, 2000
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Jukka Marttila, neuvottelukunnan sihteeri,
piirihohtaja, Vaasa, puh. (06) 317 5338

Lassi Annala, aluejohtaja (10.5.alkaen), Seinäjoki,
puh. (06) 283 5400

**KYMEN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Esa Hasu, puheenjohtaja, talousjohtaja, Elimäki, 2000
Timo Hanttu, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Lappeenranta, 1999
Mails Hanski, toiminnanjohtaja, Imatra, 2000
Risto Heikkilä, toimitusjohtaja, Anjalankoski, 2001
Tuomo Hintsanen, toiminnanjohtaja,
Lappeenranta, 2001
Reino Huotilainen, maanviljelijä, agrologi,
Parikkala, 1999
Tapio Hämäläinen, toimitusjohtaja, Kotka, 2000
Mikko Jolula, toimitusjohtaja, Kuusankoski, 2001
Lasse Koskelainen, apulaisprofessori,
Lappeenranta, 1999
Pekka Multanen, toimitusjohtaja,
Lappeenranta, 2000
Arja Palmu, yrittäjä, Kotka, 2001
Aulis Ripatti, toimitusjohtaja, Lappeenranta, 1999
Olli Sinisalo, maanviljelijä, agronomi, Pyhtää, 2000
Pentti Toivanen, kunnanjohtaja, Iitti, 1999
Eeva Vauhkonen, toimistos sihteeri, Kouvola, 2001
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Martti Mäkelä, neuvottelukunnan sihteeri,
piirihohtaja, Lappeenranta, puh. (05) 451 5687
Miika Minkkinen, aluejohtaja, Lahti,
puh. (03) 468 6046

**LAHDEN-PORVOON ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Kimmo Kajaste, puheenjohtaja, yhteiskuntasuhde-
päällikkö, Porvoo, 1999
Seppo Jokipelto, varapuheenjohtaja,
kunnanjohtaja, Hollola, 2000
Reijo Alanko, toimitusjohtaja, Mäntsälä, 2000
Kirsi Govenius, eläinlääkäri, Hartola, 2001
Kari Hyytiä, pääluottamusmies, Lahti, 1999
Reivo Järvenpää, toiminnanjohtaja, Hollola, 1999
Pekka Kangasmäki, toimitusjohtaja, Porvoo, 1999
Riitta Karppinen, toimitusjohtaja, Heinola, 2000
(Pk-yritysten nk)
Matti Kataja, asianajaja, Lahti, 2000

Mikko Kommeri, toimitusjohtaja, Hollola, 2001
 Markku Mäkeläinen, toimitusjohtaja, Lahti, 2001
 Sirkku Paljakka, toimitusjohtaja, Lahti, 1999
 Katja Saarinen, toimitusjohtaja, Lahti, 2001
 Juha Sundberg, toimitusjohtaja, Lahti, 2001
 Risto Tuomala, toimitusjohtaja, Porvoo, 2000
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Petri Torvinen, neuvottelukunnan sihteeri,
 piirihohtaja, Lahti, puh. (03) 468 6045

Miika Minkkinen, aluejohtaja, Lahti,
 puh. (03) 468 6046

POHJOIS-KARJALAN ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA

Eino Tenhunen, puheenjohtaja, kauppaneuvos,
 toimitusjohtaja, Joensuu, 2000

Anja Nuutinen, varapuheenjohtaja, emäntä,
 Lieksa, 2000

Mauri Haapalainen, toimitusjohtaja, Joensuu, 2001

Pentti Holopainen, toimitusjohtaja, Kitee, 2001

Tuomo Hurskainen, yritysasiainneuvos/projektipäällikkö,
 Joensuu, 2000

Timo Kettunen, viinitilallinen, Iloantsi, 2000

Pirkko Kylänpää, kehittämisjohtaja, Joensuu, 2001

Jorma K. Lehtonen, varatuomari, Joensuu, 1999

Erkki Miettinen, toimitusjohtaja, Juuka, 1999

Otto Mikkonen, toimitusjohtaja, Joensuu, 1999

Pekka Nevalainen, toimitusjohtaja, Outokumpu, 2001

Vilho Pasanen, toiminnanjohtaja, Joensuu, 1999

Seppo Piirainen, toimitusjohtaja, Joensuu, 1999

Kirsti Reijonen, henkilöstöasiainhoitaja,
 Joensuu, 2000

Jorma Turunen, kunnanjohtaja, Kesälahti, 2001

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Petri Pakarinen, neuvottelukunnan sihteeri,
 piiripäällikkö, Joensuu, puh. (013) 120 800.

Päivi Ruokolainen, aluejohtaja, Kuopio,
 puh. (017) 569 5610

POHJOIS-SAVON ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA

Esko Luoma, puheenjohtaja,
 kuntayhtymän johtaja, dosentti, Kuopio, 2001

Elina Pallonen, varapuheenjohtaja, aluejohtaja,
 Iisalmi, 1999

Jussi Huttunen, kunnanjohtaja, Leppävirta, 2001

Lauri Laitinen, maanviljelijä, Siilinjärvi, 1999

Asko Lappalainen, toimitusjohtaja, Kuopio, 2000

Ossi V. Lindqvist, professori, Kuopio, 2001

Aulis Miskala, toimitusjohtaja, Kuopio, 1999

Timo Männikkö, toimitusjohtaja, Varkaus, 2000

Matti Niiranen, toimitusjohtaja, Kuopio, 2001

Viljo Pakarinen, toiminnanjohtaja, Kuopio, 2000

Matti Pulkkinen, laboratoriopäällikkö, Kuopio, 2000

Inka Puumalainen, opiskelija, Kuopio, 2001

Kosti Repo, toimitusjohtaja, Iisalmi, 1999

Pentti Sihvola, toimitusjohtaja, silmälääkäri,
 Kuopio, 2000 (Pk-yritysten nk)

Erkki Virtanen, toimitusjohtaja, Kuopio, 1999

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Esa Seppälä, neuvottelukunnan sihteeri,
 piirihohtaja, Kuopio, puh. (017) 569 5617

Päivi Ruokolainen, aluejohtaja, Kuopio,
 puh. (017) 569 5610

SUUR-SAVON ALUEELLINEN NEUVOTTELUKUNTA

Juhani Alanen, puheenjohtaja, kunnanjohtaja,
 Mikkelin mlk., 1999

Jorma Tapanainen, varapuheenjohtaja,
 toimitusjohtaja, Mikkeli, 2001

Marcus von Bonsdorff, toimitusjohtaja,
 Pieksämäki, 2001

Markku Jalonen, toimitusjohtaja, Juva, 2001

Jukka Jokela, toimitusjohtaja, Savonlinna, 2000

Tuula Jäppinen, kuluttajaneuvoja,
 Savonlinna, 2001

Markku Kakriainen, toimitusjohtaja, Mikkeli, 1999

Pekka Kovanen, toimitusjohtaja, Pieksämäki, 2000

Erkki Luukkonen, maanviljelijä, Puumala, 1999
 (maa- ja metsätalouden nk)

Kalle Nieminen, terveystarkastaja, Mikkeli, 1999

Vuokko Rehn, yrittäjä, Mikkeli, 2001

Raimo Rekikoski, toimitusjohtaja, Mikkeli, 2000

Hannu Savisalo, toimitusjohtaja, Mikkeli, 1999

Kari Tillanen, toiminnanjohtaja, Mikkeli, 2000

Timo Tuominen, aluejohtaja, Mikkeli, 2000

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Juha Liukkonen, neuvottelukunnan sihteeri,
 aluepäällikkö, Mikkeli, puh. (015) 670 5837

Päivi Ruokolainen, aluejohtaja, Kuopio,
puh. (017) 569 5610

**KAINUUN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Timo Leppänen, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Kajaani, 1999
Maija-Liisa Laitinen, varapuheenjohtaja,
koulutusjohtaja, Kajaani, 1999
Riikka Alanen, opiskelija, Kajaani, 2000
Matti Autio, toimitusjohtaja, Kajaani, 2001
Esko Hakala, toimitusjohtaja, Kajaani, 2001
Mauri Hyyryläinen, pankinjohtaja, Kajaani, 1999
Tauno Hälinen, toimitusjohtaja, Kajaani, 2000
Timo Korhonen, toiminnanjohtaja, Kajaani, 1999
(maa- ja metsätalouden nk)
Sauli Meriläinen, toimitusjohtaja, Sotkamo, 2001
Olli Pyykkönen, paikallisjohtaja,
Suomussalmi, 2000
Hilkka Tähtinen, laborantti, Kajaani, 2001
Erkki Vähämaa, kunnanjohtaja, Sotkamo, 2000
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Eerik Mäkäräinen, neuvottelukunnan sihteeri,
aluepäällikkö, Kajaani, puh. (08) 612 0930
Antti Iinatti, aluejohtaja, Oulu, puh. (08) 886 5554

**LAPIN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Birgitta Kuusela, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Rovaniemi, 2000 (Pk-yritysten nk)
Jarmo Pietilä, varapuheenjohtaja,
toimitusjohtaja, Rovaniemi, 1999
Arto Appelgren, toimitusjohtaja, Inari, 2001
Jouni Ekonoja, toiminnanjohtaja,
Rovaniemen mlk., 2000
Anneli Erholz, toimitusjohtaja, Tornio, 2001
Mauri Gardin, kunnanjohtaja,
Rovaniemen mlk., 2000
Riitta Jokelainen, tilastohaastattelija,
Rovaniemen mlk., 2001
Matti Kettunen, pääluottamusmies, Kemi, 2000
Juha Mustonen, toimitusjohtaja,
Rovaniemen mlk., 1999
Juhani Mölläri, toiminnanjohtaja,
Rovaniemi, 2001

Unto Salmela, toimitusjohtaja, Tornio, 1999
Jukka Toivanen, toimitusjohtaja, Keminmaa, 1999
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Kari Salmela, neuvottelukunnan sihteeri,
aluepäällikkö, Rovaniemi, puh. (016) 346 911
Antti Iinatti, aluejohtaja, Oulu, puh. (08) 886 5554

**OULUN ALUEELLINEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Juha Laikari, puheenjohtaja, toimitusjohtaja,
Oulainen, 1999
Anja Miilukangas, varapuheenjohtaja,
konttoripäällikkö, Raabe, 1999
Reijo Flink, toiminnanjohtaja, Oulu, 2000
Kyllikki Hekkala, erikoissairaanhoidaja,
Oulu, 2000
Torsti Kalliokoski, kunnanjohtaja, Kalajoki, 1999
Raimo Kuismin, hallituksen puheenjohtaja,
Oulu, 2001
Suvi Lindén, ministeri, filosofian maisteri, Oulu, 2001
Tor-Erik Melin, varatoimitusjohtaja, Oulu, 2000
Riikka Moilanen, myyntisihteeri, Oulu, 2000
Matti Myllylä, toimitusjohtaja, HTM,
Haukipudas, 2001
Paavo Nikula, toimitusjohtaja, Kalajoki, 2000
Tauno Riekkö, toimitusjohtaja, Kuusamo, 1999
Pertti Sankilampi, toiminnanjohtaja, Kempele, 1999
Matias Timlin, maanviljelijä, Ylivieska, 2001
Mauri Visuri, toimitusjohtaja, Oulu, 2001
Yhteyshenkilöt Tapiolassa:
Harri Kynnös, neuvottelukunnan sihteeri,
piirihohtaja, Oulu, puh. (08) 886 5543
Antti Iinatti, aluejohtaja, Oulu, puh. (08) 886 5554

**MAA- JA METSÄTALOUDEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Pekka Rinne, puheenjohtaja, agronomi,
maanviljelysneuvos, Halikko, 2001
Terttu Mielikäinen, varapuheenjohtaja, emäntä,
Suomusjärvi, 1999
Jouni Jyrinki, toiminnanjohtaja, Kokkola, 2000
(Vaasan-Kokkolan ank)
Timo Korhonen, toiminnanjohtaja,
Kajaani, 1999 (Kainuun ank)
Pirjo Korttesniemi, eläinlääkäri, Seinäjoki, 2000

Erkki Luukkonen, maanviljelijä, Puumala, 2001 (Suur-Savon ank)

Heikki A. Ollila, maanviljelijä, yht.kand., Kangasala, 2001 (Pirkanmaan ank)

Martti Palojärvi, maanviljelijä, Vihti, 2001 (Salon-Lohjan ank)

Reino Parkko, maanviljelijä, Elimäki, 2000

Pentti Rahola, agronomi, Vantaa, 2000

Hannu Saloniemi, professori, Helsinki, 1999

Veli-Matti Syrilä, maanviljelijä, Köyliö, 1999 (Satakunnan ank)

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Jukka Saastamoinen, neuvottelukunnan sihteeri, maatilamarkkinointipäällikkö, Espoo, puh. (09) 4531

Markku Kosola, johtaja, Espoo, puh. (09) 4531

**PK-YRITYSTEN
NEUVOTTELUKUNTA**

Hannu Partala, puheenjohtaja, toimitusjohtaja, Tampere, 1999 (Pirkanmaan ank)

Hannu Pokela, varapuheenjohtaja, asianajaja, hallituksen pj., Helsinki, 2000

Eero Ahola, toimitusjohtaja, Vantaa, 2001 (Vantaan ank)

Sakari Alhopuro, toimitusjohtaja, lääketieteen ja kirurgian tohtori, Turku, 1999

Ulf Björklund, toimitusjohtaja, Kauniainen, 2000

Riitta Karppinen, toimitusjohtaja, Heinola, 2000 (Lahden-Porvoon ank)

Birgitta Kuusela, toimitusjohtaja, Rovaniemi, 2001 (Rovaniemen ank)

Markku Lahdenpää, apulaisprofessori, Helsinki, 2001

Olli Lehti, toimitusjohtaja, Perniö, 2000 (Salon-Lohjan ank)

Ari Mäkinen, toimitusjohtaja, Tampere, 1999

Pentti Sihvola, toimitusjohtaja, silmälääkäri, Kuopio, 1999 (Pohjois-Savon ank)

Yrjö Välimäki, toimitusjohtaja, Alavus 2001 (Etelä-Pohjanmaan ank)

Yhteyshenkilöt Tapiolassa:

Marja-Leena Kajander, neuvottelukunnan sihteeri, markkinointipäällikkö, Espoo, puh. (09) 4531

Markku Kosola, johtaja, Espoo, puh. (09) 4531

**ELÄKEASIAN
NEUVOTTELUKUNTA**

Alpo Mustonen, puheenjohtaja, johtaja, Eläke-Tapiola

Veli-Pekka Anttila, sosiaalisuhteeri, Suomen Elintarviketyöläisten Liitto ry.

Pirkko Heikura, työsuojelusuhteeri, Puu- ja Erityisalojen Liitto ry.

Kari Kaukinen, asiantuntijalääkäri, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto

Markku Kojo, lakimies, Akava ry.

Kauko Rautiainen, varatuomari, Palvelutyönantajat ry.

Riitta Työläjä, asiamies, Toimihenkilö-keskusjärjestö STTK ry.

Kurt Lagerbohm, yksikönjohtaja, Eläke-Tapiola

Pertti Tukia, osastopäällikkö, Eläke-Tapiola

**ASIAMIESTOIMINNAN
NEUVOTTELUKUNTA**

Varsinaiset jäsenet

Juhani Ahokas, Vaasa, 2000

Leena Hermansson, Helsinki, 1999

Mika Korkatti, Oulainen, 2000

Timo Lindsberg, Rautalampi, 2000

Jarmo Lohi, Ranua, 2000

Harri Nieminen, Ylöjärvi, 1999

Jarmo Nuutinen, Kouvola, 1999

Jarmo Palojärvi, Ylikkieminki, 1999

Teuvo Partanen, Sonkajärvi, 1999

Jaakko Turunen, Turku, 2000

Varajäsenet

Reijo Haapala, Nivala, 1999

Mikko Leinonen, Kajaani, 2000

Jouni Leppälä, Kokkola, 2000

Pia Löfqvist, Vantaa, 1999

Jari Mäensivu, Jyväskylä, 1999

Esko Mänty, Muurla, 2000

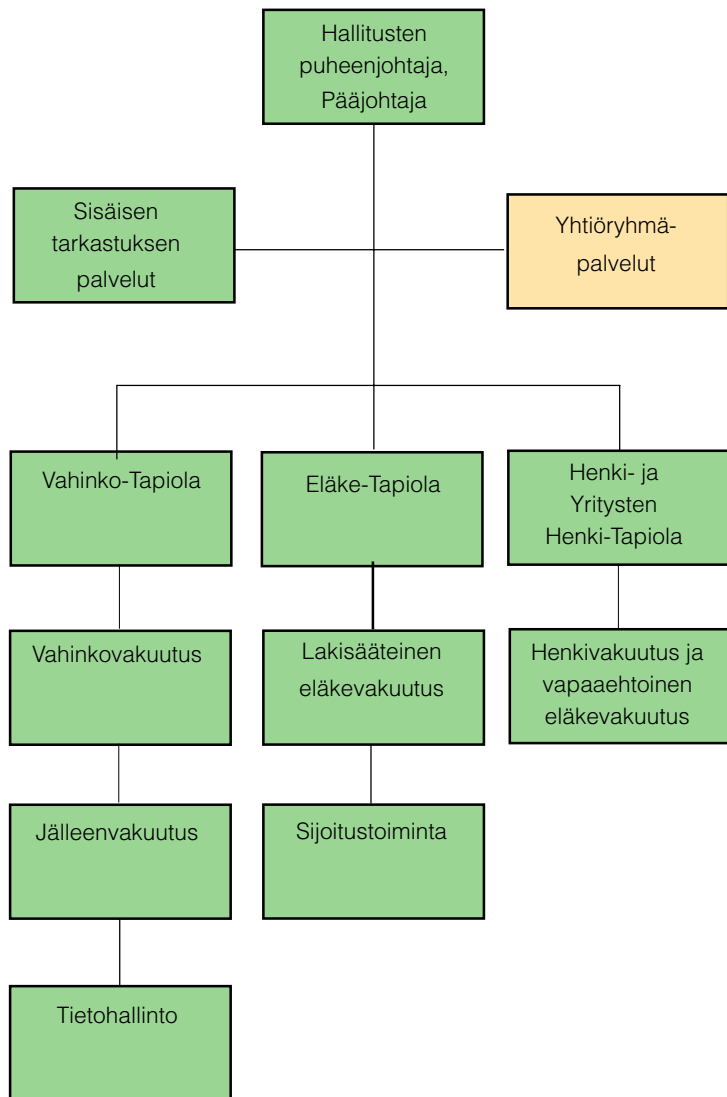
Kalle Poikonen, Lappeenranta, 1999

Kaisu Turunen, Joensuu, 2000

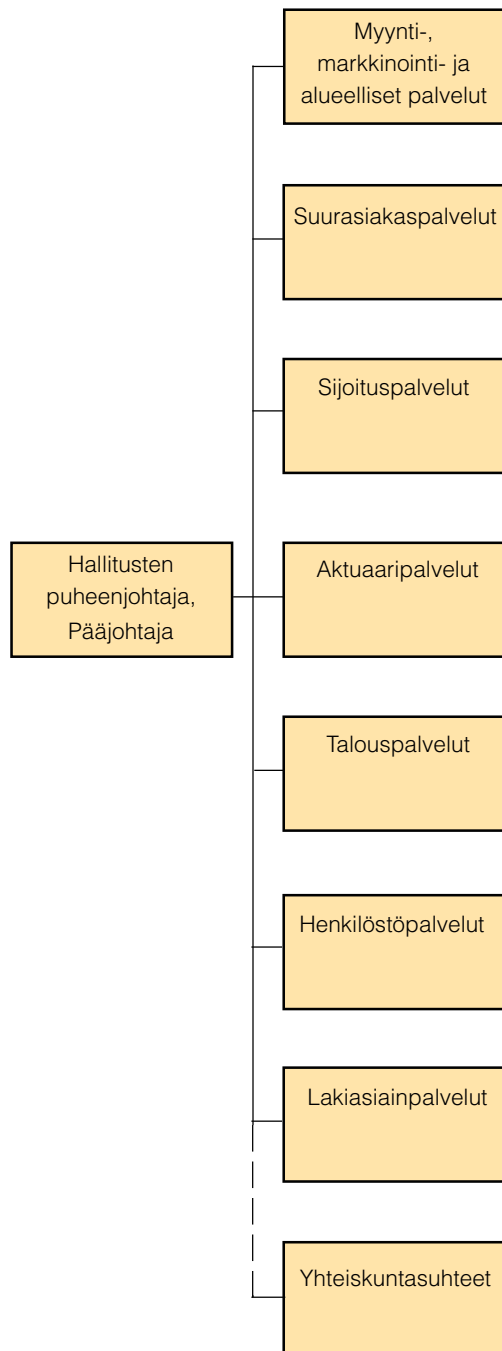
TAPIOLA-YHTIÖIDEN ORGANISAATIO

1.4.1999

Pääorganisaatio

Yhtiöryhmäpalvelut

Koko yhtiöryhmän tarvitsemat palvelut hoidetaan pääjohtajan alaisuudessa toimivissa palveluyksiköissä.

HALLINTONEUVOSTOJEN YHTEISTYÖVALIOKUNTA

Koko Tapiola-ryhmän toimintaa valvoo hallintoneuvostojen puheenjohtajista ja varapuheenjohtajista muodostettu yhtiöjärjestysten mukainen yhteistyövaliokunta. Sen puheenjohtajana toimii Sinituote Oy:n toimitusjohtaja Ilkka Brotherus ja varapuheenjohtajana professori Kari Neilimo.

Vahinko-Tapiola

puheenjohtaja
Jarno Mäki, filosofian kandidaatti,
maanviljelijä

varapuheenjohtaja,
Pekka Weckman, teollisuusneuvos,
Weckman Steel Oy

Eläke-Tapiola

puheenjohtaja
Ilkka Brotherus, toimitusjohtaja,
Sinituote Oy

varapuheenjohtaja
Antti Oksanen, pääjohtaja,
Metsäliitto

Henki-Tapiola

puheenjohtaja
Matti Ahde, toimitusjohtaja,
Veikkaus Oy

varapuheenjohtaja
Tuula Entelä, sijoitusjohtaja,
Sato-yhtiöt

Yritysten Henki-Tapiola

puheenjohtaja
Kari Neilimo, professori,
Lappeenrannan teknillinen
korkeakoulu

varapuheenjohtaja
Pekka Rähkä, toimitusjohtaja,
Kainuun Sanomien
Kirjapaino Oy

HALLITUSTEN PUHEENJOHTAJA, PÄÄJOHTAJA

Asmo Kalpala

VAHINKO-TAPIOLA

Pertti Heikkala, toimitusjohtaja

Per-Olof Bergström, varatoimitusjohtaja

Heikki Taipalvesi, yksikönjohtaja,
yritysten asiakaspalvelu

Heikki Huttunen, yksikönjohtaja,
moottoriajoneuvovakuutuspalvelu

Linda Unhola, yksikönjohtaja, koti- ja
maatilatalouksien asiakaspalvelu

Antti Calonius, johtaja, jälleenvakuutus, ota

Pentti Ketonen, ylilääkäri

Olli-Pekka Laine, johtaja, tietohallinto

Kalervo Rinne, apulaisjohtaja,
järjestelmäkehitys

ELÄKE-TAPIOLA

Tom Liljeström, toimitusjohtaja

Alpo Mustonen, johtaja, esikuntatehtävät
(osa-aikaeläkkeellä)

Kurt Lagerbohm, yksikönjohtaja,
lakisääteinen eläkevakuutus

Asko Sasi, yksikönjohtaja, rahoitus

Hannu Parviainen, vastuullinen matemaatikko,
apulaisjohtaja

Timo Helske, ylilääkäri

HENKI-TAPIOLA JA YRITYSTEN HENKI-TAPIOLA

Jari Saine, toimitusjohtaja

Matti Luukko, varatoimitusjohtaja

Juha-Pekka Halmeenmäki, henkivakuutus-
matematiikka, apulaisjohtaja

Erkki Kautto, vastuullinen matemaatikko,
Yritysten Henki-Tapiola

Pekka Leinonen, ylilääkäri

YHTIÖRYHMÄPALVELUT

Juhani Heiskanen, varatoimitusjohtaja
(Vahinko-Tapiola, Henki-Tapiola,

Yritysten Henki-Tapiola), myynti-, markkinointi-
ja alueelliset palvelut

Markku Haapalainen, johtaja, aluehallinto ja
myyntipalvelut

Markku Kosola, johtaja, tiedotuspalvelut ja yhteiskuntasuhteet

Kaisu Holopainen, markkinointijohtaja

Arto Kämpä, yksikönjohtaja, suorapalvelut

Tapani Lehmuksaari, apulaisjohtaja, asiakaspalvelujärjestelmien kehittäminen

Antti Calonius, johtaja, suurasiakaspalvelut, kansainvälinen ensivakuutus ja jälleenvakuutus

Hannu Vilppo, apulaisjohtaja, suurasiakasyksikkö

Jari Eklund, johtaja, sijoituspalvelut (Henki-Tapiola, Yritysten Henki-Tapiola, Vahinko-Tapiola)

Asko Salminen, yksikönjohtaja, kiinteistöt (Henki-Tapiola, Yritysten Henki-Tapiola, Vahinko-Tapiola)

Guy Rosqvist, apulaisjohtaja, kiinteistölakiasiat

Pentti Koskinen, johtaja, aktuaaripalvelut

Markku Paakkanen, johtaja, talouspalvelut

Tapio Hirvonen, apulaisjohtaja, controller-toiminto

Sirpa Pönnkä, apulaisjohtaja, kirjanpito

Pekka Pessa, johtaja, henkilöstöpalvelut

Matti Kaasalainen, apulaisjohtaja, henkilöstön kehittäminen/pääkonttori

Leena Nurminen, apulaisjohtaja, henkilöstövoimavarojen kehittäminen

Jaakko Gummerus, lakiasiaintohtaja

TIETO-TAPIOLA

Juha Seppänen, toimitusjohtaja

Pekka Riikonen, laatujohtaja

Juha Suutala, yksikönjohtaja, käyttö- ja tekniikkapalvelut

PÄÄLUOTTAMUSMIEHET

Anne Jurmu, toimihenkilöt

Heikki Kanninen, myyntimiehet

Eero Harju, Tieto-Tapiola

ALUEIDEN JOHTO PÄÄKAUPUNKISEUTU

Petri Routa, aluejohtaja

Leena Kuutti-Alanko, palvelujohtaja

Juha Seppälä, yhteysjohtaja

Heikki Puhakainen, yhteysjohtaja

Timo Niemi, piiri johtaja, yksityistaloudet

Anneli Sarvamaa, piiri johtaja, toimistot

LOUNAIS-SUOMI

Hans Strandberg, aluejohtaja

Kristian Nygrén, piiri johtaja vt., yritykset

Timo Jussila, piiri johtaja, yksityistaloudet/kaupungit

Kari Luoma, piiri johtaja, yksityistaloudet/maaseutu

Juha Anttila, piiri johtaja, toimistot

SISÄ-SUOMI

Martti Silvennoinen, aluejohtaja

Teemu Toivanen, piiri johtaja, yritykset

Jorma Eerilä, piiri johtaja

Heikki Lindroth, piiri johtaja, yksityistaloudet

Seppo Ojala, piiri johtaja, yleispiirit

Sari Ruottinen, piiri johtaja vt., toimistot

POHJANMAA

Lassi Annala, aluejohtaja, alkaen 10.5.99

Antti Valkonen, piiri johtaja, yksityistaloudet

Jukka Marttila, piiri johtaja, yritykset

Sinikka Alamylläri, piiri johtaja, toimistot

KAAKKOIS-SUOMI

Miika Minkkinen, aluejohtaja

Martti Mäkelä, piiri johtaja, yritykset

Petri Torvinen, piiri johtaja, yksityistaloudet/kaupungit

Ilpo Rautio, piiri johtaja, yksityistaloudet/maaseutu

Leila Vilko, piiri johtaja, toimistot

ITÄ-SUOMI

Päivi Ruokolainen, aluejohtaja

Esa Seppälä, piiri johtaja, yritykset

Jari Vilmi, piiri johtaja, yksityistaloudet

Mirja Kukkonen, piiri johtaja, toimistot

POHJOIS-SUOMI

Antti Iinatti, aluejohtaja

Harri Kynnös, piiri johtaja, yritykset

Leevi Ainasoja, piiri johtaja, yksityistaloudet

Olavi Sakko, piiri johtaja, yleispiirit

Martti Lintunen, piiri johtaja, toimistot

TAPIOLA-YHTIÖIDEN PALVELUTOIMISTOT

Pääkonttori:

ESPOO Revontulentie 7, 09-4531,

postiosoite: 02010 TAPIOLA

Internet-osoite: www.tapiola.fi

Puhelinpalvelu 0203-45390

Palvelutoimistot:

ALAVUS Kuulantie 5, 0203-45329

ESPOO-Leppävaara Läkkipänsäntie 2, 0203-45302

ESPOO-Tapiola Revontulentie 7, 0203-45301

ESPOO-Tapiola Sokos

Länsituulentie 12, 09-453 4400

FORSSA Turuntie 2, 0203-45321

HAMINA Puistokatu 4, 0203-45335

HEINOLA Savontie 9, 0203-45336

HELSINKI-City

Kaisaniemenkatu 1, 0203-45303

HELSINKI-Erottaja

Erottajankatu 19, 0203-45363

HELSINKI-Itäkeskus

Turunlinnantie 8, 0203-45305

HELSINKI-Kamppi

Runeberginkatu 5, 0203-45307

HELSINKI-Töölö

Tukholmankatu 2, 0203-45306

HELSINKI-Vallila

Mäkelänkatu 58-60, 0203-45304

HYVINKÄÄ Hämeenkatu 19, 0203-45309

HÄMEENLINNA Palokunnankatu 16, 0203-45322

IISALMI Savonkatu 22, 0203-45343

IMATRA Lappeentie 16, 0203-45337

JOENSUU Rantakatu 23, 0203-45344

JYVÄSKYLÄ Vapaudenkatu 40, 0203-45323

JÄMSÄ Talvialantie 4, 0203-45324

JÄRVENPÄÄ Järnefeltinkatu 2, 0203-45310

KAJAANI Kauppakatu 26, 0203-45352

KANKAANPÄÄ Torikatu 7, 0203-45313

KAUHAJOKI Topeeka 38, 0203-45330

KEMI Valtakatu 19, 0203-45353

KEMIJÄRVI Kirkkokatu 3, 0203-45364

KIRKKONUMMI Toritie 3, 0203-45308

KITEE Kiteentie 4, 0203-45345

KOKKOLA Isokatu 10, 0203-45331

KOTKA Kirkkokatu 4, 0203-45338

KOUVOLA Kauppalankatu 14, 0203-45339

KUHMO Kainuuntie 88, 0203-45354

KUOPIO Suokatu 23, 0203-45346

KUUSAMO Kitkantie 3, 0203-45355

LAHTI Aleksanterinkatu 27, 0203-45340

LAPPEENRANTA Valtakatu 48, 0203-45341

LAPUA Asemakatu 14, 0203-45332

LIEKSA Moisionkatu 1, 0203-45347

LOHJA Kauppakatu 8, 0203-45314

LOIMAA Turuntie 22, 0203-45315

MIKKELI Maaherrankatu 12, 0203-45348

OULU Kirkkokatu 9, 0203-45356

PIEKSAMÄKI Keskuskatu 6-10, 0203-45349

PORI Gallen-Kallelankatu 8, 0203-45316

PORVOO Lundinkatu 9, 0203-45342

PUDASJÄRVI Toritie 1, 0203-45357

RAAHE Sovionkatu 10, 0203-45358

RAUMA Eteläkatu 1, 0203-45317

RIIHIMÄKI Hämeenkatu 25-27, 0203-45325

ROVANIEMI Rovakatu 27, 0203-45359

SALO Turuntie 22, 0203-45318

SAVONLINNA Olavinkatu 37, 0203-45350

SEINÄJOKI Keskuskatu 13, 0203-45333

SUOMUSSALMI Kiannonkatu 3, 0203-45360

TAMPERE Rautatienkatu 10, 0203-45326

TORNIO Hallituskatu 2, 0203-45361

TURKU Eerikinkatu 6 b, 0203-45319

UUSIKAUPUNKI Rantakatu 15, 0203-45320

VAASA Kauppapuistikko 19-21, 0203-45334

VAMMALA Puistokatu 3-5, 0203-45327

VANTAA-Myyrmäki Liesikuja 7, 0203-45311

VANTAA-Tikkurila Kielotie 7, 0203-45312

VARKAUS Kauppakatu 18, 0203-45351

YLIVIESKA Torikatu 3, 0203-45362

ÄÄNEKOSKI Torikatu 5, 0203-45328

PALVELUPISTEET

- ALAJÄRVI, Alajärven Kirjanpitopalvelu,
Järvikatu 3, (06) 557 3636
- ANJALANKOSKI, Anjalankosken
Laskentapalvelu Ky, Päätie 19, (05) 367 3233
- EURA, Yrityspalvelu Wiik Ky, Eurantie 18,
(02) 865 5120
- HAAPAVESI, Haapaveden Toimistopalvelu Oy,
Vanhatie 59 A, (08) 450 441
- HARJAVALTA, Kiinteistökeskus Sydän-Satakunta
Oy, Harjavallankatu 13, (02) 674 2280
- HARTOLA, Päijätmaan Tili- ja Kiinteistö Ky,
Kirkkotie 7, (03) 716 1222
- KYRÖSKOSKI, Koski-Foto Ky, Valtakatu 57,
(03) 371 5865
- II, Vakuutus- ja Metsäpalvelu Salmela,
Laurintie 2, (08) 817 9464
- IKAALINEN, Ikafooto Ky, Vanha Tampereentie 15-17,
(03) 458 7680
- IMATRA, Vuolukiviset Oy, Vuoksenniskantie 88,
(05) 473 225
- JALASJÄRVI, Tmi Mika Ruutiainen,
Keskustie 21, 0400 865 224
- JOUTSA, Joutsan Tili- ja yrityspalvelu Oy,
Rantatie 19, (014) 830 2211
- JOUTSENO, Vakuutuspalvelu Tuomo Vormisto,
Saimaantie 7, (05) 453 4895
- JUVA, Tili- ja isännöintitoimisto Paula Vuorinen Ky,
Kiiverintie 2, (015) 452 670
- KALAJOKI, Tili- ja Toimistopalvelu Marja Hakola,
Kalajoentie 34, (08) 463 840
- KANGASALA, Kangasalan Autokoulu Oy,
Linja-autoasema, (03) 377 0230
- KANGASNIEMI, Kangasniemen Vaatetus-Kammari
Makkonen Kari, Otto Mannisentie 8, (015) 432 185
- KANNUS, Tilitoimisto LKT Oy, Valtakatu 1,
(06) 873 450
- KARSTULA, Tähtitulos Oy, Keskustie, (014) 461 555
- KARVIA, Tili-Karvia Esko Luomanen,
Kyläkarviantie 19, (02) 544 1615
- KARHULA, Karhulan Veikot Ry, Karhulantie 36,
(05) 263 100
- KAUHAVA, Kauhavan Tili- ja Isännöintitoimisto Ky,
Einarintie 2, (06) 434 2200
- KEMPELE, Lakeuden Vakuutus- ja
Turvalaittepalvelu Ay,
Tyrskykatu 6, (08) 520 4464
- KERAVA, Tili-Isäntä Oy,
Kivenhakkaajantie 3 B 2, (09) 294 1191
- KEURUU, Talopiste ja Notariaattipalvelu
Välimäki Ky, Keuruuntie 19, (014) 720 510
- KITTELÄ, Kittilän Tilipalvelu Ky, Valtatie 41 A 10,
(016) 642 753
- KIURUVESI, Tili Olas Salo Olavi, Asematie 11,
(017) 752 377
- KOKEMÄKI, Toimistopalvelu Teljä Ky,
Tulkkilantie 31, (02) 546 4162
- KUHMOINEN, Kuhmoisten Sanomat Oy, PL 8,
(03) 555 1437
- KURIKKA, Pohjanmaan Kiinteistöporssi Oy,
Laulajantie 10, (06) 450 2930
- LAITILA, LKV Tili-Koskinen Ky, Katajamäen 14,
(02) 856 960
- LAMMI, Kiinteistötoimisto Eino Hakala Ky,
Hämeentie 20, (03) 633 2500
- LEPPÄVIRTA, Autotarvike S. Suomalainen Ky,
Petäiköntie 23, (017) 554 1473
- LIPERI, Liperin Tilipalvelu Ay,
Linja-autoasema, (013) 651 781
- LOVIISA, Ky Tilitupa Henry Friman Kb,
Brandensteininkatu 11, (019) 532 003
- MÄNTSÄLÄ, Mäntsälän Notariaatti Oy,
Keskustie 4 A, (019) 688 1333
- MÄNTTÄ, KMV-Kotivinkki, Kauppakatu 2,
(03) 474 7990
- MÄNTYHARJU, Tmi Henkari R. Syväsalu,
Liiketie 2, (015) 346 900
- NASTOLA, Nastolan Kiinteistönotariaatti Oy LKV,
Laturintie 1, (03) 762 4111

- NILSIÄ, Nilsjän Laskenta Oy, Nilsjäntie 79,
(017) 481 430
- NIVALA, Merjan Vakuutus- ja
Toimistopalvelu,
Kalliontie 18, (08) 440 361
- NOKIA, Kiinteistö ja Rakennus Mäkelä Oy,
Välikatu 19, (03) 342 4900
- NURMES, Tmi Olavi Svala, Porokylänkatu 30,
(013) 482 410
- OULAINEN, Tmi Edustusliike Korkatti,
Asemakatu 19, (08) 472 983
- ORIMATTILA, Vakuutuspalvelu Eeva Immonen,
Erkontie 2, (03) 777 1207
- ORIVESI, Oriveden Yritek Oy, Anttilantie 6,
(03) 334 0700
- OUTOKUMPU, Tiliapu-Kettunen,
Kummunkatu 6, (013) 561 795
- PADASJOKI, Keinuhonka Oy, Keskustie 21,
(03) 551 3439
- PARIKKALA, Parikkalan Tili ja Isännöinti Oy,
Sahakuja 2 E 4, (05) 470 551
- PARKANO, Tili- ja Kiinteistömarkkinointi
Pitsinki ja Mäkiiviinikka LKV Ky, Keskuskatu 2,
(03) 448 3590
- PELLO, Pellon Huonekaluliike Ky, Kenttätie 1,
(016) 515 503
- PIELAVESI, Pielaveden Tilipalvelu Oy,
Puistotie 26, (017) 861 922
- POLVIJÄRVI, Lakiasiaintoimisto
Aki Pietarinen Ky,
Polvijärventie 14, (013) 631 610
- POSIO, Posion Tilitoimisto B Aapaoja Ky,
Riihipolku 1, (016) 372 1436
- PYHÄSALMI, Pyhäjärven Tilitoimisto
Raija Leppäharju, Ollintie 11, (08) 782 050
- RANUA, Liiketoimintapalvelu Huhtamäki Ky,
Kiertotie 4, (016) 355 1778
- RUUKKI, Tmi Kalervo Koukkula,
Siikasavontie 10, (08) 271 550
- SALLA, Urheilu Salla Ky, Kuusamontie 12,
(016) 831 004
- SIILINJÄRVI, Markkinointi Heikkinen HT,
Asematie 2, (017) 581 0690
- SOMERO, Tilikeskus Seija Ylitalo Ky,
Joensuuntie 15, (02) 748 8125
- SONKAJÄRVI, Sonkajärven Rakennus- ja
Maaseutusuunnittelu Oy, Rutakontie 36 A 9,
(017) 711 011
- SOTKAMO, Kuhmon Op-Kiinteistökeskus Oy,
Kainuuntie 22, (08) 652 1561
- SUONENJOKI, Sisä-Savon Sähkö Oy,
Herralantie 5 A, (017) 513 013
- SYSMÄ, Sysmän Op-Kiinteistökeskus Oy,
Sysmäntie 36, (03) 717 1447
- TAAVETTI, Isännöitsijätoimisto Timo Hämäläinen,
Metsätalo, (05) 457 2333
- TEUVA, Oy Gun Exin Finland LTD,
Mikkiläntie 11, (06) 267 2481
- TOHOLAMPI, Toholammin Tilitoimisto,
Osuuspankkitalo, (06) 885 140
- UTSJOKI, Utsjoen ATK-tilitoimisto Ky,
Mäkelä, (016) 677 354
- VALKEAKOSKI, Tilitoimisto Koskitilit,
Valtakatu 9-11, (03) 584 7900
- VILPPULA, KMV- Kotivinkki, Suokatu 4,
(03) 471 4800
- VÄÄKSY, Asikkalan Op-Kiinteistökeskus Oy,
Rusthollintie 1, (03) 883 7951
- YLITORNIO, Ylitornion Metsänhoitoyhdistys,
Alkkulanraitti, (016) 571 131
- ÄHTÄRI, R Mäkelä RM-Matkat Ky,
Otsolantie 4, (06) 533 7377

TILINPÄÄTÖKSEN 1998 LAATIMISPERIAATTEET

Vakuutusyhtiöiden tilinpäätökset on laadittu kirjantulo-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien mukaisesti sekä vakuutusyhtiötä valvovan viranomaisen, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, määräyksiä ja ohjeita noudattaen.

Aineettomien hyödykkeiden arvostus ja jaksotus

Muut pitkävaikutteiset menot Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen perusrannusmenot sekä atk-järjestelmien suunnittelumenot. Ne esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyä hankintamenoa määräisinä.

Sijoitusten arvostus ja jaksotus

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet sekä osakkeet ja osuudet Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyä hankintamenoa määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöosakkeet sekä osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenoa määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoihin on voitu tehdä arvonnkorotus, mikäli niiden arvo on tilikauden päättyessä ollut pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Sijoitusomaisuudeksi katsottavan kiinteistön tai kiinteistöosakkeen arvonnkorotuksen vastaerä on tuloutettu tuloslaskelmassa vuodesta 1978 lähtien, ja sitä aikaisemmin tehdyt arvonnkorotukset on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon. Käyttöomaisuudeksi katsottavan sijoituksen vastaerä on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonnalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa (tulovaikutte-

sesti) enintään alkuperäiseen hankintamenoon saakka. **Osakkeet ja osuudet** Osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenoa määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan todennäköiseen luovutusarvoon. Osakkeiden ja osuuksien myynnit sekä arvonnalennukset on laskettu fifo-periaatteen mukaan.

Rahoitusmarkkinavälineet Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenoa määräisinä. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön määräysten mukaan jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä on kirjattu rahoitusmarkkinavälineen hankintamenoa lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta tai muista syistä aiheutuneet arvonnalennukset on kirjattu. Samoin on kirjattu arvonnalennuksen palautukset, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennettua hankintamenoa enintään alkuperäiseen hankintamenoon saakka.

Hankintameno lasketaan fifo-periaatteen mukaan.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutusallatesaamiset Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutusallatesaamiset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Saamisten arvostus

Vakuutusmaksusaamiset Vakuutusmaksusaamiset esitetään taseessa enintään todennäköisen arvon määräisenä. Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöissä vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty todennäköiset luottotappiot. Eläkevakuutusyhtiöissä luottotappioksi on kirjattu lopullisiksi todetut luottotappiot.

Ulkomaanrahamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräisten sijoitusten hankintameno on muutettu Suomen rahaksi saamisten ja velkojen osalta Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Muiden sijoitusten osalta on käytetty hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän kurssia.

Euroopan talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen osallistuvien valtioiden kurssien kiinnittämisen yhteydessä realisoituvien saamisten ja velkojen kursierot on kirjattu tulosvaikutteisesti 31.12.1998.

Valuuttakurssierot on kohdistettu kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisäämistien sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei ole voitu kohdistaa suoraan tulon tai menon oikaisuksi, on kirjattu sijoitustoiminnan valuuttakurssivoitoksi tai -tappioksi.

Johdannaissopimukset

Osakejohdannaisia on käytetty pääasiassa sijoitussalkkujen suojaukseen sekä vähäisessä määrin virhehinnoittelutilanteiden hyödyntämiseen, riskiarbitragetointaan ja arvopaperikauppojen markkinavaikutusten eliminointiin.

Suojaustarkoituksessa tehtyjen johdannaissopimusten arvomuutokset otetaan huomioon siten, että suojattavan erän arvomuutoksen tulosvaikutus neutroitu.

Poistot

Rakennusten ja niiden ainesosien, kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Arvioidut poistoajat ovat hyödykeryhmäkohtaisesti keskimäärin seuraavat:

Aineettomat hyödykkeet	
Huoneistojen peruskorjaukset	10 v
Atk-järjestelmien suunnittelukustannukset	5 v
Kiinteistöt	
Asuin-, toimisto- ja hotellirakennukset	40-50 v
Tavaratalo-, myymälä- ja rakennukset	30-40 v
Teollisuus-, varasto ym. rakennukset	20-30 v
Rakennusten ainesosat 30%:n menojäännöspoisto	
Kalusto	

Konttorikoneet, -kalusto yms 30%:n menojäännöspoisto

Rakennusten pitoaikoja on tarkistettu niiden todennäköiset jäännösarvot huomioiden. Tarkistuksilla ei ole ollut vaikutusta hyödykeryhmäkohtaisiin poistoaikoihin.

Rakennusten olennaisten perusparannusten vaikutus pitoaikaan arvioidaan erikseen.

Tuloutettujen arvonorotusten osalta on tehty poistot kyseisen erän pitoajan mukaan.

Kirjanpidossa tehtyjen kokonaispoistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään taseen vastattaviin erään "Varaukset, kertynyt poistoero" ja tilikauden aikainen poistoeron lisäys tai vähennys esitetään tuloslaskelmassa erikseen.

Varaukset

Kertynyt poistoero Ks. kohta "Poistot"

Vapaaehtoiset varaukset Kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella on tehty tulosvaikutteisia varauksia.

Luottotappiovaraus Vahinko- ja henkivakuutusyhtiöissä luottotappiovaraus ei saa ylittää 1 prosenttia vakuutusyhtiön muiden saamisten kuin vakuutusmaksusaamisten määrästä.

Eläkevakuutusyhtiössä luottotappiovaraus voidaan tehdä vakuutusmaksusaamisten osalta enintään 2 prosentin suuruisena ja muiden kuin vakuutusmaksusaamisten osalta tilikauden aikana saa vähentää tuloksesta enintään 0,6 prosenttia muiden saamisten määrästä kuitenkin siten, että ennen tilikautta ja tilikauden aikana tehtyjen luottotappiovarausten yhteismäärä ei saa ylittää 5 prosenttia saamisten yhteismäärästä.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa välittömät verot on esitetty suoriteperusteisesti. Vapaaehtoisten varausten ja poistoeron osalta laskettu verovelka esitetään taseen liitetiedoissa.

Sijoitusten käypien arvojen määrittäminen

Kiinteistösisjoitukset Yhtiön omat asiantuntijat määrittävät vuosittain kullekin kiinteistölle ja kiinteistöosakkeelle käyvän arvon sosiaali- ja terveysministeriön

edellyttämällä tavalla ottaen huomioon kiinteistöistä saadut tuotot ja muut käypään arvoon vaikuttavat tekijät.

Osakesijoitukset ja rahoitusmarkkinavälineet

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttuessa ostokurssia. Muiden sijoitusten osalta on käypänä arvona käytetty todennäköistä luovutushintaa, kirjanpitoarvoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutus-

talletesaamiset Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutus-talletesaamisten käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa ottaen huomioon mahdollinen luottotappiovaaran edellyttämä nimellisarvon alentaminen todennäköiseen arvoon.

Selostus henkilökunnan eläketurvasta ja eläkemenojen jaksottamisesta

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TEL-perusvakuutuksella Keskinäisessä Eläkevakuutusyhtiössä Tapiolassa ja lisäeläketurva pääosin TEL:n mukaisena lisäeläkevakuutuksena Keskinäisessä Eläkevakuutusyhtiössä Tapiolassa ja pieneltä osin Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiolassa.

Eläkevakuutusmaksut on kirjattu kuluksi suoriteperusteisesti.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola

Zillmerointiperusteet

Yksilöllinen henkivakuutus Kiinteämaksuisissa yksilöllisissä henkivakuutuksissa vakuutusmaksuvastuusta vähennetään aktivoituja hankintamenoja kymmenen ensimmäisen vakuutusvuoden aikana. Ensimmäisenä vakuutusvuonna vähennys on liikevakuutuksissa 25 % vakuutusten bruttovuosimaksujen summa ja muissa vakuutuksissa vakuutusten bruttovuosimaksujen summa. Seuraavina vuosina vähennys pienenee tasasuuruusella määrällä. Vähennys tehdään tilivuoden päättyessä voimassaolevista vakuutuksista.

Zillmerointia ei sovelleta asuntosäästövakuutuk-

seen, nuorisovakuutukseen eikä sellaiseen säästövakuutukseen, joka on liitetty 31.12.1991 jälkeen myönnettyyn nuorisovakuutukseen.

Joustavamaksuisia yksilöllisiä henkivakuutuksia ei zillmeroida.

Yksilöllinen eläkevakuutus Kiinteämaksuisessa yksilöllisessä eläkevakuutuksessa zillmerointi lasketaan kuten kiinteämaksuisille henkivakuutuksillekin. Zillmeroinnin perustana käytetään kuitenkin 50 % vakuutusten bruttovuosimaksujen summasta.

Joustavamaksuisissa yksilöllisissä eläkevakuutuksissa vakuutusmaksuvastuusta vähennetään aktivoituja hankintamenoja viiden ensimmäisen vakuutusvuoden aikana, kuitenkin korkeintaan vakuutuksen maksuajan. Ensimmäisenä vakuutusvuonna vähennys on 25 % vakuutuksen bruttovuosimaksusta, jos vakuutus on alkanut ennen 1.1.1996. Jos vakuutus on alkanut vuonna 1996, vähennys on ensimmäisenä vakuutusvuonna 20 % vakuutuksen bruttovuosimaksusta. Jos vakuutus on alkanut 1.1.1997 jälkeen, vähennys on ensimmäisenä vakuutusvuonna 10 % vakuutuksen bruttovuosimaksusta. Seuraavina vuosina vähennys pienenee tasasuuruusella määrällä. Vähennys tehdään tilivuoden päättyessä voimassaolevista vakuutuksista.

Ryhmähenkivakuutus Zillmerointia ei sovelleta.

Vastuuvelan laskentaan käytetty laskuperustekorko

Vastuuvelkaa laskettaessa käytetään 4,5 %:n laskuperustekorkoa seuraavia poikkeuksia lukuunottamatta:

- yksilölliseen henkivakuutukseen liittyvän työkyvyttömyyseläkevakuutuksen erityisvarausta laskettaessa on käytetty 6 % laskuperustekorkoa
- yksilöllisen henkivakuutuksen vakuutusehtojen muuttamisesta aiheutuvaa vakuutusmaksuvastuun täydennysvarausta laskettaessa ei käytetä laskuperustekorkoa
- yksilöllisen henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuuseen tehtäviä lisäsumma- ja maksunalennusvarauksia laskettaessa ei käytetä laskuperustekorkoa
- yksilöllisen henki- ja eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuuseen tehtäviä tulevien lisäetujen varauksia laskettaessa ei käytetä laskuperustekorkoa

Henki-Tapiolan asiakashyvityspolitiikka ja vakavaraisuustavoitteet

Keskinäisessä henkivakuutusyhtiössä vakavaraisuuden kartuttamiseen käytettävät varat kertyvät täysimääräisesti vakuutuksenottajan hyväksi, koska he ovat myös yhtiön omistajia.

Vakavaraisuustavoite

Henki-Tapiola tavoittelee sellaista määrällistä ja laadullista vakavaraisuutta, että se mahdollistaa pitkällä tähtäimellä kilpailukykyisen ja vakaan tuoton maksamisen asiakkaiden vakuutussäästöille.

Vakavaraisuustavoite määrätään ottaen huomioon valvontaviranomaisten asettamat vakavaraisuusrajat, yhtiön vakuutuskannan luonne, sijoituksiin liittyvät pitemmän aikavälin riskit ja yhtiön vakavaraisuuden vahvistamiseksi käytettävissä olevat muut keinot. Tavoitteen mukainen vakavaraisuus takaa Henki-Tapiolan pysyvän riittävällä todennäköisyydellä vapaan asiakashyvityspolitiikan sallivien vakavaraisuusrajojen sisällä eli antaa Henki-Tapiolalle useiksi vuosiksi eteenpäin mahdollisuuden määrätä vapaasti asiakashyvitöksensä.

Hyvityspolitiikka

Yhtiön ylijäämä käytetään pääosin asiakashyvitäisiin ja vakavaraisuuden vahvistamiseen vähäisen määrän mennessä voitonjakoon. Asiakashyvitäisiä määritettäessä pyritään varmistamaan asiakkaiden varoille vakaa ja reaalin tuotto.

Vakuutuksille annettavat hyvitykset jaetaan eri tyyppisille vakuutuksille siten, että jaossa otetaan huomioon vakuutusten pituus ja luonne, vakuutusten tuottama ylijäämä sekä vakuutuksille annettavien hyvitysten ehdollisuus ja luonne.

Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola

Zillmerointiperusteet Joustavamaksuisissa, yksilöllisissä eläkevakuutuksissa vakuutusmaksuvastuusta vähennetään zillmerointia viiden ensimmäisen vakuutusvuoden aikana, kuitenkin korkeintaan vakuutuksen maksuajan. Ensimmäisenä vakuutusvuonna vähennys on 20 % vakuutuksen bruttovuosmaksusta. Seuraavina vuosina vähennys pienenee tasasuuruksella määräl-

lä. Vähennys tehdään tilivuoden päättyessä voimassa olevista, ennen 1.1.1997 alkaneista vakuutuksista.

Ryhmähenkivakuutuksissa, vapaamuotoisissa ryhmäeläkevakuutuksissa ja kapitalisaatiosopimuksissa zillmerointia ei sovelleta.

Vastuuvelan laskentaan käytetty laskuperuste-

korko Vapaamuotoisen ryhmäeläkevakuutuksen vastuuvelan laskennassa käytetään 4,25 %:n laskuperustekorkoa ja muiden vakuutuslajien (yksilöllinen eläkevakuutus, yksilöllinen henkivakuutus, ryhmähenkivakuutus ja kapitalisaatiosopimus) vastuuvelan laskennassa 4,5 %:n laskuperustekorkoa.

Yritysten Henki-Tapiolan asiakashyvitäspolitiikka ja vakavaraisuustavoitteet

Vakavaraisuustavoite Yritysten Henki-Tapiola tavoittelee sellaista määrällistä ja laadullista vakavaraisuutta, että se mahdollistaa pitkällä tähtäimellä kilpailukykyisen ja vakaan tuoton maksamisen asiakkaiden vakuutussäästöille.

Vakavaraisuustavoite määrätään ottaen huomioon valvontaviranomaisten asettamat vakavaraisuusrajat, yhtiön vakuutuskannan luonne, sijoituksiin liittyvät pitemmän aikavälin riskit ja yhtiön vakavaraisuuden vahvistamiseksi käytettävissä olevat muut keinot. Tavoitteen mukainen vakavaraisuus takaa Yritysten Henki-Tapiolan pysyvän riittävällä todennäköisyydellä vapaan asiakashyvitäspolitiikan sallivien vakavaraisuusrajojen sisällä eli antaa Yritysten Henki-Tapiolalle useiksi vuosiksi eteenpäin mahdollisuuden määrätä vapaasti asiakashyvitäksensä.

Hyvityspolitiikka Yhtiön ylijäämä käytetään pääosin asiakashyvitäisiin ja vakavaraisuuden vahvistamiseen vähäisen määrän mennessä voitonjakoon. Asiakashyvitäisiä määritettäessä pyritään varmistamaan asiakkaiden varoille vakaa ja realistinen tuotto.

Vakuutuksille annettavat hyvitykset jaetaan oikeudenmukaisesti eri tyyppisille vakuutuksille. Jaossa otetaan huomioon vakuutusten pituus ja luonne, vakuutusten tuottama ylijäämä sekä vakuutuksille annettavien hyvitysten ehdollisuus ja luonne.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola

Vastuuvelan vähennyserät ja korvausvastuun laskennassa käytetty korkoutus

Vakuutusmaksuvastuu

Vakuutusmaksuvastuusta ei ole vähennetty vakuutus-ten aktivoituja hankintamenoja eikä vakuutusmaksu- vastuuseen sisälly siirtovastuun täydennyseriä.

Korvausvastuu

Vuonna 1998 korvausvastuusta on vähennetty ta- paturmavakuutuksen riidattomia regressisaamisia 8 097 096 mk, vuonna 1997 5 993 532 mk.

Korkoutusta sovelletaan ainoastaan eläkemuotois- ten korvausten korvausvastuun laskennassa.

Konsernitilinpäätös

Vakuutusyhtiölain mukaan konsernitilinpäätökseen yhdistellään sellaiset osakeyhtiöt ja muut niihin rin- nastettavat yhtiöt, joiden äänivallasta emoyhtiö omis- taa suoraan tai välillisesti yli puolet. Konserniin kuu- luvat yhtiöt ja konsernirakenne on kerrottu toiminta- kertomuksessa.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetieto- jen yhdistelminä, joista on eliminoitu yhtiöiden väli- set saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako, kon- sernin sisäiset myyntivoitot/-tappiot sekä keskinäinen omistus. Vähemmistön osuus omasta pääomasta ja tu- loksesta esitetään erikseen tuloslaskelmassa ja taseessa.

Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja myydyt tytäryhtiöt luo- vutushetkeen saakka. Osakkuusyhtykset eli yritykset, joiden äänivallasta konserni omistaa 20-50% on yh- distelty konsernitilinpäätökseen lukuun ottamatta Työväen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turvaa, koska se on keskinäinen yhtiö. Asunto- ja kiinteistö -yhteisö- jä ei ole käsitelty osakkuusyhteisöinä.

Vapaaehtoisten varausten ja poistoeron muutos on jaettu laskennallisen verovelan muutokseen ja tulok- seen. Vastaavat tase-erät on jaettu sekä laskennalli- seen verovelkaan ja omaan pääomaan vähemmistö- osuus huomioiden. Omaan pääomaan siirretty osuus ei ole vakuutusyhtiölain mukaan jakokelpoista omaa pääomaa.

Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Osakkuusyhtiöi- den tilinpäätökset on yhdistelty pääomaosuusmene- telmää noudattaen.

Tytäryhtiöosakkeiden arvonkorotukset on asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osalta kohdistettu konsernissa tytäryhtiöiden kiinteistöjen arvonkorotuksiksi.

Eliminoinnin yhteydessä muodostunut konser- niaktiiva on pääsääntöisesti kohdistettu tytäryhtiön ao. omaisuuserille, erien käypä arvo huomioon ottaen, ja konserniaktiiva poistetaan suunnitelman mukaan ku- ten vastaava erä. Kohdistamaton konserniliikearvo esitetään taseen vastaavissa aineettomissa hyödyk- keissä omana eränään ja se poistetaan suunnitelman mukaan viidessä vuodessa.

Konsernin sisäistä ensivakuutusliikettä ei ole eli- minoitu. Keskinäisen Vakuutusyhtiön Tapiolan kon- sernitilinpäätöksessä konsernin sisäinen jäl- leenvakuutus, tasoitusmäärää lukuunottamatta, sen si- jaan on eliminoitu.

LUKIJAN OPAS

*Vakuutusyhtiöt ovat kehittäneet alalle yhteiset tilinpäätöksestä johdettavat tunnusluvut. Tässä lukijan oppaassa selvitetään aakkosjärjestyksessä vuosiker-
tomuksen käsitteitä.*

Tärkeimpien tunnuslukujen osalta esitetään myös las-
kentakaava.

*) merkintä tarkoittaa, että käsite löytyy hakusa-
nana.

Arvostusero on omaisuuden käyvän arvon ja kir-
janpitoarvon erotus.

Asiakashyvitys on korko, joka maksetaan vakuu-
tussäästölle vuosittain ns. laskuperustekorona* lisäksi.
Asiakashyvityksen taso riippuu yhtiön tuloksesta. Asi-
akkaalle henkilövakuutuksen asiakashyvityksen etu
näkyvät siten, että vakuutusturvan arvo vähintäänkin
säilyy.

Ensivakuutuksella tarkoitetaan Tapiolan suoraan
asiakkaalta vastaanottamaa vakuutusliikettä. Toiselta
vakuutusyhtiöltä vastaanotettu vakuutusliike on tule-
vaa jälleenvakuutusta. Menevää jälleenvakuutusta on
Tapiolan eteenpäin toiselle yhtiölle antama vakuutus-
liike.

Hoitokustannustulos on työeläkevakuutuksen va-
kuutusmaksuihin sisältyvän kuormitustulon* ja liike-
kulujen erotus. Tässä liikekuluiksi lasketaan myös kor-
vausten hoitamisesta aiheutuvat kulut sekä sijoitus-
ten hoitokulut.

Jälleenvakuuttajien osuus on Tapiolan toisista va-
kuutusyhtiöistä ostamaa jälleenvakuutusturvaa niiden
vakuutusriskien kattamiseksi, joita se ei pidä omalla
vastuullaan. Menevästä jälleenvakuutusliikkeestä ai-
heutunut nettokulu tai -tuotto ja sen muodostuminen
ilmenevät tuloslaskelmasta.

Jälleenvakuutusliikkeestä johtuvat vakuutusmak-
su- ja korvausvastuusaamiset ovat jälleenvakuuttaji-
en osuutta yhtiön vakuutusmaksuvastuusta* ja korva-
usvastuusta*.

Jälleenvakuutuspallo sisältyvät liikekuluihin
(saadun liikkeen pallo lisäyksenä ja annetun liikkeen
pallo vähennyksenä).

Kateomaisuuden jakauma on valvontaviranomaisen
määräysten mukainen käyvin arvoin tehty luokittelu yh-
tiön vastuuvelan katteena olevista sijoituksista.

Kokonaisliikekulut esitetään työeläkeyhtiöllä sekä
suhteutettuna kuormitustuloon että vakuutusmaksutu-
loon.

Kokonaispääoman tuotto Kokonaispääoman tuotto
ilmoitetaan sekä vahinko- että henkivakuutusyhtiöllä.
Se on $100 \times (\text{liikevoitto/tappio} + \text{vieraan pääoman}$
 $\text{korot ja kulut} + \text{vastuuvelan perustekorko} +/- \text{sijoitus-}$
 $\text{ten arvonorotukset ja niiden oikaisu} (\text{vain vahinko-}$
 $\text{vakuutuksessa}) +/- \text{arvonorotusrahastoon kirjattu ar-}$
 $\text{vonkorotus/peruutus} +/- \text{sijoitusten arvostuserojen muu-}$
 $\text{tos}) / (\text{taseen loppusumma} +/- \text{sijoitusten arvostuserot}).$

Taseen loppusumma ja sijoitusten arvostuserot ni-
mittäjässä lasketaan vuoden alun ja lopun keskiarvo-
na.

Kokonaisvakuutusmaksutulo on vakuutusmaksutu-
lo ennen jälleenvakuuttajien osuuden ja luottotappioi-
den vähentämistä.

Korkoliike on henkivakuutusyhtiöllä tilinpäätöksen
mukaisten toteutuneiden sijoitustoiminnan nettotuot-
tojen * ja vastuuvelan korkovaatimuksen* erotus. Ks.
Sijoitustoiminnan tulos*.

Korvaukset (maksetut korvaukset) sisältävät tili-
vuoden aikana maksetut korvaussuoritukset riippumatta
vahingon tapahtumisvuodesta. Myös korvaustoimin-
nasta aiheutuneet liikekulut sisältyvät maksettuihin
korvauksiin.

Korvauskulujen ero maksettuihin korvauksiin ver-
rattuna on, että korvauskuluihin sisältyvät myös myö-
hemmin maksettaviksi tulevat korvaukset, joiden pe-
rusteena oleva vakuutustapahtuma on sattunut tilivuon-
na. Maksettuihin korvauksiin lisätään korvausvastuun*
muutos, joka sisältää myös tasoitusmäärän* muutoksen.

Laskentakaava: Maksetut korvaukset + korvausvastuu vuoden lopussa - korvausvastuu vuoden alussa.

Korvausvastuu sisältää tilivuoden jälkeen vakuutusyhtiön suoritettavaksi tulevat korvausmäärät, jotka aiheutuvat tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista ja muista vakuutustapahtumista. Korvausvastuu on yhtiön velkaa vakuutuksenottajille ja edunsaajille.

Korvausvastuuseen sisältyy runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu ns. tasoitusmäärä*. Se määrittyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskentaperusteiden mukaisesti.

Korvausvastuun muutos esitetään tuloslaskelmasa ja se on vuoden alussa olleen korvausvastuun ja vuoden lopun korvausvastuun erotus. Maksetut korvaukset, joihin on lisätty korvausvastuun muutos, osoittavat tilivuoteen kohdistuvat korvauskulut*.

Kuormitustulo esiintyy käsitteenä muun muassa henki- ja eläkevakuutusyhtiöiden liikekustannussuhdetta laskettaessa. Vakuutusmaksuihin sisältyy tilivuoteen kohdistuva kustannusten kattamiseen tarkoitettu erä eli kuormitus. Liikekustannussuhde* saadaan, kun toteutuneita liikekuluja verrataan kyseiseen kuormitustuloon.

Kustannusliike on henkivakuutusyhtiöllä vakuutusmaksuihin sisältyvän kuormitustulon* ja todellisten liikekulujen erotus. Tässä liikekuluihin sisällytetään myös korvauskuluihin kirjatut korvaustoiminnon hoitamisesta aiheutuneet kustannukset, kun taas sijoitusten hoitokulut eivät sisälly tähän. Liikekulujen jaksotus ns. zillmeroinnin* avulla otetaan huomioon kuormitustuloa laskettaessa.

Laajennettu toimintapääoma on henkivakuutusyhtiöllä toimintapääoma, johon on lisätty eriä, jotka voidaan käyttää yhtiön toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen tilanteen niin vaatiessa.

Lakisääteiset maksut sisältävät eläkevakuutusyhtiössä osuuden Eläketurvakeskuksen kustannuksista.

Laskennallinen verovelka (vuoden alun ja lopun keskiarvo) Veroina esitetään tilikaudelle suoriteperustetta vastaavalla tavalla jaksotetut sekä edellisiin tilikausiin liittyvät verot tai verojen palautukset lukuunottamatta satunnaiseriin sisältyviä veroja.

Laskennallinen verovelka vähennetään tilinpäätöksen laatimishetkellä vallitsevan verokannan mukai-

sena kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista sekä lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvan verovelan suuruisena verottamattomista arvonkorotuksista ja sijoitusten arvostuseroista. Todennäköisyyden arvioinnissa erityisesti kolmen seuraavan vuoden odotukset ovat merkityksellisiä. Jos arvostuseroja aiotaan realisoida vain kulujen kattamiseksi, vähennettävää verovelkaa ei muodostu.

Laskuperustekorko on vähimmäiskorko, joka yhtiön on vakuutussäästölle maksettava. Tälle niin sanotulle vastuuvälille* hyvitetään vuosittain laskuperusteiden mukainen korko. Laskuperustekorona lisäksi vastuuvälille maksetaan lisäkorkoa eli niin sanottua asiakashyvitystä*.

Liikekulut ovat vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kuluja. Jälleenvakuutuspalkkiot sisältyvät liikekuluihin (saadun liikkeen palkkiot lisäyksenä ja annetun liikkeen palkkiot vähennyksenä). Korvausten hoitamiseen liittyvät kulut sisältyvät korvauskuluihin ja sijoitusten hoitokulut sijoitustoiminnan kuluihin.

Liikekulusuhde on liikekulujen suhde vakuutusmaksutuottoihin*. Tunnusluku lasketaan luottotappioiden* ja jälleenvakuuttajien osuuksien* vähentämisen jälkeen.

Liikekustannussuhde on henkivakuutusyhtiöiden tehokkuusmittari. Liikekustannussuhde on $100 \times (\text{liikekulut} + \text{korvausten selvittelykulut}) / \text{kuormitustulo}^*$. Tässä liikekuluihin sisällytetään myös korvauskuluihin kirjatut korvaustoiminnon hoitamisesta aiheutuneet kustannukset, kun taas sijoitusten hoitokulut eivät sisälly tähän. Liikekulujen jaksotusta ns. zillmeroinnin* avulla ei oteta huomioon.

Eläkevakuutusyhtiöllä liikekulut esitetään suhteutettuna sekä kuormitustuloon että vakuutusmaksutuloon.

Liikevaihto on vahinkovakuutusyhtiöllä vakuutusmaksutuotot* ennen luottotappiota* ja jälleenvakuuttajien osuutta* + sijoitustoiminnan tuotot* + muut tuotot + myynnin yhteydessä tuloutetut arvonkorotukset*.

Sijoitustoiminnan tuottoihin eivät sisälly tuloutetut arvonkorotukset, jos omaisuutta ei ole myyty.

Henkivakuutusyhtiön ja työeläkeyhtiön liikevaihtoa laskettaessa käytetään vakuutusmaksutuottojen sijasta vakuutusmaksutuloa. Henkivakuutusyhtiöiden liike-

vaihdossa ei edellytetä arvonkorotusten tulouttamista myynnin kautta, vaan arvonkorotukset lasketaan aina mukaan.

Liikevoitto tai -tappio on toiminnallista tasoittamatonta vuositulosta kuvaava välitulos. Se lasketaan ennen tasoitusmäärän muutosta* (henkivakuutuksessa myös ennen lisäetuja) ja sijoitusten arvonkorotuksia*, jolloin korvauskulujen* ja sijoitustuottojen heilahtelut sekä vastuuvelan kertaluonteiset täydennykset näkyvät vuotuisissa tulosluvuissa.

Lisävakuutusvastuu on työeläkejärjestelmään liittyvä käsite. Ositetusta lisävakuutusvastuusta jaetaan yhtiön tuloksesta kertynyt ylijäämä maksualennuksina asiakkaille. Osittamaton lisävakuutusvastuu on vastuuvelkaan kuuluva erä, jota voidaan käyttää mahdollisesti tulevien tappioiden kattamiseen tai yhtiön vakavaraisuusaseman salliessa siitä voidaan osa siirtää ositettuun lisävakuutusvastuuseen jaettavaksi maksualennuksina vakuutuksenottajille.

Luottotappiot syntyvät vakuutusyhtiöllä pääosin saamatta jääneistä vakuutusmaksuista, ks vakuutusmaksutulo*. Lainoituspuolen luottotappiot ovat turvaavien vakuuksien takia vähäiset.

Luottotappiovaraus tehdään vakuutusmaksusaamisten ja muiden liikesaamisten luottotappioiden varalta. Varauksien enimmäismäärät ja lisäysmahdollisuudet riippuvat vakuutusyhtiön toimialasta sekä saamisten kohteesta.

Markkinaosuus kertoo montako prosenttia yhdellä yhtiöllä on kaikkien yhtiöiden yhteenlasketusta maksutulosta. Henkivakuutusyhtiöiden kohdalla markkinaosuus on virallisena tunnuslukuna, jonka esittäminen on yhtenäistetty muotoon: markkinaosuus on 100 x yhtiön kokonaisvakuutusmaksutulo/ kaikkien henkivakuutusyhtiöiden kokonaisvakuutusmaksutulojen summa. Tämä tunnusluku lasketaan pelkästään ensivakuutusliikkeestä.

Omallalla vastuulla oleva on esimerkiksi maksutuottojen* yhteydessä esiintyvä ilmaisu, jolla tarkoitetaan sitä osuutta, jonka yhtiö jättää ensivakuutuksesta* ja tulevasta jälleenvakuutuksesta* itsensä kannettavaksi sen jälkeen, kun jälleenvakuuttajan osuus* on vähennetty.

Oman pääoman tuotto prosentteina (käyvin arvoin) on (voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, vara-

uksia ja veroja +/-arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus / peruutus +/- sijoitusten arvostuserojen* muutos - verot +/- laskennallisen verovelan* muutos per (oma pääoma + vähemmistöosuus + kertynyt poistoero + vapaaehtoiset varaukset +/- sijoitusten arvostuserot - laskennallinen verovelka*) 100%. Tunnusluku mittaa vakuutusyhtiön tuloskehitystä.

Omavaraisuusaste prosentteina (käyvin arvoin) Oma pääoma + vähemmistöosuus + kertynyt poistoero + vapaaehtoiset varaukset +/- sijoitusten arvostuserot + pääomalainat - laskennallinen verovelka* suhteutettuna taseen loppusummaan, johon on lisätty sijoitusten arvostuserot*.

Tunnusluku mittaa vakuutusyhtiön vakavaraisuutta.

Riskiliikkeen tulos on henki- ja eläkevakuutuksen riskien kattamiseen tarkoitettujen, tilivuoteen kohdistuvien maksujen ja korvauskulujen* erotus. Korvauskuluja vähentävänä tekijänä on otettu huomioon korvausvastuun laskuperustekorko*.

Siirtoliikkeen tulos on lakisääteisissä eläkevakuutuksissa Eläke-Tapiolaan muista eläkevakuutusyhtiöistä seuraavan vuoden alussa siirtyvien vakuutusten arvioitu maksutulo vähennettynä Eläke-Tapiolasta muihin eläkevakuutusyhtiöihin siirtyvien vakuutusten maksutulolla.

Siirtotulot ovat vakuutuksenottajilta vakuutusmaksuihin sisältyvinä perittyjä maksuja, jotka vakuutusyhtiö tilittää edelleen viranomaisille. Siirtotuloja ovat muun muassa vakuutusmaksuvero, palosuojelumaksu, liikenneturvallisuusmaksu, työturvallisuusmaksu ja tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukainen maksu.

Sijoitusten jakauma esitetään käyvin arvoin luokiteltuna seuraavasti: kiinteistösijoitukset, osakkeet, joukkovelka-kirjalainat, rahoitusmarkkinavälineet, lainasaamiset, muut sijoitukset. Eläkevakuutusyhtiöllä lainasaamisissa eritellään takaisinlainaus ja muu lainaus.

Sijoitustoiminnan nettotuotto on sijoitustoiminnan tuottojen ja kulujen erotus. Toimintokohtaisen laskennan mukaisesti sijoitusten hoitokulut sisältyvät sijoitustoiminnan kuluihin.

Sijoitustoiminnan tulos on eläkeyhtiöllä tilinpäätöksen mukaisten toteutuneiden sijoitustoiminnan nettotuottojen* ja vastuuvelan korkovaatimuksen*

erotus. Sijoitustoiminnan hoitokulut jätetään tässä ottamatta huomioon, koska ne ovat mukana hoitokustannustuloksessa*. Sijoitustoimintaan kohdistuvat verot ovat tässä mukana.

Ks. Korkoliike*.

Takaisinostot ovat henkivakuutuksensa keskeyttäneille vakuutuksenottajille maksettuja palautuksia vakuutusmaksuihin sisältyneistä säästöosuuksista. Takaisinostot sisältyvät tuloslaskelmassa maksettuihin korvauksiin.

Tasotusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu puskuri, joka on ns. sidottu varaus. Se on turvaavuusvaatimuksen edellyttämä vastuuvelan* erä, jolla pyritään varmistamaan vastuuvelan riittävyys myös silloin, kun vastuuvelkaan oleellisesti vaikuttavat tekijät heilahtelevat epäsuotuisasti. Valvontaviranomainen asettaa tasotusmäärälle minimivaatimuksen ja laskentasäännöt yhtiökohtaisesti.

Toimintapääoma on käyvin arvoin lasketun omaisuuden ja velkojen erotus. Se kuvaa yhtiön vakavaraisuutta ja kertoo omaisuuden määrän, joka on käytettävissä yhtiön jatkuvan toiminnan varmistamiseen.

Toimintapääoma-aste kuvaa henkivakuutusyhtiön toimintapääoman ja sille laissa asetetun vähimmäismäärän suhdetta. Toimintapääoma-aste on $100 \times \text{toimintapääoma} / \text{vähimmäistoimintapääoma}$.

Vahinkosuhte on korvauskulujen* suhde vakuutusmaksutuottoihin*. Tunnusluku lasketaan luottotappioiden ja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämisen jälkeen. Korvauskuluihin sisältyy korvaustoiminnan hoitokulut, mutta ei tasotusmäärän muutosta.

Vakavaraisuusaste on eläkevakuutusyhtiöllä $100 \times \text{toimintapääoma} / \text{vastuuvelka}$, joka sisältää tasotusmäärän, ja josta on vähennetty osittamaton lisävakuutusvastuu*, vastuuvajaus ja saamiset Eläke-Kansan kannansiirrosta sekä YEL-perusvakuutuksen vastuuvelka*.

Henkivakuutusyhtiöllä vakavaraisuusaste kuvaa yhtiön varallisuuden suhdetta sen korjattuun vastuuvelkaan, josta on vähennetty tasotusmäärä:

Vakavaraisuusaste : $100 + 100 \times \text{vakavaraisuuspääoma} / (\text{omalla vastuulla oleva vastuuvelka} - \text{tasotusmäärä})$.

Vakavaraisuuspääoma on toimintapääoman ja tasotusmäärän yhteismäärä. Konsernissa tähän lisätään vähemmistöosuus.

Vakuutusmaksutulo (vrt. Kokonaisvakuutusmaksutulo) on vastinetta siitä vakuutusturvasta, joka on alkanut tilivuoden aikana. Vakuutusmaksutulosta on (toisin kuin kokonaisvakuutusmaksutulosta) jo vähennetty luottotappiot*.

Vakuutusmaksutuotto on omalla vastuulla oleva vakuutusmaksutulo* vähennettynä vakuutusmaksuvastuun muutoksella*.

Laskentakaava: Vakuutusmaksutuotot = omalla vastuulla oleva vakuutusmaksutulo + vakuutusmaksuvastuu vuoden alussa - vakuutusmaksuvastuu vuoden lopussa.

Vakuutusmaksuvastuu on se osa tilivuonna ja aikaisempina vuosina kertyneestä vakuutusmaksutulosta*, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan. Se on yhtiön velkaa vakuutuksenottajille.

Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään tuloslaskelmassa. Se on vuoden alun vakuutusmaksuvastuun ja vuoden lopun vakuutusmaksuvastuun erotus. Ks. Korvausvastuu*.

Vakuutustekninen vastuuvelka muodostuu vakuutusmaksuvastuusta* ja korvausvastuusta*.

Vakuutustoiminnan tulos on vahinkovakuutusyhtiöllä ennen tasotusmäärän muutosta* laskettava vakuutustekninen kate: vakuutusmaksutuotot* - korvauskulut* ja liikekulut*.

Vastuunkantokyky

Vahinkovakuutusyhtiön vastuunkantokyky on vakavaraisuuspääoman* suhde vakuutusmaksutuottoihin* edelliseltä 12 kuukaudelta luottotappioiden* ja jälleenvakuuttajien osuuden* vähentämisen jälkeen.

Vastuuvajaus aiheutuu TEL-vakuutusmaksutasoon määrytyistä poikkeuksellisista alennuksista. Vastuuvajaus peritään takaisin vuosittain osana TEL-maksua.

Vastuuvelan korkovaatimus on vakuutusmaksuvastuulle* ja korvausvastuulle* eli vakuutustekniselle vastuuvelalle* asetettu ns. laskuperustekorona* mukainen vähimmäistuottovaatimus.

Voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja kuvaa vakuutusyhtiön tuloskehitystä ja suhteutetaan tunnuslukuna liikevaihtoon*.

Vähimmäistoimintapääoma kuvaa lain määrittelemää yhtiön vastuut ylittävää omaisuuden määrää, joka yhtiöllä on vähintään oltava, että se voi jatkaa toimintaansa ilman siihen kohdistettavia erityisiä valvontatoimita.

Zillmerointi on henkivakuutuksen liikekulujen jaksottamista useammalle vuodelle. Taseen liitetiedoissa zillmerointi näkyy vakuutusmaksuvastuusta* vähennettyinä kuolettamattomina myyntikustannuksina.

Yhdistetty kulusuhde on vahinkosuhte* + liikekulusuhde*. Tunnusluku kuvaa vahinkovakuutusyhtiön varsinaisen vakuutustoiminnan tuloskehitystä.

Yhtiöveron hyvitys (Avoir fiscal) on osingonsaajan hyväksi tuleva vero siltä osin, kun osinkoa jakaava yhtiö on jo osinkoa jakaessaan maksanut veroa. Osingonsaajan tulo muodostuu siten saadun osingon ja yhtiöverohyvityksen yhteismäärän suuruiseksi.

Kannen kuvassa näkyy Helsingin keskustassa sijaitseva Erottajankulman kiinteistö. Perinteikäs vuonna 1892 valmistunut rakennus siirtyi täydellisen perusparannuksen jälkeen Eläke-Tapiolan omistukseen syyskuussa 1998.

Tapiola-yhtiöillä on talossa palvelutoimisto, jossa toimii normaalin asiakaspalvelun lisäksi vakuutussäästämiseen ja vakuutussijoittamiseen erikoistunut asiantuntijaryhmä.

Tapiola-yhtiöiden vuosikertomus on painettu kotimaiselle Galerie Art -paperille, joka on saanut pohjoismaisen Joutsen -ympäristömerkin.
Reprotyö Textop Oy. Painotyö Martinpaino Oy, 1999

Tapiola-yhtiöt

Revontulentie 7, Espoo

Postiosoite: 02010 Tapiola

Puh. (09) 4531

www.tapiola.fi